

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY v PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminální policie

**Praktické vzdělávání v oblasti vyhledávání
a zajištění majetku v trestním řízení**

Diplomová práce

Practical education in assets search and seizure in criminal proceedings

Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Ing. Vratislav DVOŘÁK, Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Bc. Tomáš VOHNÍK

PRAHA
2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 15. 03. 2024

Bc. Tomáš VOHNÍK

Poděkování

Chtěl bych poděkovat panu Ing. Vratislavu Dvořákovi, Ph.D. za vedení mé diplomové práce.

Dále bych chtěl poděkovat své rodině a mým kolegům za to, že mi po celou dobu studia byli oporou.

ANOTACE

Diplomová práce se zaměřuje na nedostatky ve vzdělávání policistů v oblasti finančního šetření s důrazem na vyhledávání a zajištění majetku v trestním řízení. Jsou představeny základní pojmy, komplexně vysvětleno finanční šetření a podrobně vyložena právní úprava. Na základě provedené analýzy stávajících vzdělávacích programů a vzdělávacích potřeb policistů jsou identifikovány aktuální nedostatky. Na zjištěné závěry navazuje návrh nového vzdělávacího programu, který by měl posílit dovednosti a znalosti policistů v oblasti finančního šetření.

KLÍČOVÁ SLOVA

diplomová práce * vyhledávání majetku * zajištění majetku * správa majetku*
finanční šetření * trestní řízení * právní úprava * vzdělávání policistů * návrh
vzdělávací aktivity * kvalitativní výzkum

ANNOTATION

The master thesis focuses on deficiencies in the training of police officers in the field of financial investigation with an emphasis on asset tracing and seizure in criminal proceedings. The basic concepts are introduced, financial investigation is comprehensively explained, and the legal framework is detailed. Based on an analysis of existing training programs and educational needs of police officers, current deficiencies are identified. The findings lead to a proposal for a new training program aimed at enhancing the skills and knowledge of police officers in the field of financial investigation.

KEYWORDS

master thesis * asset search * asset seizure * management of the secured property
* financial investigation * criminal proceedings * legal regulations * police training
* proposal for educational activities * qualitative research

Obsah

SEZNAM ZKRATEK.....	1
ÚVOD.....	3
I. TEORETICKÁ ČÁST	5
1. Teoretické vymezení základních pojmů finančního šetření.....	5
1.1. Zájmová osoba	5
1.2. Zájmový majetek.....	5
1.3. Nástroj trestné činnosti.....	6
1.4. Výnos z trestné činnosti	6
1.5. Náhradní hodnota	7
1.6. Policejní orgán	7
2. Teoretické rozpracování problematiky finančního šetření z pohledu odborné literatury.....	9
2.1. Historický vývoj odborné literatury v České republice.....	9
2.2. Aktuální odborná literatura k danému tématu v České republice	11
2.3. Teoretické rozpracování v dalších zdrojích.....	12
2.4. Zahraniční současná odborná literatura.....	12
2.5. Zhodnocení stávajícího stavu rozpracování v odborné literatuře a ostatních zdrojích	13
3. Teoretické rozpracování problematiky finančního šetření z pohledu stávající právní úpravy.....	15
3.1. Ústavní rovina právní úpravy	15
3.2. Mezinárodní právní rámec	16
3.3. Stávající vnitrostátní úprava právního rámce finančního šetření.....	19
3.3.1. Trestní zákoník.....	19
3.3.2. Trestní řád.....	20
3.3.3. Zákon o Policii České republiky.....	23

3.3.4.	Další vnitrostátní zákony upravující oblast finančního šetření	25
3.3.5.	Podzákoné normy vymezující finanční šetření	26
3.4.	Zhodnocení stávajícího stavu finančního šetření v legislativní oblasti ..	32
4.	Finanční šetření	33
4.1.	Vymezení pojmu finančního šetření	33
4.2.	Členění finančního šetření	35
4.2.1.	Dělení finančního šetření podle dílčích fází	35
4.2.2.	Dělení finančního šetření podle vztahu k trestnímu řízení	36
4.2.3.	Dělení finančního šetření podle prováděného rozsahu	37
4.2.4.	Dělení finančního šetření podle časového hlediska	39
4.3.	Dílčí úkony finančního šetření	41
4.3.1.	Vyhledávání majetku	41
4.3.2.	Zajištění majetku	46
4.3.3.	Vypořádání majetku	47
4.3.4.	Správa zajištěného majetku	48
II.	EMPIRICKÁ ČÁST	50
5.	Analýza možností vzdělávání policistů v oblasti finančního šetření	50
5.1.	Vzdělávání pořádané specializovaným pracovištěm k provádění finančního šetření v trestním řízení KŘPA	50
5.2.	Vzdělávání pořádané Policejní akademií	52
5.3.	Vzdělávání pořádané Vyšší policejní školou a Střední policejní školou Ministerstva vnitra v Holešově	53
5.4.	Vzdělávání prostřednictvím platformy E-POLIS	53
5.5.	Vzdělávání pořádané Agenturou Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva	54
5.6.	Možnosti dalšího vzdělávání policistů	55
5.7.	Zhodnocení stávajících možností vzdělávání policistů	56

6.	Determinace a průběh výzkumného procesu.....	57
6.1.	Cíle.....	57
6.2.	Metodologie	57
6.3.	Konstrukce a charakteristiky výběrového souboru respondentů	59
7.	Analýza rozhovorů	61
7.1.	Hodnocení kurzu v E-POLIS	61
7.2.	Hodnocení kurzu Policejní akademie	62
7.3.	Hodnocení kurzu Holešov	64
7.4.	Hodnocení úrovně znalostí a schopností provádět finanční šetření mezi řadovými policisty	65
7.5.	Požadavky respondentů na změnu vzdělání.....	69
7.6.	Závěrečné zhodnocení.....	74
III.	PRAKTICKÁ ČÁST	76
8.	Návrh nového kurzu finančního šetření	76
8.1.	Gestor problematiky	76
8.2.	Cílová skupina	76
8.3.	Vstupní požadavky.....	77
8.4.	Kompetence absolventa a cíle vzdělávání	77
8.4.1.	Kompetence absolventa	77
8.4.2.	Cíle vzdělávání	78
8.5.	Učební a časový plán vzdělávání.....	80
8.5.1.	Délka vzdělávání	80
8.5.2.	Rozpis obsahu učiva	80
8.5.3.	Metody výuky.....	82
8.6.	Průběh a způsob ukončení vzdělávání	82
8.6.1.	Průběh vzdělávání	82
8.6.2.	Průběžné hodnocení	84

8.6.3. Ukončení vzdělávání	84
8.6.4. Průběh závěrečné zkoušky	84
8.6.5. Kritéria hodnocení závěrečné zkoušky	84
8.6.6. Opravná zkouška.....	85
8.6.7. Doklad o absolvování vzdělávání	85
8.6.8. Evaluace vzdělávání.....	85
8.7. Kvalifikace.....	85
8.8. Personální, organizační, ekonomické a materiální podmínky	86
8.8.1. Pořadatel, lektorské zabezpečení a místo konání	86
8.8.2. Počet účastníků.....	86
8.8.3. Materiální zabezpečení	86
8.8.4. Studijní literatura a vybavení účastníka	86
8.8.5. Doprava, stravování a ubytování.....	87
ZÁVĚR	88
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	90
SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK	98
SEZNAM PŘÍLOH.....	99
PŘÍLOHY PRÁCE.....	100

SEZNAM ZKRATEK

ARO	Asset Recovery Office
CARIN	Camden Asset Recovery Inter-agency Network
Cenza	Centrum zajištěných aktiv odboru správy majetku Ministerstva vnitra
CEPOL	Agentura Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva
č.	číslo
čl.	článek
EU	Evropská unie
FATF	Financial Action Task Force
IS ETR	informační systém ETR
KŘPA	Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy
kurz Holešov	kurz v Holešově Vyšší policejní školy a Střední policejní školy Ministerstva vnitra
Listina	Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
NCOZ	Národní centrála proti organizovanému zločinu
OČTŘ	orgány činné v trestním řízení
odst.	odstavec
OŘP Praha I – IV	Obvodní ředitelství policie Praha I – IV
Policejní akademie	Policejní akademie České republiky v Praze
PPP 103/2013	Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů PČR v trestním řízení

PPP č. 23/2022	Pokyn policejního prezidenta č. 23/2022, o správě majetku zajištěného v trestním řízení
RŘ KŘPA č. 4/2021	Rozkaz ředitele Krajského ředitelství policie č. 4/2021, k provádění finančního šetření v trestním řízení
s.	strana
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování
skupina FŠ	Specializované pracoviště k provádění finančního šetření v trestním řízení Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy
srov.	srovnej
trestní řád	Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním
trestní zákoník	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
TŘ	Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním
TZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
ust.	ustanovení
Ústava	zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
ZoP	Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
ZPPP č. 174/2011	Závazný pokyn policejního prezidenta č. 174/2011, k provádění finančního šetření v trestním řízení

ÚVOD

Vyhledávání a zajištění majetku v trestním řízení je sice poměrně úzká oblast z trestního řízení, ale v posledních letech je to téma, které rezonuje čím dál více mezi orgány činnými v trestním řízení. Z pozice zástupce vedoucího Specializovaného pracoviště k provádění finančního šetření v trestním řízení na Krajském ředitelství policie hl. m. Prahy se dlouhodobě této problematice věnuji, školím ji a pravidelně řeším s policisty problémy související s vyhledáváním, zajišťováním, správou a odčerpáváním majetku v trestním řízení.

Plně si uvědomuji vysokou důležitost vzdělávání v této oblasti, a to zejména takového, které téma pojme v širších souvislostech. V průběhu psaní této práce jsem dospěl k závěru, že se nelze omezovat pouze na vyhledání a zajištění majetku, ale je nezbytné pracovat s nadřazeným pojmem - finanční šetření. Tento pojem, jehož vyhledávání a zajišťování jsou nedílnou součástí, komplexně propojuje obě oblasti s dalšími činnostmi a opatřeními, které jsou s nimi úzce provázané a bez kterých by je nebylo možné řádně a efektivně realizovat. V této práci proto bude zpravidla užíván pojem finanční šetření.

Hlavním cílem této diplomové práce je rozbor stávajícího stavu vzdělávání v oblasti finančního šetření a konkretizace nejdůležitějších příčin a podmínek, které se podílí na nepřipravenosti policistů k úkonům souvisejícím s detekcí, identifikací, zajišťováním a odčerpáváním zájmového majetku v trestním řízení.

V první části této práce budou nejprve vymezeny základní pojmy. Dále jsem se zaměřil na stávající stav teoretického rozpracování problematiky z pohledu odborné literatury a vymezení v současné právní úpravě. Stávající stav je vždy v závěru stručně zhodnocen. Dále bude komplexně popsán a vymezen již výše zmiňovaný pojem finančního šetření. V navazující empirické části budou komplexně rozebrány a analyzovány odpovědi respondentů za účelem identifikace problémů vzdělávání v oblasti finančního šetření, zjištění stavu aktuální připravenosti řadových policistů na provádění finančního šetření a zejména rozpoznání nároků a očekávání, které policisté na vzdělávání v této oblasti kladou. Na základě identifikace klíčových prvků pak bude v praktické části

předložen návrh nové vzdělávací aktivity, která by mohla tyto nedostatky odstranit a tím celý proces finančního šetření významně zlepšit a zefektivnit.

Aby tato práce měla mnohem širší využití zejména v praxi, byly některé části pojaty poněkud podrobněji. Tím mohou i teoretické části této práce posloužit jako studijní materiál nejen pro nově navrhovaný kurz, ale i pro ostatní vzdělávací aktivity skupiny FŠ.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. Teoretické vymezení základních pojmů finančního šetření

V této kapitole budou představeny základní pojmy, které budou v práci používány. Nejedná se však o vyčerpávající výčet pojmů. Některé budou vysvětleny v dalších kapitolách, ke kterým se budou vztahovat.

1.1. Zájmová osoba

Ve vztahu k finančnímu šetření v nejužším pojetí je zájmovou osobou fyzická nebo právnická osoba, která je v dané věci osobou podezřelou ze spáchání trestného činu nebo přestupku, obviněný, podezřelý nebo obžalovaný v řízení před soudem. V širším pojetí se jedná o fyzickou nebo právnickou osobu, která trestnou činností získala, či mohla získat jakoukoliv ekonomickou výhodu, případně touto činností mohla způsobit škodu. Tato výhoda však nemusí být získána přímo osobou pachatele, ale skutek může být páchan i ve prospěch jiné osoby¹. Zájmovou osobou bude i tato jiná osoba, která z činu kořistila. Stejně bude i zájmovou osobou osoba, která se podílela na ukrytí, legalizaci takového výnosu, jeho spotřebě nebo zničení.

1.2. Zájmový majetek

Za zájmový majetek lze označit v obecné rovině veškeré věci, které jsou nebo byly ve vlastnictví či v držení zájmové osoby, od okamžiku, kdy bylo pácháno jednání, pro které je vedeno finanční šetření, a to až do současnosti. Samozřejmě toto pojetí je velmi obecné a je nutné jej ještě dále upřesnit. Věcí se proto myslí jakákoliv hodnota. Nejlépe je věc vyjádřena ve směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2015/849 ze dne 20. května 2015, jako: „...*jakákoli aktiva hmotná nebo nehmotná, movitá nebo nemovitá, materiální nebo nemateriální povahy, a právní dokumenty nebo nástroje v jakékoliv formě včetně elektronické nebo digitální prokazující právní nárok na taková aktiva nebo podíl na nich.*“².

¹ Srov. ŠUGÁR, *Certifikovaná metodika finančního šetření pro Policii České republiky*, 2015, s. 7

² Ust. čl. 3 bodu 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu

Za zájmový majetek v rámci trestního řízení se bude považovat zejména takový majetek, na něhož lze aplikovat trestněprávní procesní postupy, kdy se tak bude jednat o výnosy z trestné činnosti, nástroje trestné činnosti, náhradní hodnoty, ale i jiný majetek zájmových osob, včetně majetku nabytého legálním způsobem.

1.3. Nástroj trestné činnosti

Samostatná definice tohoto pojmu je v současné době uvedena v ust. § 135a TZ jako věc, která byla určena nebo užita ke spáchání trestného činu. Velmi komplexní a detailní vysvětlení tohoto pojmu podává JUDr. Petra Vítková. Uvádí, že nástrojem trestné činnosti je: „...věc, která byla opatřena či přechovávána s cílem konkrétní trestnou činností spáchat či jejímž prostřednictvím již bylo spáchání konkrétní trestné činnosti alespoň částečně realizováno, umožněno či usnadněno, bez ohledu na charakter či původní účel takové věci, který s trestnou činností nemusí souviset včetně jejích plodů a užitků.“³.

1.4. Výnos z trestné činnosti

S účinností zákona č. 287/2018 Sb. došlo k úpravě v pojmu výnos z trestné činnosti v trestněprávní legislativě poměrně komplexním způsobem. V ust. § 135b TZ je výnos z trestné činnosti definován jako jakákoli ekonomická výhoda pocházející z trestného činu. Zákon dále rozlišuje mezi bezprostředním výnosem, za který považuje věci, které byly získány trestným činem nebo jako odměna za něj, včetně plodů a užitků⁴, a výnosem zprostředkovaným, kterým je pak věc, včetně plodů a užitků, jež byla, byť jen zčásti, nabyta za věc tvořící bezprostřední výnos, ve kterou byla věc tvořící bezprostřední výnos z trestné činnosti, byť jen zčásti, přeměněna, nebo k jejímuž zhodnocení došlo, byť jen zčásti, prostřednictvím bezprostředního výnosu.

Zejména je však nutné upozornit, že výnos nemusí být spojován pouze s nárůstem majetku. Za výnos lze totiž považovat i nezmenšení majetku pachatele nebo jiné

³ VÍTKOVÁ, Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty: podle § 79a až 79g trestního řádu, 2019, s. 15

⁴ Plody a užitky představují přírůstky, které výnos může produkovat. Plody jsou produkty z přirozené povahy věci (například mláďata zvířat, ovoce stromů), zatímco za užitky se považují zisky z právní povahy (například nájemné, pachtovné, úroky a dividendy). Více viz § 491 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

osoby, ke kterému by jinak došlo v případě dodržení zákonem stanovených povinností. Typicky se jedná zejména o daňové delikty⁵, jakým je například trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby dle ust. § 241 TZ.

1.5. Náhradní hodnota

Oproti pojmům nástroj a výnos z trestné činnosti, které jsou definovány v samostatných ustanoveních zákona, v případě pojmu náhradní hodnota tomu tak není. Nelze ale tvrdit, že by tento pojem nebyl v trestněprávní legislativě jednoznačně ukotven. Vymezení tohoto pojmu lze nalézt v ust. §§ 71 a 102 TZ a § 79g TŘ. Shrnutím všech těchto vymezení dohromady pak můžeme konstatovat závěr, že pokud v případě zájmové věci, zejména nástroje nebo výnosu z trestné činnosti, dojde k jejímu zničení, poškození nebo jinému znehodnocení, zcizení, odstranění nebo zužitkování, zejména spotřebou, nebo se věc stane neupotřebitelnou, lze aplikovat související oprávnění vůči jiné věci zájmové osoby, která svou hodnotou, byť z části, bude odpovídat buď původní hodnotě zájmové věci, nebo hodnotě, o kterou došlo ke snížení hodnoty zájmové věci.

Důležitou skutečností v případě náhradní hodnoty je, že se vždy jedná pouze o legálně nabytý majetek. Pokud by tomu tak nebylo, bylo by na místě využít jiných, více přílehlých zákonných opatření - například zajištění nástroje či výnosu z trestné činnosti dle ust. § 79a TŘ.

1.6. Policejní orgán

Přestože je tato práce zpracována z pohledu Policie České republiky a tedy některá uváděná oprávnění jsou využitelná pouze pro její příslušníky a některé uváděné podzákoné právní normy jsou závazné také pouze pro policisty, je nezbytné si uvědomit, že v rámci trestního řízení, kde je nejčastěji finanční šetření realizováno, jsou útvary Policie České republiky, podle ust. § 12 odst. 2 TŘ, pouze jedním z mnoha orgánů činných v trestním řízení. Dalšími orgány, které mohou

⁵ ŠUGÁR, *Aktuální problémy finančního šetření v rámci trestního řízení*, 2015, s. 8.

provádět úkony v trestním řízení, je Generální inspekce bezpečnostních sborů, respektive její pověřené orgány, ale také i pověřené orgány Vězeňské služby České republiky, Celní správy, Vojenské policie, Bezpečnostní informační služby, Úřadu pro zahraniční styky a informace i Vojenského zpravodajství⁶. Některé skutečnosti uváděné v této práci v obecné rovině se tak mohou vztahovat i na některé z těchto subjektů, které mohou, respektive by měly provádět společně s úkony trestního řízení také finanční šetření.

⁶ Srov. § 12 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.

2. Teoretické rozpracování problematiky finančního šetření z pohledu odborné literatury

Problematika finančního šetření, jakožto součást legalizace výnosů z trestné činnosti, je již celkem dobře popsána v odborné literatuře, studiích i odborných článcích. V následujícím textu je stručně uveden historický vývoj související české odborné literatury. Upozorňuji však, že se jedná pouze o průřezový a demonstrativní výběr publikací, článků a dalších odborných zdrojů.

2.1. Historický vývoj odborné literatury v České republice

V českojazyčné literatuře lze pozorovat rozvoj tohoto tématu od první poloviny 90. let 20. století v souvislosti se změnami československé legislativy⁷. Jedna z prvních knih, která byla v českém jazyce vydána, byla přeložená kniha Roberta E. Powise - *Jak se perou špinavé peníze*⁸, která v českém překladu vyšla v roce 1992. Následovala ji v roce 1993 publikace *Praní špinavých peněz*⁹ doc. JUDr. Alexandra Netta, CSc. vydaná Právnickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně. Zároveň se tato problematika stává i součástí skript¹⁰ pro výuku kriminologie jako rovnocenné kriminologické téma¹¹.

K postupnému rozvoji odborné literatury v této oblasti dochází s vývojem české legislativy po roce 1996, kdy vstupuje v účinnost zákon č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů a dále vyhláška Ministerstva financí č. 183/1996 Sb., o plnění oznamovací povinnosti finančními institucemi. V tomto období vyšel v časopisu Kriminallistika článek Finanční šetření – nástroj odhalování praní peněz¹² od prof. JUDr. Jana Musila, CSc. Tento článek jako jeden z prvních v české odborné literatuře používá pojem „finanční šetření“. Zároveň tento článek

7 Zákonem č. 557/1991 Sb. byl do právního řádu přidán, jako zvláštní skutková podstata trestného činu podílnictví - § 251a zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona.

⁸ POWIS, *Jak se perou špinavé peníze*, 1992.

⁹ NETT, *Praní špinavých peněz*, 1993.

¹⁰ KUČHTA, *Kriminologie (II. část)*, 1993.

¹¹ Ve skriptech zaujímá kapitola praní špinavých peněz 6 stran, což je obdobný rozsah jako v případě ostatních kapitol a obsahuje vymezení pojmu, popis postihu za praní špinavých peněz a dále se věnuje i prevenci v této oblasti

¹² MUSIL, *Finanční šetření – nástroj odhalování praní peněz*, 1999.

předznamenává postavení Policejní akademie, jakožto vedoucího subjektu na poli odborné publikační činnosti v oblasti finančního šetření. V roce 2000 vychází na Policejní akademii publikace *Hospodářská kriminalita*¹³ Ing. Vratislava Dvořáka, Ph.D. a kolektivu autorů, kde je podrobně rozebírána legalizace výnosů z trestné činnosti, její jednotlivé fáze a způsoby boje s tímto fenoménem. O několik let později bylo dosaženo jednoho z nejzásadnějších rozvojų odborné literatury v tomto tématu. Tento rozvoj je spojen s výzkumným projektem Policejní akademie s názvem *Vyvinutí nových metod v oblasti zabavování výnosů z trestné činnosti a boje proti praní špinavých peněz* (klasifikační kód VD20072010B19), který probíhal v průběhu let 2007-2010¹⁴. Díky tomuto projektu vznikly 2 odborné publikace - *Odčerpávání výnosů z trestné činnosti v praxi orgánů činných v trestním řízení*¹⁵ a *Ekonomické a kriminální aspekty legalizace výnosů z trestné činnosti*¹⁶, 15 odborných příspěvků do sborníků a 2 články v odborném časopisu *Bezpečnostní teorie a praxe*¹⁷. V tomto období bylo na Policejní akademii dále vydáno přinejmenším 8 sborníků odborných prací¹⁸. Monografie - *Výnosy z trestné činnosti*¹⁹ popisuje komplexně procesy praní špinavých peněz, metody dohledávání i odčerpávání výnosů z trestné činnosti a na svou dobu velmi progresivně řeší i následnou správu zajištěných výnosů z trestné činnosti.

Období následující po roce 2010 je z pohledu odborné literatury již poněkud chudší. Na publikace z předchozího období, které byly vydány Policejní akademií,

¹³ DVOŘÁK, *Hospodářská kriminalita*, 2000.

¹⁴ Data Technologické agentury ČR o výzkumných projektech a grantech – dostupné dne 13.02.2024 na <https://starfos.tacr.cz/vysledky-vyzkumu?query=qdxqaadbt5cq>

¹⁵ ŠUGÁR, *Odčerpávání výnosů z trestné činnosti v praxi orgánů činných v trestním řízení*, 2009.

¹⁶ DVOŘÁK, *Ekonomické a kriminální aspekty legalizace výnosů z trestné činnosti*, 2010.

¹⁷ *Bezpečnostní teorie a praxe*, ISSN 1801-8211, je odborným recenzovaným periodikem Policejní akademie České republiky v Praze.

¹⁸ DVOŘÁK, *Sborník vstupních studií*, 2008.;

DVOŘÁK, *Výkon zajištění majetku a věcí v trestním řízení: sborník studií a dílčích výsledků empirických šetření III*, 2008.;

DVOŘÁK, *Pátrání, finanční šetření, zajištění a odčerpání výnosů z trestné činnosti: sborník studií a dílčích výsledků empirických šetření II*, 2008.;

DVOŘÁK, *Metody a nástroje odhalování a identifikace výnosů z neznámých zdrojů a podezřelých obchodů: sborník studií a dílčích výsledků empirických šetření I*. 2008.;

DVOŘÁK, *Výnosy z neznámých zdrojů a problémy s jejich odhalováním, identifikací a možností jejich odčerpávání: sborník studií a dílčích výsledků empirických šetření I*, 2009.;

ŠVARCOVÁ, *Výnosy z trestné činnosti a problémy s jejich odhalováním, zajišťováním a odčerpáváním: sborník studií a dílčích výsledků empirických šetření*, 2009.;

DVOŘÁK, *Výnosy z trestné činnosti, jejich odhalování, identifikace a možnosti jejich odčerpání: sborník studií*, 2010.

¹⁹ DVOŘÁK, *Výnosy z trestné činnosti*, 2010.

navazuje v rámci výzkumného projektu Nové postupy a metody finančního šetření, zajišťování majetku a identifikace legalizace výnosů z trestné činnosti (klasifikační kód VF20142015038) ²⁰, nyní již pod Vysokou školou finanční a správní, v roce 2015 Dr. Ján Šugár, CSc., s Certifikovanou metodikou finančního šetření pro Policii České republiky²¹ a monografií Finanční šetření v trestním řízení²². Tyto knihy, které podle svého autora navazují na literaturu vydanou v období 2008-2010 na Policejní akademii²³, slouží i v současné době jako komplexní teoretický základ finančního šetření.

2.2. Aktuální odborná literatura k danému tématu v České republice

Z nejaktuálnější literatury stojí za zmínku kniha JUDr. Petry Vítkové - Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty: podle § 79a až 79g trestního řádu²⁴. Publikace je fakticky metodickým návodem na postupy související se zajišťováním majetku a dává odpovědi na praktické otázky souvisejícími s danými způsoby zajišťování.

Další aktuální publikací je Kriminální zpravodajství jako nástroj kontroly trestné činnosti a zajišťování bezpečnosti²⁵, která vznikla v roce 2020 jako výsledek stejnojmenného výzkumného úkolu zpracovaného na Policejní akademii. Publikace podrobně rozebírá kriminální zpravodajství, zpravodajskou informatiku a zpravodajskou analytiku, kdy veškeré tyto praktické metody a postupy jsou využitelné a aplikovatelné i na oblast finančního šetření.

Nejnovější odbornou publikací na poli finančního šetření je sborník příspěvků z mezinárodní konference k počtě doc. Josefa Kuchty v Brně nazvaný Nové jevy v ekonomické kriminalitě 2023²⁶. Sborník obsahuje velké množství příspěvků, které se komplexně věnují novým trendům v dohledávání, zajišťování

²⁰ Data Technologické agentury ČR o výzkumných projektech a grantech – dostupné dne 13.02.2024 na <https://starfos.tacr.cz/projekty/VF20142015038#project-main>

²¹ ŠUGÁR, *Certifikovaná metodika finančního šetření pro Policii České republiky*, 2015.

²² ŠUGÁR, *Finanční šetření v trestním řízení*, 2015.

²³ Srov. tamtéž s. 3.

²⁴ VÍTKOVÁ, *Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty: podle § 79a až 79g trestního řádu*, 2019.

²⁵ MICHÁLEK, *Kriminální zpravodajství jako nástroj kontroly trestné činnosti a zajišťování bezpečnosti*, 2020.

²⁶ BRUCKNEROVÁ, *Nové jevy v ekonomické kriminalitě 2023: sborník příspěvků z mezinárodní konference k počtě doc. Josefa Kuchty*, 2023.

a odčerpávání výnosů z trestné činnosti, kdy je této oblasti věnována takřka čtvrtina všech příspěvků konference.

2.3. Teoretické rozpracování v dalších zdrojích

Dalšími zdroji jsou zejména elektronicky publikované práce organizací, které se zabývají činnostmi souvisejícími s finančním šetřením. Problematikou odhalování praní špinavých peněz se například dlouhodobě zabývá společnost Transparency international, kterou v České republice zastupuje Transparency international, o.p.s. V roce 2017 tato organizace vydala online příručku pro rozkrývání vlastnických struktur a skutečných majitelů²⁷. Tato příručka je fakticky teoretickým i praktickým návodem jak rozkrývat vlastnické struktury a skutečné majitele zejména právnických subjektů.

Dále je třeba zmínit Finanční analytický úřad a Nejvyšší státní zastupitelství. Tyto subjekty pravidelně vydávají na svých webových stránkách výroční zprávy²⁸ za uplynulé období – poslední zprávy jsou za rok 2022. V těchto zprávách oba subjekty popisují aktuální trendy vývoje v oblasti legalizace výnosů z trestné činnosti. Součástí výroční zprávy Nejvyššího státního zastupitelství je v příloze také samostatná zpráva s názvem Boj proti finanční kriminalitě a praní peněz, pro vyhledávání, zajišťování a odčerpávání výnosů z trestné činnosti a pro ochranu finančních zájmů EU.

2.4. Zahraniční současná odborná literatura

Z aktuální zahraniční literatury k finančnímu šetření bych zmínil zejména publikaci Proving Illicit Enrichment Using Financial Investigation and Source and Application of Funds Analysis: Technical Guidance for Investigators and Prosecutors²⁹ vydanou v roce 2021 neziskovou organizací Basel Institute on Governance, která obsahuje technické pokyny pro vyšetřovatele a státní zástupce k prokazování

²⁷ VONDRÁČEK, *Příručka pro rozkrývání vlastnických struktur a skutečných majitelů*, 2017.

²⁸ Výroční zpráva Finančního analytického úřadu za rok 2022 [online]. Dostupná na <https://fau.gov.cz/files/vyrocní-zprava-financniho-analytickeho-uradu-za-rok-2022.pdf> a Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2022 [online]. Dostupná na <https://verejnazaloba.cz/nsz/cinnost-nejvyssiho-statniho-zastupitelstvi/zpravy-o-cinnosti/zprava-o-cinnosti-za-rok-2022/>

²⁹ DORNBIERER, *Proving Illicit Enrichment Using Financial Investigation and Source and Application of Funds Analysis: Technical Guidance for Investigators and Prosecutors*, 2021.

nezákonného obohacení pomocí finančního šetření, analýz zdrojů a použití finančních prostředků.

Dále bych také upozornil na novou publikaci bývalých policejních důstojníků Nicholase Gilmoura a Tristrama Higse - *The War on Dirty Money*³⁰. V této knize autoři popisují, že politická řešení na vládní i mezinárodní úrovni, přes rozsáhlé investice do oblasti boje s ekonomickou kriminalitou, namísto toho, aby ji potírali, ji naopak spíše usnadňují. Autoři v každé oblasti předkládají soubor řešení, která by mohla napomoci orgánům činným v trestním řízení řešit problematiku finanční kriminality³¹.

2.5. Zhodnocení stávajícího stavu rozpracování v odborné literatuře a ostatních zdrojích

Stávající stav rozpracování oblasti finančního šetření v odborné literatuře a ostatních zdrojích v teoretické rovině považuji za dostatečný. Témata pokrývají celý široký rozsah působnosti. Rozvoji významně napomohl svými výstupy výše zmíněný výzkumný projekt Policejní akademie³². Právě díky němu vznikl široký základ a komplexní rozsah pokrytí tématu. Odborná literatura vytvořená právě v letech 2008-2010 tvoří i v dnešní době stabilní základ veškeré současné publikační činnosti a to včetně vysokoškolských závěrečných prací.

Přestože teoretický základ zůstává stejný, lze v posledních letech, s rozvojem v oblasti informačních a komunikačních technologií, sledovat vývoj nejen v oblasti finančního šetření a způsobů dohledání zjistitelného majetku, ale zejména i v oblasti prostředků a postupů, které pachatelé využívají ke spáchání trestné činnosti jako takové, k jejímu zakrytí i k ukrytí a zlegalizování výnosů z této trestné činnosti. Pachatelé využívají tak mnohem složitější a sofistikovanější způsoby a odborné publikace tak relativně rychle zastarávají.

Z provedené rešerše je patrné, že zhruba před 4-5 lety došlo k výraznému útlumu publikační činnosti v této oblasti, pravděpodobně v souvislosti s opatřeními okolo

³⁰ GILMOUR a HICKS, *The War on Dirty Money*, 2023.

³¹ Srov. MARZOUK, *Recenze knihy The War on Dirty Money* [online]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/show/79164411-the-war-on-dirty-money>

³² Vyvinutí nových metod v oblasti zabavování výnosů z trestné činnosti a boje proti praní špinavých peněz (klasifikační kód VD20072010B19)

epidemie Covid-19. Navíc poslední publikace, která se komplexně věnuje metodice finančního šetření³³, obsahuje informace již 10 let staré. Pro využití v praxi, i s ohledem na změny v legislativě, to není úplně optimální situace.

V případě zahraničních zdrojů, které jsou stále vydávány v širokém spektru témat a oblastí, spatřuji problém v dostupnosti odborné literatury zejména z důvodu obtížné dosažitelnosti tištěné literatury na území České republiky. Tím dochází k první redukci literatury na zejména literaturu dostupnou hlavně v digitální podobě, což ani v dnešní době není stále standardem. Druhým problematickým aspektem cizojazyčné literatury je, že je zpravidla úzce geograficko-politicky vymezená legislativními podmínkami k zemi autora a také je velice ovlivněna místními socio-ekonomickými faktory. Mnohá zahraniční odborná literatura tak není v českých podmínkách aplikovatelná ani v teoretické rovině. Navíc je nezanedbatelná část z této literatury zaměřena na mezinárodně politicky orientované teorie, které nejsou pro využití v běžné praxi finančního šetření využitelné pro svou širokou obecnost.

³³ ŠUGÁR, *Certifikovaná metodika finančního šetření pro Policii České republiky*, 2015.

3. Teoretické rozpracování problematiky finančního šetření z pohledu stávající právní úpravy

Finanční šetření jakožto samostatný pojem nemá v legislativě samostatné právní ukotvení. Lze však jednoznačně konstatovat, že na jednu stranu je vymezován a limitován řadou právních předpisů, na druhou stranu orgány činné v trestním řízení mohou za účelem řádného a efektivního výkonu finančního šetření využívat množství zákonných oprávnění. V této kapitole proto budou představeny tyto právní normy.

3.1. Ústavní rovina právní úpravy

Stejně tak jako jakékoliv jiné jednání v souladu s právem České republiky, je ve své nejobecnější podstatě finanční šetření vymezeno v základu zákonem č. 1/1993 Sb., Ústavou České republiky, která v čl. 2, odst. 3 stanovuje nejširší zákonný limit – tedy že: „Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.“³⁴. Na Ústavu pak legislativně navazuje zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. Pro finanční šetření jsou vymezení zejména články 10, 11, 12, 13 a 39 Listiny. Článek 10 Listiny v odstavcích 2 a 3 vymezuje základní limity provádění finančního šetření, neboť zdůrazňuje právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života a právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním údajů o své osobě.³⁵ Tedy finanční šetření lze provádět pouze v případě, kdy je k tomu oprávněný zájem. Článek 13 Listiny a také článek Listiny číslo 12 ve svém druhém odstavci společně stanovují limity pro zásahy do základních práv osob v oblasti listovního tajemství, tajemství telefonické nebo jiné, např. elektronické komunikace a zásahu do domovní svobody,³⁶ které mohou sloužit pro získávání informací využitelných v rámci finančního šetření. V poslední řadě vymezuje Listina v článku 11 v odstavci 1 právo každého na vlastnictví majetku, které je záhodno ochrany³⁷, ale na druhou stranu Listina v článku 39 stanoví, že trestnost

³⁴ Čl. 2 odst. 3 Ústavy

³⁵ Srov. Článek 10 odstavce 2 a 3 Listiny

³⁶ Srov. Článek 12 odstavec 2 a článek 13 Listiny

³⁷ Srov. Článek 11 odstavec 1 Listiny

jednání stanovuje zákon a v případě spáchání trestného činu lze uložit újmu na právech a majetku³⁸. To má pak v rámci trestního řízení vliv na rozhodování o majetku zjištěném v rámci finančního šetření.

3.2. Mezinárodní právní rámec

V souladu s článkem 10 Ústavy je Česká republika vázána mezinárodními smlouvami, neboť pokud k ratifikaci takové smlouvy dal souhlas Parlament, jedná se o smlouvu závaznou a stává se součástí právního řádu.

Základním a nejvýznamnějším mezinárodním právním dokumentem upravujícím základní lidská práva a svobody je Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod z roku 1950, ratifikovaná do tehdy ještě federálního právního řádu v roce 1992³⁹. Zejména dodatkový protokol z roku 1952 upravuje ochranu vlastnictví, avšak v obdobném rozsahu jako výše uvedená Listina.

Dalším souvisejícím právním pramenem je Úmluva o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu Rady Evropy z roku 1990 ratifikovaná v roce 1997⁴⁰ a také Trestněprávní úmluva o korupci z roku 1999, ratifikovaná Českou republikou v roce 2000⁴¹. Zejména v případě druhé zmíněné úmluvy se Česká republika zavázala přijmout opatření umožňující konfiskaci výnosů z trestné činnosti nebo náhradní hodnoty za výnosy z trestné činnosti⁴². Zároveň byla úmluvami rozšířena působnost opatření nastavených na základě Úmluvy Organizace spojených národů proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami - Českou republikou ratifikována v roce 1991⁴³, která ve své podstatě, ve vztahu k drogové trestné činnosti, pokrývala výnosy z těchto trestných činů, náhradní hodnoty za ně, nástroje k jejich páčání a zejména také jejich ukrývání a zakrývání. Paradoxně v této úmluvě z roku 1988 jsou podle mého

³⁸ Srov. Článek 39 Listiny

³⁹ Sdělení č. 209/1992 Sb., federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících.

⁴⁰ Sdělení č. 33/1997 Sb., Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu.

⁴¹ Sdělení č. 70/2002 Sb. m. s., Ministerstva zahraničních věcí o Trestněprávní úmluvě o korupci.

⁴² Článek 19 odst. 3 Trestněprávní úmluvy o korupci

⁴³ Sdělení č. 462/1991 Sb., federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy Organizace spojených národů proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami

názoru tyto pojmy popsány v člancích 3 a 6 obdobným způsobem, jako je chápe současné trestní právo, ale jejich identické vymezení⁴⁴ v české trestněprávní legislativě bylo realizováno až s přijetím zákona č. 40/2009 Sb. trestního zákoníku o takřka 20 let později⁴⁵.

Vzhledem k zakotvení České republiky v Evropské unii, nelze opomenout ani právní předpisy Evropské Unie. Problémem je však jejich enormní rozsah, neboť dle online databáze unijních právních aktů EUR-Lex⁴⁶ Evropská Unie publikuje každoročně 20 – 30 tisíc právních předpisů, kterých je v databázi aktuálně již přes jeden milion⁴⁷. Ne všechny tyto právní předpisy ale mají vztah k finančnímu šetření. Evropské právo se snaží komplexně upravovat velké množství oblastí, a proto dochází k častému průniku tohoto práva s postupy a metodami finančního šetření. Pro účely této práce bude proto zvolen pouze demonstrativní výčet s popisem některých z nich.

Na oblast finančního šetření má v první řadě vliv Rámcové rozhodnutí Rady (EU) č. 2001/500/SVV ze dne 26. června 2001 o praní peněz, identifikaci, vysledování, zmrazení, zajištění a propadnutí nástrojů trestné činnosti a výnosů z ní, a na něj navazující Rámcové rozhodnutí Rady 2005/212/SVV ze dne 24. února 2005 o konfiskaci výnosů a majetku z trestné činnosti a nástrojů trestné činnosti. Obě rozhodnutí upravují konfiskace nástrojů a výnosů z trestné činnosti a také dále rozšířené konfiskační pravomoci. Obě tato rámcová rozhodnutí ještě dále rozšiřuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014, o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii. Tato dále stanovuje podmínky konfiskací, kdy připouští i konfiskace majetku třetích osob a dále nařizuje přijetí opatření umožňujících rozšířené konfiskace a správu zajištěného majetku.

Další relevantní evropskou právní normou, která upravuje výměnu operativních a jiných informací v trestním řízení je Rámcové rozhodnutí Rady 2006/960/SVV

⁴⁴ I přesto, že pojem výnos v českém právu definován již v roce 1996 v § 1 odst. 2 zákona č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.

⁴⁵ Srov. čl. 3 odst. 1 písm. b) a c) a dále čl. 6 Úmluvy Organizace spojených národů proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami s §§ 135a, 135b zákona č. 40/2009 Sb. trestního zákoníku.

⁴⁶ Databáze je dostupná online na adrese <https://eur-lex.europa.eu/>

⁴⁷ <https://eur-lex.europa.eu/>

ze dne 18. prosince 2006 o zjednodušení výměny operativních a jiných informací mezi donucovacími orgány členských států Evropské unie. Toto rozhodnutí je sice aktuálně stále platné, ale pouze do 12. prosince 2024, kdy jej plnohodnotně nahradí Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 ze dne 10. května 2023 o výměně informací mezi donucovacími orgány členských států.

Pro provádění finančního šetření je klíčové Rozhodnutí Rady (EU) 2007/845/SVV ze dne 6. prosince 2007, o spolupráci mezi úřady pro vyhledávání majetku z trestné činnosti v jednotlivých členských státech v oblasti vysledování a identifikace výnosů z trestné činnosti nebo jiného majetku v souvislosti s trestnou činností. Toto rozhodnutí zavázalo členské státy k vytvoření Asset Recovery Office, neboli Úřadů pro vyhledávání majetku z trestné činnosti, které zásadním způsobem usnadňují a urychlují získávání informací o majetku zájmových osob v zahraničí a navazují na dříve vzniklou (2004) obdobnou meziagenturní síť Camden Assets Recovery Inter-Agency Network⁴⁸.

Dalším právním předpisem, který zcela zásadně ovlivňuje provádění finančního šetření, je Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu. Tato směrnice měla zásadní dopad na pravidla evidování skutečného vlastnictví právnických osob a svěřenských fondů. Implementace směrnice do českého právního řádu měla v roce 2018 za následek vytvoření Centrální evidence skutečných majitelů právnických osob a svěřenských fondů⁴⁹ v rámci obchodního rejstříku. Směrnice dále doporučila členským státům vytvoření centrálních evidencí účtů. Česká republika toto doporučení implementovala do právního řádu zákonem č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů, kdy tato evidence je jedním z hlavních nástrojů finančního šetření. Bohužel do dnešního dne zřízení této evidence v rámci Evropské unie není standardem⁵⁰.

⁴⁸ Camden Assets Recovery Inter-Agency Network [online]. [cit. 15. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.carin.network/>

⁴⁹ Vymezení obou evidencí bylo zakotveno v zákoně č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů. Centrální evidence skutečných majitelů právnických osob byla následně vyňata do zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů.

⁵⁰ ARO Czech republic. *Možnost zjištění informací k zahraničním bankovním účtům prostřednictvím mezinárodní policejní spolupráce cestou pracoviště ARO*. 27.06.2023.

3.3. Stávající vnitrostátní úprava právního rámce finančního šetření

V českém právu není stále pojem finančního šetření legislativně ukotven ani definován. Metody finančního šetření mohou využívat široký rozsah instrumentů, které mohou zasahovat mnoha do oblastí lidského života, a proto se ho dotýká velkého množství zákonů. I když postupy v rámci finančního šetření mohou využít netrestní prostředky, nejčastěji je provázán s trestním právem. Základním právním rámcem, kterým je finanční šetření vymezeno, je tak zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním a v předprocesním stádiu⁵¹ je finanční šetření vymezeno i zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Vzhledem k důležitosti těchto zákonů, bude každému z nich určena vlastní podkapitola a instituty budou podrobněji rozepsány.

3.3.1. Trestní zákoník

Trestní zákoník ve své obecné části, hlavě VIII, definuje některé základní pojmy finančního šetření. Jedná se zejména o definování pojmu výnos z trestné činnosti v ustanovení § 135b TZ, jakož i nástroje trestné činnosti v § 135a TZ. Zároveň v §§ 134 a 135 TZ definuje předmět zájmu finančního šetření – věc (v obecné rovině) a věc náležející pachateli. Dále trestní zákoník definuje některé možné způsoby a odčerpání zajištěného majetku a podmínky, za jakých lze tak učinit. Jedná se o majetkové trestní sankce, mezi které patří trest propadnutí majetku nebo jeho části dle ust. § 66 TZ, peněžitý trest dle ust. § 67 TZ, v rámci kterého zejména ze zjištění finančního šetření soud vychází při stanovení výše jeho jednotlivé denní sazby⁵², trest propadnutí věci anebo náhradní hodnoty za tuto věc dle ust. §§ 70 a 71 TZ. Jedná se také o majetková ochranná opatření - zabránění věci, zabránění náhradní hodnoty, zabránění části majetku, eventuálně i o zabránění spisů a zařízení dle ust. §§ 101-103 TZ. Zvláštní částí trestního zákoníku, kde jsou popsány všechny trestné činy včetně příslušných trestů, se pro účely této práce

⁵¹ Úkony prováděné před zahájením úkonů trestního řízení dle ust. § 158 odst. 3, trestního řádu

⁵² §68 odst. 3 TZ: „Výši jedné denní sazby peněžitého trestu stanoví soud se zřetelem k osobním a majetkovým poměrům pachatele. Přitom vychází zpravidla z čistého příjmu, který pachatel má nebo by mohl mít průměrně za jeden den.“ a dále z §68 odst. 4 TZ vyplývá, že pojem příjmu pro posouzení výše peněžitého trestu je mnohem širší a zahrnuje mnohem více informací o majetku než by se mohlo v užším významu pojmu čistého příjmu zdát: „Příjmy pachatele, jeho majetek a výnosy z něj, jakož i jiné podklady pro určení výše denní sazby mohou být stanoveny odhadem soudu“

nebudu podrobně zabývat, neboť pro účely finančního šetření, u každého jednotlivého trestného činu, kterého by se finanční šetření týkalo, je důležitá jediná skutečnost – zda u konkrétního trestného činu přichází v úvahu majetkové odškodnění poškozeného, uložení majetkové trestní sankce nebo majetkového trestního opatření. Pokud tomu tak není, postrádá provádění finančního šetření svého smyslu. Pro účely finančního šetření má však výlučné postavení trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti dle ust. § 216 TZ (eventuálně ve své nedbalostní formě v ust. § 217 TZ), který svou skutkovou podstatou de facto tvoří mentální protipól k finančnímu šetření. Zatímco finanční šetření se snaží majetek dohledávat a zprůhledňovat majetkové toky, podstatou legalizace je naopak zakrytí nezákonného původu takového majetku. Novelizací trestního zákoníku zákonem č. 287/2018 Sb. došlo navíc k subsumpci trestného podílnictví (dříve § 214 TZ) právě pod trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti⁵³, čímž tak tento trestný čin pokrývá tuto oblast komplexně.

3.3.2. Trestní řád

Pokrývá-li trestní zákoník oblast finančního šetření ve své obecné části z pohledu teoretické terminologie, trestní řád pokrývá část úkonů finančního šetření⁵⁴ z hlediska procesního. Tedy upravuje postupy orgánů činných v trestním řízení. Tyto postupy lze rozdělit na dvě skupiny – ty které slouží k vyhledání majetku a dále ty, které slouží k jeho zajištění a k dalšímu procesnímu nakládání s ním.

Mezi instrumenty trestního řádu, které slouží ke zjišťování majetku, patří ne zcela hojně využívaný⁵⁵ institut prohlášení o majetku dle ust. § 7a TŘ a naopak hojně využívaný institut dožádání státních orgánů, právnických a fyzických osob dle ust. § 8 odst. 1 TŘ. Mezi další zjišťovací instrumenty patří vyžádání údajů, které jsou předmětem bankovního tajemství, údajů z evidence investičních nástrojů a zaknihovaných cenných papírů, a od správce daně informace z rozhodnutí o stanovení daně z příjmů dle ust. § 8 odst. 2 TŘ. Tento institut je však již vázán omezením, že jej musí učinit státní zástupce a po podání obžaloby nebo návrhu

⁵³ § 216 odst. 1 trestního zákoníku

⁵⁴ Jak bylo již uvedeno, finanční šetření využívá metody a postupy nejen z oblasti trestního práva.

⁵⁵ Vyzvaná osoba má v totiž v souladu se zákonem právo odepřít učinění prohlášení o majetku v analogii k ust. § 92 odst. 1, § 99 odst. 1 a 2, § 100 a § 158 odst. 8 trestního řádu.

na potrestání předseda senátu. Nad rámec tohoto prolomení tajemství dle ust. § 8 odst. 3 TŘ může předseda senátu, a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce, nařídit sledování bankovního účtu nebo účtu u osoby oprávněné k evidenci investičních nástrojů nebo zaknihovaných cenných papírů. Další trestním řádem stanovené úkony trestního řízení slouží k získání informací od fyzických osob⁵⁶. Jedná se o podání vysvětlení dle ust. § 158 odst. 6 TŘ, předchozí výslech před provedením domovní nebo osobní prohlídky nebo prohlídky jiných prostor a pozemků dle ust. § 84 TŘ, výslech svědka dle ust. § 101 TŘ a výslech obviněného dle ust. § 91 TŘ, v rámci kterého dotázání na osobní, rodinné, majetkové a jiné poměry trestní řád dokonce výslovně ukládá⁵⁷. Pro účely finančního šetření jsou také bohatým zdrojem informací úkony uvedené v §§ 82-88 TŘ, tedy domovní a osobní prohlídky, prohlídky jiných prostor a pozemků, zadržení a otevření zásilek, jejich záměna a sledování, odposlech a záznam telekomunikačního provozu. Výčet úkonů trestního řádu, které mohou sloužit ke zjišťování informací o majetku zájmových osob, uzavírají operativně pátrací prostředky dle ust. §§ 158b – 158e TŘ, jejichž účelem je „*předcházení, odhalování a objasňování trestné činnosti, jakož i pátrání po skrývajících se pachatelích, pátrání po hledaných nezvěstných osobách a pátrání po věcných důkazech*“⁵⁸. Jedná se o předstíraný převod, sledování osob a věcí a použití agenta.

Jak již bylo uvedeno výše, druhá skupina procesních nástrojů trestního řádu využívaná finančním šetřením souvisí se zajištěním a vypořádáním zajištěného majetku. Podstatou zajišťování v trestním řízení jsou totiž tři základní cíle - provedení důkazu, reparace vztahů narušených trestným činem⁵⁹ a potrestání pachatele do jeho majetkové sféry⁶⁰. Na tento teoretický základ navazuje ust. § 77b TŘ, který definuje věcný rozsah zajištění na věci důležité pro trestní řízení.

⁵⁶ Pojem fyzická osoba byl zvolen účelově, neboť i přes ustanovení zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, které umožňuje i podání vysvětlení a výslech právnické osoby, je vždy realizován prostřednictvím fyzické osoby která právnickou osobu zastupuje a v analogii k odpovídajícím úkonům které by v stejném postavení byly realizovány s fyzickou osobou.

⁵⁷ § 92 odst. 2 trestního řádu

⁵⁸ ŠÁMAL, Trestní řád: komentář, 2013, s. 1985.

⁵⁹ Uspokojení nároků poškozeného a odčerpání nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti či náhradní hodnoty za ně.

⁶⁰ Srov. VÍTOVÁ, *Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty podle § 79a až 79g trestního řádu*, 2019, s. 23.

Zajištění tak lze realizovat pouze ve vztahu k věci, která může sloužit pro důkazní účely, je nástrojem trestné činnosti, je výnosem z trestné činnosti nebo je náhradní hodnotou za nástroj nebo výnos⁶¹. Zajištění věci je faktická realizace zákonného omezení práva na obecné vlastnictví majetku tak, jak je toto právo vymezeno v Listině⁶². Toto omezení je pak realizováno příslušným ustanovením podle účelu, ke kterému má zajištěná věc sloužit. Pro zajištění věci pro účely provedení důkazů lze využít povinnosti k předložení nebo vydání věci na výzvu policejního orgánu dle ust. § 78 TŘ. Pokud není výzvě vyhověno, lze následně věci odejmout dle ust. § 79 TŘ. K zajištění nástrojů a výnosů z trestné činnosti je učeno ust. § 79a TŘ. Pokud však nelze zajistit nástroj ani výnos, protože se ho nepodařilo dohledat nebo byl spotřebován, lze zajistit dle ust. § 79g TŘ legální majetek osoby jako náhradní hodnotu, která odpovídá, byť jen zčásti, hodnotě takového nástroje nebo výnosu. Při zajištění legálního majetku nelze opomenout také institut zajištění nároku poškozeného dle ust. § 47 TŘ. Posledními způsoby jak omezit majetková práva podle trestního řádu jsou zajištění za účelem výkonu majetkových trestních sankcí, tedy zajištění výkonu peněžitého trestu dle ust. § 344 TŘ, zajištění výkonu trestu propadnutí majetku dle ust. § 347 TŘ a zajištění za účelem výkonu zabránění části majetku dle ust. § 358b TŘ.

Poslední podskupinou úkonů dle trestního řádu v souvislosti s majetkem jsou úkony související s vypořádáním zajištěného majetku. Jedná se o takové úkony, kdy orgány činné v trestním řízení zajištění zcela nebo zčásti ruší, mění ho nebo je rozhodováno o předání věci oprávněné osobě či jinému příslušnému orgánu. Zrušení nebo omezení zajištění věci je realizováno dle ust. § 79f TŘ v případě, kdy zajištěné věci pro další řízení již není potřeba nebo není třeba dalšího zajištění ve stanoveném rozsahu. Zrušení nebo omezení zajištění pro účely majetkových trestních sankcí a ochranných opatření se realizuje za užití ust. § 344b TŘ. Pokud by v průběhu řízení OČTŘ dospěly k závěru, že daná věc již nadále nemůže sloužit pro důkazní účely, ale jedná se o výnos z trestné činnosti nebo je náhradní hodnotou za tento výnos, bylo by rozhodováno o změně zajištění dle ust. § 77b odst. 3 TŘ s odkazem na odpovídající druh zajištění⁶³. Identicky se bude

⁶¹ § 77b odst. 1 TŘ

⁶² Čl. 11 odst. 1 Listiny

⁶³ § 79a odst. 1 TŘ nebo § 79g odst. 1 TŘ

postupovat i v případě změny zajištění z výnosu na náhradní hodnotu a naopak. Pokud již zajištěné věci není k dalšímu řízení třeba a nepřichází-li v úvahu její propadnutí nebo zabránění, rozhoduje se v souladu s ust. § 80 TŘ o vrácení této věci tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata, nebo tomu, o jehož právu na věc není pochyb⁶⁴. Ust. § 80 TŘ také připouští v případě, kdy je pochyb o vlastnickém právu k dané věci, tuto věc uložit do úschovy u orgánu příslušnému k rozhodnutí o majetkových právech – tedy do úschovy soudu, který rozhodne o vlastnictví této věci v řízení ve věcech občanskoprávních. Na druhou stranu se ani přes veškerou snahu orgánu činných v trestním řízení nemusí podařit zjistit vlastníka této věci nebo není známo místo jeho pobytu, eventuálně se jedná o věc osoby neznámé nebo jestliže osoba, které byla věc zajištěna, zemřela, byla prohlášena za mrtvou nebo za nezvěstnou nebo zanikla a není známa osoba, které by věc mohla být vydána. Za okolností a podmínek daných ust. § 81 TŘ případně věc do vlastnictví státu. Ust. § 81 odst. 3 TŘ zároveň umožňuje i bez dalších opatření věci bezcenné zničit. Zničit lze dále dle ust. § 81b odst. 1 TŘ i věci, které ohrožují bezpečnost lidí nebo majetku⁶⁵, ze které byl odebrán přiměřený vzorek, a takové věci již není třeba za účelem provedení důkazu. Druhý odstavec tohoto paragrafu dále umožňuje předání České inspekci životního prostředí rostliny a živočichy požívající zvýšené ochrany, a to včetně regulovaných výrobků z nich. Poslední možností, jak odčerpat majetek zajištěný v průběhu trestního řízení, je jeho využití pro účely výkonu rozhodnutí, veřejné dražby, exekuce nebo insolvenčního řízení v souladu s ust. § 79e odst. 2 TŘ.

3.3.3. Zákon o Policii České republiky

Zákon o Policii České republiky upravuje úkony policejního orgánu v tzv. „předprocesním stádiu“, tedy před zahájením úkonů trestního řízení dle ust. § 158 odst. 3 TŘ, kdy nelze využít oprávnění a možností trestního zákoníku nebo trestního řádu. Zákon o Policii obsahuje vlastní úpravu oprávnění policejního orgánu.

⁶⁴ Např. zákonný majitel zcizené věci.

⁶⁵ Zejména omamná látka, psychotropní látka, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor, jed, jaderný materiál nebo radioaktivní látka, ze které byl odebrán přiměřený vzorek, a takové věci již není třeba za účelem provedení důkazu (§ 81b odst. 1 TŘ).

Pro získání informací může policejní orgán využít výzvy k podání vysvětlení dle ust. § 61 ZoP, získávání informací z evidencí dle ust. § 66 ZoP. Také může v souladu s ust. § 18 ZoP vyžadovat součinnost od osob a orgánů. Ve vztahu k finančnímu šetření se bude jednat zejména o vyžadování potřebných podkladů a informací. Dalším nástrojem k dohledání, zejména výnosů z trestné činnosti, je zastavení a prohlídka dopravního prostředku dle ust. § 42 odst. 1, písm b) ZoP. V úzce vymezených případech⁶⁶ může policejní orgán, v souladu s § 71a ZoP, získávat i informace správce daně, které jinak podléhají zákonem uložené povinnosti mlčenlivosti. Poslední skupinou oprávnění k získávání informací, využitelných pro finanční šetření, jsou podpůrné operativně pátrací prostředky, informátor, krycí prostředky, zabezpečovací technika a zvláštní finanční prostředky uvedené v ust. §§ 72 – 77 ZoP.

K omezení práva k držení a užívání věci může policista využít oprávnění vyzvat osobu k vydání věci a v případě, že tato nevyhoví výzvě, je oprávněn věc odejmout dle ust. §§ 34 a 34a ZoP. Oba tyto instituty přímo souvisí s finančním šetřením, neboť v případě ust. § 34 ZoP se zejména jedná o okolnost, že v řízení o přestupku může být uloženo propadnutí této věci nebo může být zabráněna a v případě ust. § 34a ZoP je důvodný předpoklad, že o zajištění nebo předání takové věci požádá cizí stát. V poslední řadě může policista využít relativně nové⁶⁷ oprávnění umožňující, že při kontrole motorového vozidla může v souladu s ust. § 42a ZoP požadovat uhrazení nedoplatku řidiče nebo provozovatele vozidla za dopravní přestupky⁶⁸. Pokud tak řidič neučiní, v souladu s ust. § 42b ZoP, může policista zadržet tabulky státní poznávací značky a zabránit motorovému vozidlu v jízdě.

Zákon o Policii sice obsahuje další instituty, které by mohly sloužit k získání informací o majetku zájmových osob (např. v ust. §§ 40, 41 ZoP) nebo omezující práva osob k držení a užívání věci (např. v ust. §§ 35-37 ZoP), ale tato oprávnění za dodržení podmínek daných tímto zákonem nelze pro finanční šetření využít.

⁶⁶ V ust. § 53 odst. 2 zákona č. 280/2009.

⁶⁷ Do ZoP přidáno na základě novelizace zákonem č. 418/2021 Sb. účinným od 01.01.2022.

⁶⁸ Přestupek podle zákona o silničním provozu, zákona o pozemních komunikacích nebo zákona o silniční dopravě (§ 42a odst. 1 ZoP)

3.3.4. Další vnitrostátní zákony upravující oblast finančního šetření

S ohledem na výše zmiňovaný široký rozsah oblastí, do kterých může finanční šetření zasahovat, stejně tak jako u mezinárodních právních norem, by popis všech byl tak obsáhlý, že by mohl být samostatným tématem pro závěrečnou práci. Z tohoto důvodu zde již uvedu pouze demonstrativní přehled některých z nich, které s činností finančního šetření souvisí. Jedná se především o tyto zákony:

- Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních,
- Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu⁶⁹,
- Zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení⁷⁰,
- Zákon č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení⁷¹,
- Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích⁷²,
- Zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí,
- Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů,
- Zákon č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů,
- Zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů,
- Zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti,

⁶⁹ Označovaný též jako „AML zákon“

⁷⁰ Označovaný též jako „zákon o správě zajištěných věcí“

⁷¹ Označovaný též jako „zákon o fondu pro oběti“

⁷² Zejména část týkající se registru silničních vozidel.

- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích,
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,
- Zákon č. 418/2011 Sb., o trestněprávní odpovědnosti právnických osob,
- Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže⁷³.

3.3.5. Podzákoné normy vymezující finanční šetření

Abychom o právních normách poskytli ucelený přehled, nelze opomenout poslední úroveň legislativní pyramidy – podzákoné právní normy. Podzákoná právní norma je právní předpis vydávaný v souladu s vyšší právní normou (např. zákonem) a upravující detailnější otázky či konkrétní situace s cílem doplnit nebo upřesnit obecné ustanovení této právní normy, kdy však nesmějí být v rozporu s těmito vyššími právními normami. Podzákoné normy jsou důležitým nástrojem pro realizaci a uplatňování právních předpisů v praxi a slouží k detailnější regulaci konkrétních oblastí⁷⁴. V oblasti finančního šetření z pohledu Policie České republiky se lze nejčastěji setkávat s Interními akty řízení a prováděcí vyhlášky.

I přesto, že se nejedná přímo o podzákonou právní normu, pouze se jí podobá svým významným dopadem na aplikaci práva a jednotného rozhodování soudů⁷⁵, rozhodl jsem se do této kapitoly v závěru zahrnout i zmínku o judikatuře ústavního soudu.

⁷³ Oba tyto zákony upravují specifika řízení a procesních úkonů vůči právnickým osobám a mladistvým, pokud je proti nim vedeno řízení. Zejména v případě zákona o soudnictví ve věcech mládeže je kladen důraz na „restorativní justici“ a tedy o obnovu trestným činem narušených vztahů mezi pachatelem a poškozeným. Více viz ZEHR, *Úvod do restorativní justice*, 2003, s. 26-27.

⁷⁴Srov. Mgr. Karel Černín, Úředníci a pyramida: k výkladu podzákoných právních předpisů správními orgány, [online]. [cit. 15. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/urednici-a-pyramida-k-vykladu-podzakonnych-pravnich-predpisu-spravnimi-organy.aspx>

⁷⁵ „Je sice pravdou, že v České republice nemají soudní rozhodnutí precedenční význam, tak jako je tomu v angloamerickém právním systému, zároveň však nelze tvrdit, že jsou při aplikaci práva bezvýznamné. Takové tvrzení by bylo v rozporu s faktickou situací, kdy je judikatura soudu hojně používána a respektována, tak i do jisté míry s právním řádem České republiky, ze kterého význam judikatury vyplývá.“ - JELÍNEK, *Trestní právo hmotné: obecná část*, 2010, s. 43.

3.3.5.1. Interní akty řízení Policie České republiky

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 174/2011

S ohledem na absenci vymezení finančního šetření na úrovni zákonné úpravy, došlo k jeho vymezení na podzákonné úrovni formou interního aktu řízení Policie České republiky. Touto normou je Závazný pokyn policejního prezidenta č. 174/2011, k provádění finančního šetření v trestním řízení. Cílem tohoto interního aktu je upravit provádění finančního šetření, zajišťování majetku v trestním řízení a dalších úkonů a organizačních opatření při vyhledávání, prověřování a vyšetřování trestných činů, kdy tak vymezuje základní postupy, taktiky a zásady při provádění finančního šetření. Tím také v praktické rovině doplňuje zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení. V rámci tohoto pokynu je pro příslušníky Policie České republiky zejména sjednocen výklad základních pojmů finančního šetření a uložena povinnost provádět finanční šetření ve všech řízeních, kde byla způsobena majetková újma, nebo byl získán majetkový prospěch⁷⁶, a to včetně předprocesní fáze řízení. Kromě této uvedené povinnosti dále pokyn v čl. 7- 13 stanovuje i další úkoly a povinnosti jednotlivých v pokynu definovaných aktérů finančního šetření na straně policie⁷⁷. Zároveň pokyn určuje zkrácený a komplexní rozsah provádění finančního šetření i stanovuje, v jakých případech by měla být zkrácená nebo komplexní forma finančního šetření prováděna. V rámci článků 5 a 5a tohoto pokynu jsou rozepsány základní postupy, taktika a zásady při provádění finančního šetření.

Pokyn policejního prezidenta č. 23/2022

Tento interní akt řízení také ve své podstatě doplňuje zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení tím, že upravuje jednotný postup při výkonu správy věcí vydaných, odňatých nebo jinak zajištěných v trestním řízení. Tento relativně nový pokyn sjednotil, do té doby nejednotná

⁷⁶ Čl.3 odst. 1 ZPPP č. 174/2011

⁷⁷ Jedná se o zpracovatele trestního spisu, specialistu finančního šetření, Specializované pracoviště, Centrální specializované pracoviště, Metodické pracoviště, a dále o vedoucí specializovaného pracoviště, vedoucí centrálního specializovaného pracoviště a vedoucí policisty na úseku trestního řízení.

pojetí správy zajištěného majetku, v rámci celé Policie České republiky a zároveň nastavil minimální standardy pro péči o zajištěný majetek plynoucí ze zákona č. 279/2003 Sb. Pokyn policejního prezidenta č. 23/2022 přináší podrobné rozpracování povinností a z nich vyplývajících postupů při výkonu správy zajištěného majetku, kdy zejména v páté části⁷⁸ podrobně popisuje praktické postupy při zajištění a vykonávání správy vybraných druhů hmotných movitých věcí a nemovitostí.

Důsledkem tohoto pokynu bylo také zřízení pozice koordinátora a koordinační skupiny pro správu zajištěného majetku, na úrovni krajských ředitelství a útvarů s celorepublikovou působností, za účelem koordinace správy zajištěného majetku mezi policejním orgánem, příslušným ekonomickým pracovištěm útvaru policie a Centrem zajištěných aktiv odboru správy majetku Ministerstva vnitra, případně jiným pověřeným správcem tohoto majetku. Pokyn také klade velký důraz na vyhodnocování ekonomické stránky nakládání s majetkem po jeho zajištění, a to již při přípravě zajištění tohoto majetku nebo v jeho průběhu.

Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013

Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013 je posledním pokynem s celorepublikovou působností, který zde budu zmiňovat. V obecné rovině je cílem usměrnit činnost policistů v rámci provádění úkonů v trestním řízení. Finančního šetření se však dotýká pouze velmi okrajově a dokonce ani na ZPPP č. 174/2011 neodkazuje, přestože ve své úvodní části⁷⁹ ukládá povinnost náměstkovi policejního prezidenta, náměstkům ředitelů krajských ředitelství pro službu kriminální policie a vyšetřování, ředitelům územních odborů krajských ředitelství, jejich zástupcům a zástupcům ředitelů obvodních a městských ředitelství pro službu kriminální policie a vyšetřování, pravidelně hodnotit a usměrňovat kvalitu, rychlost a ofenzivnost trestního řízení, včetně zajišťování výnosů z trestné činnosti a finančního šetření⁸⁰. Pokyn také upravuje základní postupy při zajištění

⁷⁸ Čl. 20-29 PPP č. 23/2022, o správě majetku zajištěného v trestním řízení.

⁷⁹ Čl. 3 odst. 2, písm. a)-f) PPP 103/2013

⁸⁰ Srov.s čl. 3 odst. 2, písm. a)-f) PPP 103/2013

věci, správu zajištěné věci a nakládání s propadlým majetkem. V oblasti správy zajištěné věci však víceméně odkazuje hlavně na výše zmíněný PPP č. 23/2022.

Ve vztahu k finančnímu šetření je ale nezbytné zmínit čl. 61 tohoto pokynu, protože stanovuje rozsah úkonů k objasnění osobních poměrů obviněného a v případě zkráceného přípravného řízení⁸¹ osobních poměrů podezřelého. Tento „základní majetkový profil“ vychází z ust. § 89 odst. 1 písm. d) TŘ. Lze jej považovat za nejnižší úroveň provádění finančního šetření. Terminologicky se sice o finanční šetření fakticky nejedná, ale jedná se o důležité podklady pro stanovení druhu trestu a jeho výměry.

Rozkaz ředitele Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy č. 4/2021

Posledním interním aktem řízení, který zde uvedu, je interní akt nejnižší úrovně. Jedná se o Rozkaz ředitele Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy č. 4/2021 k provádění finančního šetření v trestním řízení. Tento pokyn vychází z čl. 15 odst. 3 ZPPP č. 174/2011 a zřizuje specializované pracoviště k provádění finančního šetření⁸² a určuje specialisty finančního šetření⁸³. Obdobné rozkazy jsou vydány na všech krajských ředitelstvích a vybraných útvech s celostátní působností Policie České republiky. I přesto, že jsou ostatní rozkazy mezi sebou prakticky identické, RŘ KŘPA 4/2021 se jako jediný odlišuje počtem a strukturou specialistů. Zvláštností RŘ KŘPA 4/2021 je, že v rámci KŘPA, na rozdíl od ostatních krajských ředitelství, kde zpravidla jsou mimo specializovaného pracoviště určeni jednotliví specialisté, kteří mají na starost jeden nebo více územních odborů nebo městských ředitelství, v rámci KŘPA jsou určeni specialisté na takřka všech odděleních Služby kriminální policie a vyšetřování KŘPA ale i na jednotlivých OŘP Praha I – IV, které provádí trestní řízení.

⁸¹ § 179a až 179f zákona č. 141/1961 Sb

⁸² Čl. 2 písm. f) bod 1 ZPPP č. 174/2011.

⁸³ Čl. 2 písm. g) ZPPP č. 174/2011.

3.3.5.2. Další podzákoné předpisy

Obdobně jako v případě vnitrostátních legislativních úprav finančního šetření na úrovni zákonů, lze i v případě podzákoných předpisů sledovat přinejmenším obdobný rozsah těchto norem. Nejčastějším druhem podzákoného právního předpisu je vyhláška. Ta slouží jako prováděcí předpis k zákonu, který zpřesňuje a specifikuje jeho provádění v praxi. Opětovně zde bude nastíněn pouze velmi omezený příklad některých z nich.

Vyhláška může mít vliv na finanční šetření ryze praktický, a to například tím, že upravuje rozsah a způsoby jakým jsou prováděny zápisy údajů do registrů, rejstříků a evidencí, ale také jakým způsobem mohou OČTR zapsané informace vytěžovat. Evidenci motorových vozidel upravuje například vyhláška č. 343/2014 Sb., o registraci vozidel nebo vyhláška č. 355/2006 Sb., o stanovení způsobu a podmínek registrace, provozu, způsobu a podmínek testování historických a sportovních vozidel. Vyhláška č. 30/2017 Sb., k provedení zákona o centrální evidenci účtů, upravuje způsob vytěžování centrální evidence účtů, nebo například vyhláška č. 358/2013 Sb., o poskytování údajů z katastru nemovitostí, upravuje způsoby získávání údajů o nemovitostech na území České republiky.

Naproti tomu některé vyhlášky nařizují dotčeným subjektům konkrétní rozsah požadovaných opatření a zjišťovaných informací od klientů. Například vyhláška č. 67/2018 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, určuje postupy pro provádění kontroly klienta bankovní instituce a stanovuje rozsah kontroly klienta. Tím tak tyto bankovní instituce jsou povinny provádět šetření ke klientům, což zejména v případě zahraničních právnických osob, může být velmi bohatým zdrojem informací pro prováděné finanční šetření k zájmové osobě.

3.3.5.3. Judikatura

Přestože rozhodnutí soudů, zejména Ústavního soudu České republiky, nelze považovat za podzákonou právní normu, nemají precedenční význam, nelze tvrdit, že při aplikaci práva jsou bezvýznamné⁸⁴. Judikatura soudu prakticky vytváří další mantinely, v rámci kterých se OČTŘ při provádění úkonů a opatření mohou pohybovat. Na druhou stranu existuje neuvěřitelné množství judikатурních rozhodnutí⁸⁵, které je možné z větší či z menší části aplikovat na konkrétně řešený případ. Proto místo toho, aby judikатурní rozhodnutí mantinely co nejjasněji vymezovala, dochází v některých případech spíše k opačnému výsledku. Není možné ani vyloučit kontradikce v rozhodovací činnosti soudů v obdobné věci⁸⁶.

Pro základní demonstraci pouze dvě vybraná rozhodnutí, která mají na finanční šetření podle mého názoru velký dopad. Prvním je rozhodnutí Ústavního soudu České republiky ze dne 30.06.2005, spisová značka IV. ÚS 333/04⁸⁷, kdy toto rozhodnutí fakticky poskytuje detailní výklad základních principů, na kterých stojí v českém trestním a ústavním právu zajišťování majetku. Druhým je rozhodnutí Ústavního soudu České republiky ze dne 17. 02. 2015, spisová značka II. ÚS 369/15⁸⁸. Zde je konstatováno, že výnos z trestné činnosti nelze chápat pouze striktně, ale že se prakticky jedná o jakékoliv obohacení pocházející ze spáchané trestné činnosti.

⁸⁴ Srov. JELÍNEK, *Trestní právo hmotné: obecná část*, 2010, s. 43.

⁸⁵ Dle právního informačního systému Beck-online dostupném na www.beck-online.cz je ke dni 22.2.2024 jen v oblasti trestního a ústavního práva bezmála 100.000 samostatných rozhodnutí.

⁸⁶ KÜHN, *Precedent in the Czech Republic*, 2007. [online]. [cit. 15. 2. 2024] Dostupné z: <https://doi.org/10.1017/S0143814X09990195>

⁸⁷ Usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 333/04 ze dne 30.6.2005 [online]. [cit 22.2.2024]. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁸⁸ Usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 369/15 ze dne 17. 2. 2015 [online]. [cit 22.2.2024]. Dostupné z: www.beck-online.cz

3.4. Zhodnocení stávajícího stavu finančního šetření v legislativní oblasti

Stav teoretického rozpracování problematiky finančního šetření z pohledu mezinárodního i vnitrostátního práva je velice rozsáhlý. Oba právní systémy se vyznačují enormním množstvím předpisů, které by se mohly jevit jako dostačující. Předpisy jsou však často samostatně stojící a nejsou systémově propojeny nebo sjednoceny tak, aby byl vytvořen ucelený systém. Bohužel ani při implementaci mezinárodních norem do českého právního řádu často v této oblasti systémové řešení chybí.

Hlavní příčinu tohoto stavu shledávám v absenci přímého vymezení finančního šetření v rovině trestněprávních předpisů. Lze sice namítat, že Policie České republiky má finanční šetření vymezeno v rámci svých interních aktů řízení pokynem policejního prezidenta⁸⁹, ale je nutné brát v úvahu skutečnost, že útvary Policie České republiky jsou podle ust. § 12 odst. 2 TR pouze jedním z OČTR. Za tohoto stavu, kdy jednotlivé samostatně stojící orgány přísluší pod čtyři odlišná ministerstva⁹⁰ a orgány samostatně stojících organizačních složek státu - Bezpečnostní informační služby a Generální inspekce bezpečnostních sborů. Tyto jednotlivé subjekty nastavují interně postupy a opatření zcela individuálně a ne vždy jednotně. To má pak za následek i zásadní rozdíly ve způsobu a rozsahu provádění finančního šetření.

Pokud by došlo ke sjednocení pojmosloví a zdůraznění povinnosti finanční šetření provádět, alespoň v rozsahu doporučení pro implementaci opatření v boji proti praní peněz a financování terorismu do vnitrostátního legislativního rámce, vydaného FATF, tedy „*určit rozsah kriminálních sítí a/nebo rozsah trestné činnosti; odhalit a vyhledat výnosy z trestné činnosti, finanční prostředky teroristů nebo jiná aktiva, které by mohly být zkonfiskovány a zajistit důkazy využitelné v trestním řízení*“⁹¹, zásadně by to podle mého názoru prospělo celé oblasti finančního šetření.

⁸⁹ ZPPP č. 174/2011

⁹⁰ Ministerstvo vnitra, ministerstvo spravedlnosti, ministerstvo financí a ministerstvo obrany.

⁹¹FATF. *Mezinárodní standardy v boji proti praní peněz, financování terorismu a proliferace: Doporučení FATF*, 2012, aktualizováno 2020, [online]. [cit. 15. 2. 2024] Dostupné z:

https://www.financnianalytickyurad.cz/download/downloads_files_cs/1617964137_cs_160976931_1_cs_fatf-doporuceni-rijen-20.pdf, s. 102.

4. Finanční šetření

4.1. Vymezení pojmu finančního šetření

Finanční šetření jakožto samostatně stojící pojem, není na úrovni zákonných právních předpisů České republiky explicitně definován ani uveden alespoň v obecné rovině, a to ani v rámci alternativně užívaného pojmu „finanční vyšetřování“. Tato varianta pojmu je prakticky pouze odlišný překlad anglického pojmu „financial investigation“ užívaného v zahraniční literatuře. Někdy se užívá pojem „finanční zpravodajství“, ale v českém kontextu se nejedná o úplně přesný pojem. Spíše by se finanční zpravodajství dalo podřadit pod finanční šetření jako jedna z jeho složek – získávání, shromažďování a vyhodnocování dat a informací⁹².

Na mezinárodní úrovni, například v případě legislativy Evropské unie její orgány vychází zejména z definice⁹³ finančního vyšetřování podle Financial Action Task Force⁹⁴ zní takto: „*Finančním vyšetřováním se rozumí šetření finančních záležitostí souvisejících s trestnou činností s cílem: určit rozsah kriminálních sítí a/nebo rozsah trestné činnosti; odhalit a vyhledat výnosy z trestné činnosti, finanční prostředky teroristů nebo jiná aktiva, které by mohly být zkonfiskovány a zajistit důkazy využitelné v trestním řízení*“⁹⁵. Na druhou stranu ale ani v rámci jednotlivých aktů není úplně jednotné ukotvení pojmu, respektive jeho obsahu a významu. Zatímco například některé unijní dokumenty počítají s finančním vyšetřováním i na úrovni OČTŘ⁹⁶, jiné akty počítají s finančním vyšetřováním a finanční analýzou čistě na úrovni finančních zpravodajských

⁹² MICHÁLEK, *Zpravodajství a zpravodajské služby*, 2013, str.15.

⁹³ RADA EVROPSKÉ UNIE. *Návrh závěrů Rady a akčního plánu pro další postup v oblasti finančního vyšetřování*, 2016 [online]. [cit. 15. 2. 2024]. Dostupné z <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8777-2016-INIT/en/pdf>.

⁹⁴ Mezivládní orgán, který vydává doporučení v oblasti boje proti praní špinavých peněz, financování terorismu a šíření zbraní hromadného ničení.

⁹⁵FATF. *Mezinárodní standardy v boji proti praní peněz, financování terorismu a proliferace: Doporučení FATF*, 2012, aktualizováno 2020, [online]. [cit. 15. 2. 2024] Dostupné z: https://www.financnianalytickyurad.cz/download/downloads_files_cs/1617964137_cs_160976931_1_cs_fatf-doporuceni-rijen-20.pdf, s. 102.

⁹⁶ Návrh závěrů Rady a akčního plánu pro další postup v oblasti finančního vyšetřování – viz poznámka č. 94.

jednotek⁹⁷. V kontextu České republiky by se jednalo pouze o Finanční analytický úřad, který však není oprávněn úkony trestního řízení konat.

Aby Policie České republiky odstranila právě tyto nejednotnosti, interně sjednotila postupy a eliminovala legislativní mezeru vzniklou nedostatkem definice na zákonné úrovni, byl již v roce 2011 vydán interní akt řízení - Závazný pokyn policejního prezidenta č. 174/2011, k provádění finančního šetření v trestním řízení. Tento pokyn aktuálně finanční šetření definuje na poměrně komplexní úrovni a konstatuje, že finanční šetření je: „proces vyhledávání, dokumentace a zajišťování výnosů z trestné činnosti, nástrojů trestné činnosti nebo zajišťování náhradní hodnoty a vyhotovení majetkového profilu pro účely zajištění výkonu trestu či ochranného opatření nebo zajištění nároku poškozeného v trestním řízení, a následující úkoly spojené se správou takto zajištěného majetku“⁹⁸.

Tato široce napsaná definice znamená, že cílem finančního šetření není pouze vyhledání výnosů a nástrojů trestné činnosti, ale zároveň také jejich zajištění, a stejně tak vyhledání a zajištění náhradní hodnoty za tyto výnosy a nástroje, v případě, že je nebylo možné zajistit. To ve finále umožní, alespoň z části, odškodnit poškozené. Dalším cílem finančního šetření je také vytvoření majetkového profilu pachatele, který poslouží jako podklad pro uložení individuálního trestu. Posledním úkolem finančního šetření je správa zajištěného majetku, aby v průběhu trestního řízení, které může trvat i mnoho let, byla minimalizována jednak ztráta hodnoty zajištěných věcí, ale také i náklady, a to nejen v ekonomické rovině, na uskladnění těchto zajištěných věcí a jejich ochranu před poškozením, v souladu se zákonem č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení.

⁹⁷ Směrnice (EU) 2019/1153 Evropského parlamentu a Rady ze dne 20. června 2019, kterou se stanoví pravidla usnadňující využívání finančních a dalších informací pro prevenci, odhalování, vyšetřování nebo stíhání určitých trestných činů, 2019 [online] [cit. 2024-02-22]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L1153>

⁹⁸ Čl. 2 písm. e) Závazného pokynu policejního prezidenta č. 174/2011, k provádění finančního šetření v trestním řízení.

4.2. Členění finančního šetření

Finanční šetření představuje kontinuální proces, který je v rámci Policie České republiky jednotně upraven interním aktem řízení. To ale neznamená, že všechna finanční šetření jsou naprosto identická, nebo že samotné finanční šetření není možné rozdělit na dílčí úrovně. V této podkapitole bude představeno nejprve členění podle jeho jednotlivých dílčích fází. Ty by měly být shodné pro všechna finanční šetření. Dále budou představeny některé vzájemně se odlišující poddruhy finančního šetření. Zpracovatel finančního šetření musí vždy rozhodnout o správné variantě tak, aby splnil stanovené cíle finančního šetření a zároveň vynaložil optimální materiální či lidské zdroje.

4.2.1. Dělení finančního šetření podle dílčích fází

Finanční šetření lze rozdělit na dílčí fáze dvěma způsoby. První způsob vychází ze závazného pokynu policejního prezidenta č. 174/2011, který dělí finanční šetření na tři jednotlivé fáze, které zohledňují jeho průběh:

- **přípravnou fází**, kdy dochází k vymezení okruhu prošetřovaných osob, provedení administrativního i operativního šetření k prošetřovaným osobám, získávání informací v průběhu prověřování nebo vyšetřování zejména v rámci prováděných výsledků, domovních prohlídek, prohlídek jiných prostor, vyžádaného prohlášení o majetku osoby podle § 7a TŘ a zejména provedení analýzy získaných informací,
- **zajišťovací fází**, kdy dochází k samotnému zajištění majetku vyhledaného v přípravné fázi a
- **závěrečnou fází**, která obsahuje popis všech dosud zjištěných informací a provedených úkonů v rámci finančního šetření, vymezuje důkazní prostředky, na základě kterých bylo provedeno zajištění a navrhuje další opatření⁹⁹.

⁹⁹ Srov. s Čl.5 ZPPP č. 174/2011

Druhý způsob dělení fází finančního šetření, který bude akcentován zejména v praktické části této práce, dělí jednotlivé fáze v souvislosti se zájmovým majetkem:

1. **fáze vyhledávání majetku** - shodná s výše uvedenou přípravnou fází,
2. **fáze zajišťování majetku** - shodná s výše uvedenou zajišťovací fází,
3. **fáze správy zajištěného majetku** - již zcela odlišná od předchozího členění, vychází z ust. § 8a zákona č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení, který správu majetku popisuje jako bránění bezdůvodnému snížení hodnoty zajištěného majetku nebo jeho zmenšení¹⁰⁰. Do této fáze lze zařadit i faktické vypořádání zajištěného majetku. Vypořádáním je v tomto kontextu myšleno procesní rozhodnutí o tomto majetku, tedy zejména vrácení či vydání věci dle ust. § 80 TŘ, uspokojení poškozeného z titulu povinnosti k náhradě škody uložené v pravomocném odsuzujícím rozsudku anebo nárůst majetku státu výkonem trestu majetkového charakteru dle ust. §§ 66, 67, 70 a 70 TZ či výkonem ochranného opatření majetkového charakteru dle ust. §§ 101, 102 a 102a TZ.

4.2.2. Dělení finančního šetření podle vztahu k trestnímu řízení

Přestože je finanční šetření zpravidla prováděno v průběhu trestního řízení, není úplně výjimečné využití finančního šetření i v předprocesním stádiu řízení, tedy před zahájením úkonů trestního řízení dle ust. § 158 odst. 3 TŘ. Podle procesně-právního rámce můžeme finanční šetření rozdělit na **finanční šetření, které je součástí trestního řízení** a **finanční šetření, které je oddělené od trestního řízení**¹⁰¹. Základní rozdíl obou druhů lze spatřovat zejména v rozsahu oprávnění, které lze pro provádění finančního šetření využít. V případě finančního šetření prováděného v rámci trestního řízení je, nad rámec veřejně dostupných informací, k dispozici i široká škála zákonných oprávnění k vyhledání zájmového majetku a stejně tak velký rozsah zajišťovacích nástrojů¹⁰². Oproti tomu v případě

¹⁰⁰ Blíže viz vysvětlení pojmu správa zajištěného majetku v kapitole č. 4.3.4.

¹⁰¹ ŠUGÁR, Finanční šetření v trestním řízení, 2015, s. 16-17.

¹⁰² Více viz kapitola č. 3 pojednávající o trestně právním legislativním rámci.

prováděného finančního šetření mimo trestní řízení a tedy i mimo rámec trestněprávní legislativy, jsou tyto možnosti velmi limitované. Nad rámec veřejně dostupných informací příslušníci Policie České republiky mohou využívat oprávnění podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a jiné orgány, například ty vymezené v ust. § 12 odst. 2 písm. b) až i) TŘ, mohou využívat oprávnění uvedená v konkrétních zákonech upravujících jejich činnost. Mimo tyto subjekty, které v rámci následného trestního řízení mohou vystupovat v pozici policejního orgánu, se finanční šetření oddělené od řízení trestního bude také týkat například Finančního analytického úřadu.

4.2.3. Dělení finančního šetření podle prováděného rozsahu

Podle rozsahu prováděných úkonů je možné finanční šetření realizovat v několika úrovních, které na sebe mohou navazovat. Jelikož je nižší úroveň součástí úrovně vyšší, musí zpracovatel finančního šetření vždy důsledně zvážit úroveň, kterou bude provádět a přizpůsobit rozsah aktuální situaci.

Nejnižší úrovní, ač terminologicky dle ZPPP č. 174/2011 tak označeno oficiálně není i přes shodné znaky, je objasnění osobních poměrů obviněného a v případě zkráceného přípravného řízení¹⁰³ podle ust. § 89 odst. 1 písm. d) TŘ. V policejní praxi se však lze setkat označením „základní majetkový profil“. Tento obligatorní úkon v rámci přípravného řízení lze označit za faktický nultý stupeň finančního šetření. Rozsah prováděných úkonů upravuje čl. 61 PPP č. 103/2013, kdy se jedná zpravidla o lustrace v rejstřících a evidencích¹⁰⁴, vyhodnocení informací získaných z provedených výsledků, posouzení předchozího chování¹⁰⁵ a dalších šetření. Tyto informace jsou důležitým podkladem pro stanovení druhu trestu a jeho výměry.

¹⁰³ § 179a až 179f zákona č. 141/1961 Sb.

¹⁰⁴ např. lustrace v evidenci vozidel, katastru nemovitostí, centrální evidenci exekucí a obchodním rejstříku.

¹⁰⁵ Např. trestní minulost, množství a typologie spáchaných přestupků, pracovní hodnocení od zaměstnavatele, služební hodnocení, atp.

Finanční šetření, tak jak je vymezené v ZPPP č. 174/2011, je tímto pokynem děleno na dvě úrovně:

1. **Zkrácené finanční šetření**, které fakticky rozšiřuje základní majetkový profil a je dále zaměřeno na vyhledání, dokumentaci a zajišťování výnosů z trestné činnosti, nástrojů trestné činnosti nebo jejich náhradní hodnoty, důkazních prostředků k trestní věci a případného zpracování částečného majetkového profilu prověřovaných osob. Provádění této úrovně finančního šetření je vymezeno fakticky negativním výčtem vůči komplexnímu finančnímu šetření, tedy zejména pokud by nemohlo být provedeno komplexní finanční, zejména v případě, kdy by bránilo dalšímu postupu ve věci (např. ukončení trestního spisu s návrhem na podání obžaloby) nebo pokud by provedení komplexního finančního šetření bylo neefektivní s ohledem na způsobenou škodu¹⁰⁶.
2. **Komplexní finanční šetření**, které je vyšší úrovní zkráceného finančního šetření, zahrnuje navíc i zpracování analýz a podrobného majetkového profilu prověřovaných osob a zajištění důkazních prostředků k trestní věci. Komplexní finanční šetření je prováděno zejména v trestních věcech, kde byla způsobena značná škoda, či byl získán značný majetkový prospěch¹⁰⁷, při prověřování a vyšetřování korupčních trestných činů, trestného činu financování terorismu nebo trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti. Obligatorně by pak mělo být prováděno zejména v případech, kdy se jedná o zvlášť závažný zločin¹⁰⁸, v případech trestné činnosti páchané pachateli organizované zločinecké skupiny¹⁰⁹ a za účelem uložení ochranného opatření zabránění části majetku podle ust. § 102a TZ¹¹⁰.

¹⁰⁶ čl. 4 odst. 1 písm. a), odst. 2 ZPPP č. 174/2011

¹⁰⁷ § 138 zákona č. 40/2009 Sb.

¹⁰⁸ § 14 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb.

¹⁰⁹ § 129 zákona č. 40/2009 Sb.

¹¹⁰ čl. 4 odst. 1 písm. b), odst. 3 a 4 ZPPP č. 174/2011

4.2.4. Dělení finančního šetření podle časového hlediska

Časové hledisko je zde myšleno jako způsob přistoupení k chronologii trasování majetku. Jsou dva základní přístupy, které v chronologii směřují proti sobě a které na sebe mohou, ale nemusí navazovat a jeden, který zahrnuje oba dohromady.

První přístup je využíván v naprosté většině trestních spisů, kde pachatel činem získal pro sebe nebo jiného jakýkoliv výnos, nebo k jeho spáchání užil nástroje¹¹¹ s větší než nepatrnou hodnotou¹¹². Provádění finančního šetření se zde odvíjí od okamžiku páchaní skutku a postupuje chronologicky podle časové posloupnosti událostí. Dochází tak k trasování pohybů, změn vlastnictví a přeměny těchto výnosů a nástrojů, včetně jejich spotřeby či zničení. Tento přístup je důležitý zejména pro zpracovatele spisu, neboť mu napomáhá z důkazního hlediska dokumentovat zájmovou trestnou činnost.

Druhý přístup vychází z chronologie opačné. Tedy cílem je shromáždění informací o aktuálně vlastněném majetku bez ohledu na jeho původ. Tento přístup se využívá k vypracování aktuálního majetkového profilu zájmové osoby a vytvoření soupisu majetku, který může být aktuálně této osobě zajištěn. V rámci tohoto přístupu se postupuje při trasování původu aktuálního majetku směrem do minulosti k okamžiku spáchání trestného činu. V některých případech se tak prováděnými šetřeními podaří vytvořit vzájemný průnik obou přístupů a konstatovat, že aktuálně vlastněný majetek je výnosem nebo nástrojem ve vazbě na zájmový čin. V ostatních případech se zjištěný majetek považuje, dokud nebude prokázán opak, za legální majetek a k jeho zajištění může být využito široké spektrum zajišťovacích institutů¹¹³.

Třetí přístup je komplexnější než oba dva základní přístupy a tím tedy výrazně náročnější. Jeho využití je tak úzce vymezené na případy, kdy jsou splněny podmínky pro zajištění výkonu zabránění části majetku dle ust. § 358b TR. Tomuto zajištění musí předcházet velice podrobné komplexní finanční šetření, které pokrývá období od současnosti až do období 5 let před spácháním konkrétního trestného činu. Zároveň toto šetření musí poskytnout závěr, že pachatel pro sebe

¹¹¹ §§ 135a a 135b zákona č. 40/2009 Sb.

¹¹² § 138 odst. 1 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb

¹¹³ Např. zajištění dle ust. §§ 47, 79g, 344a a 347 TR..

nebo jiného získal nebo se snažil získat majetkový prospěch, a že je ve věci odůvodněné podezření, že určitá část jeho majetku pochází z trestné činnosti vzhledem k tomu, že hodnota majetku, který pachatel nabyt nebo převedl na jinou osobu nebo do majetku ve svěřenském fondu, je v hrubém nepoměru k příjmům pachatele nabytým v souladu se zákonem¹¹⁴ a je tak dána důvodná pochybnost o legálním nabytí tohoto majetku.

¹¹⁴ § 102a odst. 1 TZ

4.3. Dílčí úkony finančního šetření

V této kapitole budou popsány jednotlivé dílčí úkony, prostřednictvím kterých je finanční šetření realizováno.

4.3.1. Vyhledávání majetku

Vyhledávání majetku je soubor postupů a opatření OČTŘ sloužících ke zjištění reálného rozsahu zájmového majetku, a to včetně majetku zdánlivě evidovaného na jinou osobu. Toto účelové zaevidování vlastnických práv k dané věci má pouze zakrýt skutečnou povahu věci¹¹⁵ nebo zakrýt skutečné vlastnické právo zájmové osoby k této věci. Fázi vyhledávání majetku můžeme rozdělit na dvě na sebe navazující části. Nejprve je prováděn sběr dat a následně jsou tato data analyzována a vyhodnocována.

4.3.1.1. Získávání informací

Při této činnosti OČTŘ využívají pro sběr informací zejména těchto zdrojů:

Veřejně dostupné zdroje

Jedná se o veřejnosti volně dostupné informace v síti internetu, zjistitelné přes internetové vyhledávací portály¹¹⁶, online novinové články, profily uživatelů na sociálních sítích¹¹⁷, online diskuzní fóra a komunitní stránky.

Přímo dostupné evidence a registry

Evidence a rejstříky jsou databáze informací, kde na základě přiděleného přístupu mohou OČTŘ přímo vyhledávat informace k zájmovým osobám nebo zájmovému majetku. Podle přístupu a dostupnosti k informacím můžeme registry a evidence rozdělit na tři skupiny.

První skupinou jsou informace veřejnosti volně přístupné. Do této skupiny patří rejstříky a evidence dostupné jednotným dotazem prostřednictvím administrativního registru ekonomických subjektů na portálu <https://ares.gov.cz/>,

¹¹⁵ Např. že se jedná o nástroj, nebo výnos z trestné činnosti.

¹¹⁶ Například <https://www.bing.com/>, <https://www.google.com/> nebo <https://yandex.ru/>.

¹¹⁷ Například <https://www.facebook.com/>, <https://twitter.com/> nebo <https://www.instagram.com/>.

který zpřístupňuje veřejné údaje o ekonomických subjektech z informačních systémů veřejné správy. Jedná se především o Veřejný rejstřík právnických a fyzických osob¹¹⁸, Živnostenský rejstřík, Registr ekonomických subjektů, Registr plátců daně z přidané hodnoty, Registr plátců spotřební daně, Centrální registr dotací, Centrální evidence úpadců a Insolvenční rejstřík.

Druhou skupinou jsou evidence a rejstříky dostupné pro OČTŘ pouze pod omezeným přístupem. Tento přístup je omezen registrací uživatele, přístupy jsou logovány a pro získání výstupu je zpravidla vyžadováno uvedení zákonného důvodu dotazu. Vytěžování těchto rejstříků, je de facto uplatnění ust. 8 odst. 1 TR a nebo ust. §§ 18 a 66 ZoP. Do této skupiny patří zejména evidence obyvatel, evidence trvale a dočasně usídlených cizinců, evidence vozidel, registr zbraní, katastr nemovitostí, evidence přestupků, evidence Rejstříku trestů, Centrální evidence exekucí, rejstřík České správy sociálního zabezpečení, plavební rejstřík, evidence svěřenských fondů, evidence skutečných majitelů a registr klientských informací zájmového sdružení právnických osob SOLUS. Z policejních evidencí můžeme dále zmínit například informační systém Centrální databáze objektů nebo informační systém Kontrola¹¹⁹.

Ve třetí a poslední skupině může oprávněný dotaz zaslat pouze privilegovaný orgán. V případě policejního orgánu je tím orgánem státní zastupitelství a de facto tato skupina obsahuje jedinou evidenci – Centrální evidenci účtů.

Operativně získávané informace

Operativně získávané informace jsou informace, které jsou získávány v průběhu provádění operativních činností a jsou získávány skrytým způsobem. V praxi se jedná o operativně pátrací prostředky dle ust. §§ 158b – 158e TR a podpůrné operativně pátrací prostředky v ust. §§ 72 – 77 ZoP. I přes skutečnost, že nejsou tyto úkony zpravidla prováděny čistě za účelem získání informací o zájmovém majetku, a i přes skutečnost, že jejich provádění a zejména vyhodnocování bývá

¹¹⁸ Tento rejstřík je známý spíše jako „Obchodní rejstřík“, ale ve skutečnosti je obchodní rejstřík pouze jeden z mnoha rejstříků sloučených do jednoho výstupu. Více viz § 1 odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

¹¹⁹ Informační systém Centrální databáze objektů poskytuje přehled vazeb subjektů a objektů na konkrétní řízení, a informační systém Kontrola eviduje informace o provedených kontrolách osob a motorových vozidel.

velice personálně i časově náročné, obvykle tyto úkony mají vysoký potenciál být bohatým zdrojem informací o zájmovém majetku, neboť pachatelé často spoléhají na důvěrnost informací předávaných v soukromí.

Z tohoto důvodu, ač se fakticky úplně nejedná o operativě pátrací úkony, dají se do této skupiny zařadit i prohlídky, odposlechy a další úkony dle ust. §§ 82-88 TŘ.

Administrativně získávané informace

Administrativní šetření je proces, při kterém se provádí sběr informací jejich vyžadováním prostřednictvím dalších oprávnění vyplývajících z TŘ nebo ZoP.

V první řadě lze využít institutu prohlášení o majetku dle ust. § 7a TŘ, ke kterému lze vyzvat jak zájmovou osobu a stejně tak i jinou osobu k poskytnutí informací o zájmové osobě.

Dále je možné využít dožádání součinnosti státních orgánů, právnických a fyzických osob dle ust. § 8 odst. 1 TŘ nebo ust. §§ 18 a 66 ZoP. Tímto oprávněním lze získat informace z evidencí, do kterých nemají OČTŘ přímý přístup, jako například ústřední evidence koní ČR, evidence bezpilotních letadel a jejich pilotů a rejstřík sportovních létajících zařízení. Díky tomuto zákonnému oprávnění lze dále vyžadovat informace od velkého množství dalších subjektů - například leasingové společnosti, společnosti poskytující úložné prostory a nebankovní bezpečnostní schránky, pojišťovny, společnosti poskytující nebankovní půjčky anebo služby nebankovních zahraničních převodů, bytová družstva a akciové společnosti.

Mezi další instrumenty patří i vyžádání údajů, které jsou předmětem bankovního tajemství, údajů z evidence investičních nástrojů a zaknihovaných cenných papírů, a od správce daně informace z rozhodnutí o stanovení daně z příjmů dle ust. § 8 odst. 2 TŘ. Tento úkon může být proveden pouze prostřednictvím státního zástupce a po podání obžaloby nebo návrhu na potrestání prostřednictvím předsedy senátu. Oproti tomu dle § 71a ZoP lze ale také získávat informace správce daně i bez státního zástupce. Tyto informace ale nelze v dalším řízení využít jako důkazu.

Stejně tak může dle ust. § 8 odst. 3 TŘ předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce nařít sledování bankovního účtu nebo účtu u osoby oprávněné k evidenci investičních nástrojů nebo zaknihovaných cenných papírů.

Zcela jistě jsou pro získávání informací o zájmovém majetku důležitá podání vysvětlení a výsledky dle ust. § 61 ZoP, dle ust. §§ 84, 101, 158 odst. 6 TŘ, a zejména dle ust. § 91 TŘ¹²⁰.

Informace z jiného státu

Získávání informací o zájmovém majetku z jiných států je dlouhodobý problém finančního šetření. Ani v rámci Evropské unie zatím nebyla sjednocena úroveň a kvalita získávaných informací.

Nejnižší úroveň mezinárodní spolupráce probíhá prostřednictvím Společných center policejní a celní spolupráce, které pokrývají spolupráci se všemi okolními státy¹²¹. Rozsah informací které mohou být o zájmových osobách nebo jejich majetku touto cestou získány, je velmi limitovaný, neboť to není prioritní účel těchto center.

Dále je možné využití národních jednotek Interpolu, Europolu a styčných důstojníků, kteří působí při zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí. Bohužel i v tomto případě není získávání informací optimální.

Oproti tomu má pro finanční šetření zásadní dopad činnost Úřadu pro vyhledávání majetku - ARO. Tento úřad, specializovaný právě na dohledávání majetku zájmových osob ve státech, kde jsou zřízeny úřady ARO, navazuje na původně neformální mezinárodní informační síť pro oblast vyhledávání a zajišťování výnosů z trestné činnosti - CARIN a díky propojení úřadu ARO a CARIN, lze tak získat informace o zájmovém majetku z mnoha zahraničních států.

¹²⁰ Kdy otázky ohledně osobních, rodinných, majetkových dokonce obligatorní povinností OČTŘ.

¹²¹ Policie České republiky, *Společná centra policejní a celní spolupráce* [online]. [cit. 2024-03-13] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/spolecna-centra-policejni-a-celni-spoluprace.aspx>

Jediným problémem je, že informace získané výše uvedenými způsoby nelze zpravidla použít jako důkaz v rámci trestního řízení a pro tyto účely je potřeba tyto informace legalizovat¹²².

Poslední možností, jak získat informace o zahraničním majetku, je prostřednictvím mezinárodní justiční spolupráce. Tento formalizovaný a velice zdlouhavý postup bývá zpravidla jedinou cestou pro získání výpisů ze zahraničních bankovních účtů, zajištění majetku nebo vyžádání dalších komplexnějších úkonů v jiném státu.

4.3.1.2. Analýza a vyhodnocování dat

Po shromáždění dat je nezbytné tato data vyhodnotit a analyzovat. Tyto činnosti jsou časově náročné a díky tomu i podceňované. Obě jsou klíčovými kroky v procesu získávání hodnotných informací a poznatků, které mohou pomoci v dohledání zdánlivě skrytého majetku zájmových osob. Existuje mnoho metod pro analýzu dat - například účetní analýzy pohybů na bankovních účtech nebo vizualizace dat. Každou jednotlivou oblast informací lze vyhodnocovat i vícero způsoby a naopak některé postupy jsou efektivně použitelné pouze na některé druhy informací. Z tohoto důvodu by potřebné analýzy mělo provádět specializované oddělení analytiky, jehož pracovníci by měli být v této oblasti odborně proškoleni a měli by zvolit optimální postupy k dosažení požadovaných výstupů. Reálně jsou často tato oddělení zahlcena požadavky do té míry, že analýzy musí provádět sám zpracovatel finančního šetření. Je proto nezbytné, aby si osvojil práci se základními programy, které mu mohou výrazně usnadnit celý proces vyhodnocování¹²³. Mezi tyto základní programy patří zejména:

- program Microsoft Excel nebo jiný obdobný tabulkový editor umožňující práci s daty, s možností tato data řadit, filtrovat a umožňuje použití vzorců a maker s užitím programovacího jazyku Visual Basic for Applications,

¹²² Viz ust. § 20 zákona č. 140/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci.

¹²³ Například než byl v roce 2022 vyvinut specializovaným pracovištěm k provádění finančního šetření KŘPA program na automatické zpracování výstupů z Centrální evidence účtů, jednomu policistovi trvalo vyhodnocení výpisů jedné osoby i týdny. Při použití programu se tato doba zkrátila řádově na jednotky hodin.

- program Superúčty a související příslušenství pro převod bankovních informací do jednotného formátu pro využití v tabulkovém editoru, jako například Microsoft Excel,
- program pro vyhodnocení výpisu z Centrální evidence účtů do programu Microsoft Excel,
- programy BizGuard a MagnusWeb pro vyhodnocování a vizualizaci dat z Veřejného rejstříku právnických a fyzických osob.

Další programové vybavení již vyžaduje speciální znalosti a není určeno úplně pro řadové policisty. Pokud ale absolvují speciální proškolení a naučí se tyto programy ovládat, získají tak prostředek pro širší analytické operace. Jedná se například o program Analyst, analytický program Bifito, programy pro trasování kryptoměn a další.

4.3.2. Zajištění majetku

Zajištění majetku lze v obecné rovině popsat jako dočasné opatření¹²⁴, kterým dochází k omezení vlastnického práva ke konkrétnímu zájmovému majetku, s cílem zamezit s tímto majetkem dispozici bez souhlasu OČTŘ za účelem ochrany tohoto majetku před neoprávněnou změnou, poškozením, zničením, skrytím, nebo takovému nakládání, které by tuto věc vyvedlo mimo dosah OČTŘ a to až do okamžiku, kdy o takové věci bude pravomocně rozhodnuto. Je třeba si uvědomit, že zajištěním majetku nedochází ke změně vlastnického práva, ale pouze k jeho omezení. Pokud není možné s věcí naložit v souladu s ust. §§ 80 a 81 TŘ, kdy nedochází ke změně vlastnického práva, nebo se jedná o věc, kterou dle ust. § 81b TŘ vrátit nelze, je oprávněn o této věci rozhodnout pouze soud. To je důvod nezbytnosti ochrany tohoto majetku až do okamžiku rozhodnutí o něm¹²⁵.

Zajištění podle účelu, ke kterému slouží, lze rozdělit do 4 skupin takto:

1. zajištění věcí pro důkazní účely – nejčastěji postupem §§ 78 a 79 TŘ,
2. zajištění věcí k uspokojení nároku poškozeného - §§ 47 - 49 TŘ,

¹²⁴ Srov. usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 2970/09 ze dne 15. 3. 2010 [online]. [cit 22.2.2024]. Dostupné z: <https://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=4-2970-09>.

¹²⁵ DVORÁK, *Výnosy z trestné činnosti*, 2010. s. 143-144.

3. zajištění věci jako nástroje trestné činnosti, výnosu z trestné činnosti či náhradní hodnoty - §§ 79a - 79g TŘ,
4. zajištění věci při předpokládaném uložení trestní sankce a ochranného opatření majetkového charakteru - §§ 344a, 347, 358b TŘ.¹²⁶

Kromě toho je ještě možnost zajištění věci v zahraničí dle zákona č. 104/2013 Sb. o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, které stojí svou podstatou mimo rámec tohoto rozdělení.

Závěrem je nutno ještě zmínit, že nelze zajistit úplně jakýkoliv majetek. Důvodem je existence vylučující podmínky uvedené v ust. § 3 zákona č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení. Toto ustanovení vymezuje, že z výkonu rozhodnutí o zajištění jsou vyloučeny některé věci vyjmenované v zákoně.

4.3.3. Vypořádání majetku

Zatímco zajištění majetku pouze je dočasným opatřením, jež má předejít zmaření účelu trestního řízení a svou povahou tak nepředstavuje konečné rozhodnutí ve věci. V případě pravomocného rozhodnutí, kterým se majetek vypořádá, je tomu naopak. Jedná se o konečné rozhodnutí o zajištěné věci a zároveň může dojít i k trvalému odnětí vlastnického práva dané osoby. Jedná se tak o poslední fázi celého procesu, kdy dojde dosažení účelu zajištění.

Základní druhy¹²⁷ rozhodnutí, kterými je věc vypořádána můžeme rozdělit do několika skupin:

1. Vrácení či vydání věci dle ust. § 80 TŘ,
 - a. důkazu majiteli, o němž nejsou pochybnosti,
 - b. poškozenému, kterému byla věc trestným činem odňata.

¹²⁶ Srov. VÍTKOVÁ, *Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty podle § 79a až 79g trestního řádu*, 2019, s. 23 – 24.

¹²⁷ Tento výčet není vyčerpávajícím výčtem všech vypořádacích rozhodnutí – dalšími mohou být například rozhodnutí dle ust. § 81 odst. 3 TŘ – zničení věci bezcenné, nebo postup dle ust. § 81b TŘ v případech, kdy věc vrátit nelze.

2. Uspokojení poškozeného z titulu povinnosti k náhradě škody uložené v pravomocném odsuzujícím rozsudku cestou výkonu rozhodnutí podle civilních právních předpisů dle ust. §§ 251 až 351a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve spojení s ust. § 48 odst. 1 písm. c) TŘ.
3. Nárůst majetku státu výkonem trestu majetkového charakteru či výkonem ochranného opatření majetkového charakteru dle ust. §§ 66, 67, 70, 71, 101, 102 a 102a TZ¹²⁸.

4.3.4. Správa zajištěného majetku

O veškerý zajištěný zájmový majetek v trestním řízení musí být řádně pečováno. Tato péče je označována jako správa a je souborem právních, administrativních a praktických úkonů vykonávaných správcem, jejichž cílem je uchování ekonomické i důkazní hodnoty věci po dobu zajištění v trestním řízení. Rozsah a účel správy konkrétní zajištěné věci se odvíjí od druhu věci a účelu, pro který byla tato věc zajištěna.

Věci zajištěné pro důkazní účely si spravují zpravidla OČTŘ samy. Rozsah úkonů správy je určen tak, aby byla zachována důkazní hodnota věci. S ohledem na skutečnost, kdy se zpravidla jedná o věci, které nevyžadují speciální péči, jsou úkony zpravidla redukovány na ochranu věci před působením vnějších přírodních sil a před neoprávněnou manipulací. Zajištěná věc tak bývá zpravidla přiložena k trestnímu spisu, uložena ve skladu zajištěných věcí nebo v režimovém skladu¹²⁹. To však nezabavuje OČTŘ práva pověřit správou věci externí subjekt, pokud nezbytné úkony nedokáže provádět vlastními silami.

V případě ostatních zajištěných věcí¹³⁰ se správa v první řadě¹³¹ řídí zákonem č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení. Tento zákon v § 8a odst. 1 stanovuje, že majetek zajištěný v trestním řízení se spravuje podle tohoto zákona, pokud je zapotřebí právně jednat nebo činit potřebné úkony, aby

¹²⁸ Srov. VÍTKOVÁ, Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty podle § 79a až 79g trestního řádu, 2019, s. 24

¹²⁹ Například v případě chemikálií a omamných a psychotropních látek.

¹³⁰ §1 zákona č. 279/2003 Sb.

¹³¹ Sekundární normou pro správu věcí zajištěných Policií České republiky je pak v interním aktu řízení - PPP č. 23/2022.

nedošlo bezdůvodně k snížení hodnoty zajištěného majetku nebo k jeho zmenšení, popřípadě aby se majetek očekávaným způsobem zvýšil.

Správu lze de facto realizovat těmito základními formami:

1. Administrativní správa = správa, v rámci které absentuje aktivní působení správce. Samotné omezení dispozic k nakládání s majetkem je dostatečnou ochranou. Tento typ správy je užíván zpravidla pro peněžní prostředky, nemovitosti, zaknihované CP a zajištěný movitý majetek ponechaný na místě.
2. Aktivní správa = správa, kde správce aktivně působí¹³² na zajištěnou věc, která je v jeho fyzické dispozici nebo vykonává práva, která jsou se zajištěnou věcí spojená. Tento typ správy je užíván zpravidla pro motorová vozidla, elektrozařízení, pohledávky, směnky, dluhopisy.

Nejdůležitějším dílčím úkonem aktivní správy je prodej věci. Cílem tohoto úkonu je ochrana majetkové hodnoty zajištěné věci, lze-li důvodně předpokládat, že věc podlehne rychlé zkáze nebo jiné těžko odvratitelné škodě, bude rychle ztrácet na tržní hodnotě (časový faktor poklesu tržní ceny), nebo když s výkonem správy budou spojeny nepřiměřené náklady a výkon správy bude vyžadovat zvláštní podmínky nakládání nebo zvláštní odbornou způsobilost, jež lze zajistit jen s nepřiměřenými náklady¹³³. Je – li věc zpeněžena v souladu se zákonem č. 279/2003 Sb., nejedná se o její vypořádání, ale transformaci na podobu finančních prostředků, které neztrácejí¹³⁴ na hodnotě a zároveň již nevyžadují aktivní správu. Tím dochází i k významné úspoře vynaložených nákladů na správu.

¹³² Např. uskladnění, údržba, technické kontroly atp.

¹³³ § 12 zákona č. 279/2003 Sb.

¹³⁴ Při opomenutí inflační ztráty hodnoty, které je však mnohem nižší než ztráta hodnoty spotřební elektroniky, nebo motorových vozidel za stejné období.

II. EMPIRICKÁ ČÁST

V empirické části budou nejprve podrobně analyzovány možnosti vzdělávání policistů v oblasti finančního šetření. Tento rozbor poslouží jako teoretický podklad pro volbu okruhů pro realizaci rozhovorů. Dále bude provedena analýza rozhovorů s respondenty, kteří mohli nabídnout široký pohled na problematiku vzdělávání v oblasti finančního šetření. Účelem bylo zmapovat názory všech respondentů a zjistit, jak vnímají úroveň a kvalitu vzdělávání v oblasti finančního šetření. Tato část by měla vést k zamyšlení nad problematikou a zjistit, jakým způsobem se aktuální vzdělávání může podílet na nedostatečné připravenosti policistů na detekci, identifikaci a zajišťování výnosů z trestné činnosti.

5. Analýza možností vzdělávání policistů v oblasti finančního šetření

Vzdělávání policistů v oblasti finančního šetření hraje klíčovou roli v boji proti široké škále finančních trestných činů, zejména korupce, podvodů, praní špinavých peněz, financování terorismu a organizovaného zločinu. Ti, kteří provádějí finanční šetření, musí mít nejen široké právní povědomí, ale také schopnosti získat důležité informace o zájmovém majetku, rozpoznat neobvyklé finanční transakce, analyzovat finanční data a případně spolupracovat s dalšími subjekty. Vzdělávání by mělo vést k tomu, aby policisté byli schopni provádět efektivní vyšetřování, shromažďovat důkazy a provádět další úkony trestního řízení tak, aby mohli efektivněji odhalovat zájmový majetek pachatele a tak nejen napomoci odškodnění poškozených, ale také i přispět k efektivnímu potrestání pachatele. V rámci této kapitoly bude proto popsáno, jakým způsobem se mohou policisté v oblasti finančního šetření vzdělávat.

5.1. Vzdělávání pořádané specializovaným pracovištěm k provádění finančního šetření v trestním řízení KŘPA

Skupina FŠ jako hlavní metodik finančního šetření na úrovni KŘPA zodpovídá i za vzdělávání policistů v této oblasti, jak mu ukládá ust. článku 9, písmeno e) ZPPP č. 174/2011. Za tímto účelem pořádá skupina FŠ pravidelná každoroční školení policistů.

Tato pravidelná školení jsou realizována ve dvou úrovních:

1. Základní školení k finančnímu šetření pro policisty KŘPA

Toto školení je určeno pro policisty s nižší úrovní znalostí v oblasti. Cílem školení je seznámit tyto policisty s činností skupiny FŠ, účelem provádění finančního šetření, základními pojmy a postupy¹³⁵, ale také i možnostmi dalšího vzdělávání. Účelem tohoto školení je také otevřít ve svém závěru diskuzi nad aktuálními problémy, se kterými se policisté potýkají, a umožnit jim konzultovat své postupy.

2. Školení pro specialisty finančního šetření KŘPA

Školení je pořádáno pro specialisty finančního šetření, kteří již mají vyšší úroveň znalostí o finančním šetření. Cílem tohoto školení je proto seznámit účastníky s aktuálními trendy, novými postupy a současnými problémy finančního šetření. Za tímto účelem jsou vždy přizváni jako přednášející i odborníci na jednotlivé související problematiky z celorepublikových útvarů Policie České republiky nebo z Policejního prezidia.

Policisté skupiny FŠ také připravují dle požadavků vedoucích pracovníků individuální školení na konkrétní témata, která pak realizují přímo na jednotlivých odděleních. Tato činnost je však velice omezena časovou kapacitou skupiny FŠ.

Dalším způsobem vzdělávání, který skupina FŠ policistům poskytuje, je systém informačních emailových oběžníků. Tento způsob vzdělávání se v praxi velmi osvědčil. Oběžníkový způsob vzdělávání byl původně určen pro specialisty finančního šetření, ale ve finále měl tak veliký přesah, že vznikla i početná komunita odběratelů, kteří nejsou specialisty. Každý oběžník v jeho různých obměnách odebírá v současné době asi 150 osob, mezi které patří příslušníci KŘPA i jiných krajských ředitelství, útvarů s celostátní působností i Celní správy.

Poslední způsob vzdělávání realizovaný skupinou FŠ je vzdělávání prostřednictvím poskytování konzultační podpory při řešení služebních úkolů. Smyslem je posílit kompetence policistů v oblasti řešení konkrétních problémů v trestním řízení, podpořit a motivovat je ve snaze o sebevzdělávání, zlepšit dovednosti v analýze, plánování a řešení případů. Výhodou tohoto přístupu je, že

¹³⁵ Minimální rozsah odpovídá zhruba rozsahu uvedeném v této práci.

policisté se učí na reálných situacích. Jsou vnitřně motivováni aktivně hledat řešení. Tento způsob je policisty velmi vyhledávaný. V roce 2023 bylo realizováno více než 400 individuálních konzultací¹³⁶.

5.2. Vzdělávání pořádané Policejní akademií

Na Policejní akademii je pravidelně, pořádán kurz s názvem Zajišťování a odčerpávání výnosů z trestné činnosti v praxi policejního orgánu. Je pořádán pod odbornou garancí Ing. Vratislava Dvořáka, Ph.D., autora mnoha odborných textů na téma finančního šetření¹³⁷. Výuka je prováděna formou přednášek a pracovních seminářů (workshopů) v celkovém časovém rozsahu kurzu 40 hodin. Kurz je určen pro specializované pracovníky SKPV působící na úseku zajišťování a odčerpávání výnosů z trestné činnosti. Cílem tohoto kurzu je představit účastníkům hmotně právní aspekty problematiky, seznámit je s otázkou výnosů z trestné činnosti, s finančním vyšetřováním a správou zajištěného majetku. Kurz se skládá z pěti základních okruhů:

1. právní podklady pro odčerpávání výnosů z trestné činnosti,
2. zajišťování výnosů z trestné činnosti a majetku pachatelů trestných činů,
3. metody vyhledávání výnosů z trestné činnosti,
4. finanční vyšetřování a úkoly policejních orgánů,
5. správu zajištěného majetku v rámci trestního řízení¹³⁸.

Na pořádání tohoto kurzu se podílí i policisté metodického pracoviště finančního šetření Národní centrály proti organizovanému zločinu. Tento kurz je účastníky zpravidla dobře hodnocen. Navíc pro policisty KŘPA je velice dostupný, protože výuka probíhá v prostorách a učebnách Policejní akademie.

¹³⁶ VOHNÍK, *Vyhodnocení činnosti specializovaného pracoviště k provádění finančního šetření v trestním řízení za období 1. 1. 2023 - 1. 12. 2023*, 2023.

¹³⁷ Více viz kapitola č. 2 pojednávající o vývoji literatury v oblasti finančního šetření.

¹³⁸ Srov. Policejní akademie České republiky v Praze. *Katalog programu celoživotního vzdělávání v akademickém roce 2023/2024*, 2023 [online], [cit. 2024-02-29]. Dostupné z https://www.polac.cz/inf_stud/kata23/katalog23.pdf :

5.3. Vzdělávání pořádané Vyšší policejní školou a Střední policejní školou Ministerstva vnitra v Holešově

Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Holešově pořádají školní vzdělávací program s názvem Finanční šetření a legalizace výnosů z trestné činnosti s kódovým označením P3/0060. Tento kurz další odborné přípravy je zaměřen na seznámení účastníků se základním rámcem právní úpravy problematiky odčerpávání výnosů z trestné činnosti. Obsahuje praktické aplikace ustanovení trestního zákoníku, trestního řádu, zákona o Policii ČR, občanského zákoníku, občanského soudního řádu, obchodního zákoníku, přestupkového zákona a dalších souvisejících zákonů. Kurz zahrnuje formu případových studií a praktického zaměstnání v pracovních skupinách, kde se demonstrují možné postupy při odčerpávání výnosů z trestné činnosti. Délka vzdělávání je 5 dnů a je určen příslušníkům Policie České republiky působícím v SKPV na územních odborech a organizačních článcích krajských ředitelství Policie České republiky. Kurz je rozdělen do tematických celků:

1. hmotně a procesně právní podmínky v oblasti výnosů z trestné činnosti,
2. případové studie zajišťování majetku,
3. finanční šetření a majetkový profil,
4. legalizace výnosů z trestné činnosti,
5. praktická aplikace zákonů v oblasti legalizace výnosů z trestné činnosti¹³⁹.

5.4. Vzdělávání prostřednictvím platformy E-POLIS

E-POLIS je vzdělávací platforma provozovaná od roku 2021 Policií České republiky na celostátní úrovni, která slouží jako základní e-learningový systém pro školení policistů. Název E-POLIS je zkratkou pro Edukační policejní on-line systém. Jeho hlavním účelem je správa vzdělávacích programů prostřednictvím Learning Management Systému, který integruje různé online nástroje pro komunikaci, řízení studia a tvorbu výukových materiálů. Platforma E-POLIS

¹³⁹ Srov. Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Holešově. *Školní vzdělávací program Finanční šetření a legalizace výnosů z trestné činnosti, kódové označení: P3/0060*. Holešov, 2013. Č. j. VPŠH-536-7/2013-VZ-OZV..

běží na systému Moodle a je dostupná prostřednictvím intranetu Ministerstva vnitra České republiky i celosvětové sítě internetu. Podporuje většinu internetových prohlížečů s výjimkou Internet Exploreru a je kompatibilní s operačními systémy Microsoft Windows, Mac OS, iOS a Android.¹⁴⁰

V rámci této platformy je dostupný specializovaný on-line kurz Finanční šetření. Tento kurz poskytuje základní úvod do finančního šetření, vysvětluje základní pojmy a postupy vyhledávání a zajišťování majetku. Kurz je realizován prostřednictvím jednotlivých nahraných videí s namluveným komentářem. Výhodou tohoto kurzu je, že jednotlivé části může policista absolvovat vlastním tempem a podle svých časových možností a jednotlivé kapitoly kdykoliv zopakovat. Tento kurz by měli absolvovat všichni zpracovatelé trestních spisů.

5.5. Vzdělávání pořádané Agenturou Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva

CEPOL je agentura Evropské unie, která podporuje spolupráci v oblasti vzdělávání a výcviku bezpečnostních složek na evropské i mezinárodní úrovni. Kurzy CEPOL pokrývají široké množství oblastí spadajících do prosazování práva, finanční šetření přirozeně nevyjímaje. CEPOL provádí vzdělávání prostřednictvím akcí konaných přímo ve vzdělávacích institucích, on-line vzdělávání (tj. webináře, on-line moduly, on-line kurzy atd.) a prostřednictvím výměnných programů¹⁴¹.

Výměnné programy nejsou v praxi, zejména s ohledem na časovou náročnost, na úrovni krajských ředitelství policie příliš realizovány. Nepodařilo se mi proto získat relevantní informace o reálném přínosu. Oproti tomu webináře a on-line kurzy CEPOL patří k velmi hojně využívaným způsobům vzdělávání. Největší přínos lze tak spatřovat v prezenčních kurzech realizovaných ve vybraných členských státech. V rámci těchto kurzů jsou probírány a nacvičovány konkrétní postupy. Přidanou hodnotou těchto kurzů je navázání osobních kontaktů s policisty z jiných členských států, kteří pracují v obdobné problematice.

¹⁴⁰ VOKUŠ, *Profesní vzdělávání příslušníků Policie České republiky* [online], [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zverejneni-podle-ustanoveni-5-odst-3-zakona-c-106-1999-sb.aspx>

¹⁴¹ Srov. Agentura Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva, 2021 [online], [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.cepol.europa.eu/cs>

Úplnou novinkou letošního roku je Pilotní mentorský program CEPOL. Pojmem "mentoring" je v daném kontextu myšlen proces, ve kterém mentor, zpravidla zkušený policista, sleduje po delší dobu práci „mentee“¹⁴², kterým je vždy služebně mladší policista, aby pozoroval, jak mladší policista uplatňuje nové znalosti a dovednosti. Mentor mu napomáhá prohlubovat jeho dovednosti, podporuje jeho profesní růst a zvyšuje celkovou efektivitu práce donucovacích orgánů.¹⁴³

5.6. Možnosti dalšího vzdělávání policistů

Mezi další možnosti vzdělávání, ač se již nejedná o zaměření čistě na finanční šetření, patří kurz Případových analýz, pořádaný ve školicím středisku policie Pardubice – Čeperka. Je určen zejména pro policisty zařazené na odděleních analytiky. Součástí tohoto kurzu je i proškolení v práci s programem Analyst. S ohledem na zaměření cílové skupiny absolventů je však pro řadové policisty takřka nemožné tento kurz absolvovat.

Policisté mohou zcela jistě využít i dalších vzdělávacích aktivit pořádaných Policií České republiky nebo Policejní akademií v rámci celoživotního vzdělávání, které pokrývají dílčí oblasti finančního šetření. Jedná se například o kurzy zaměřené na analýzu účetních podkladů, drogovou kriminalitu, open source intelligence a mnoha dalších, dle svých individuálních preferencí, svých potřeb nebo zájmů.

Zároveň policisté mohou sami iniciativně absolvovat kurzy a školení pořádané například komerčním sektorem, ale tyto vzdělávací aktivity jsou zpravidla placené účastníky. Tento typ školení však není Policií České republiky, s ohledem na ekonomické možnosti, cíleně podporován. Je vždy na rozhodnutí jednotlivého policisty, zda dobrovolně do tohoto druhu vzdělávání vloží své soukromé finanční prostředky.

¹⁴² Tento pojem je obtížné přesně přeložit, ale lze ho vykládat například jako účeň, chránělec, nebo osoba pracující pod dohledem.

¹⁴³ Srov. Agentura Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva. *CEPOL Exchange Programme - Pilot General Mentoring Programme*, 2024 [online]. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.cepol.europa.eu/training-and-education/how-apply-training/cepol-exchange-programme/pilot-general-mentoring>

5.7. Zhodnocení stávajících možností vzdělávání policistů

Policisté mají v teoretické rovině velice široké možnosti, jak se v oblasti finančního šetření mohou vzdělávat. Účast na kurzech vychází zpravidla z vlastní iniciativy policistů, kdy se o danou problematiku zajímají a mají snahu si rozšířit své znalosti. Problém vzdělávání tak podle mého názoru vyplývá z toho, že policisté nejsou k dalšímu vzdělávání prakticky nijak aktivně motivováni. Stejně tak osobně sledávám problém vzdělávání i v časové kapacitě, kdy prezenční vzdělávání je vždy na úkor výkonu standardní náplně služby. Vzdělávání by proto mělo být zaměřeno na takovou formu, aby účastníci mohli dávkovat studium dle svých aktuálních časových kapacit. Tedy například ve formě e-learningu. Tím ale nezavrhuji prezenční vzdělávání, které je klíčové pro nácvik praktických postupů. Je nutné spíše zvážit, zda by nebylo vhodné při vzdělávání preferovat kombinovanou formu, kdy by bylo možné absolvovat teoretickou část zhlédnutím přednášky v podobě audiovizuálního záznamu a praktickou část pak realizovat formou prezenčního workshopu.

Bylo by také vhodné podpořit účast policistů ve vzdělávacím procesu pořádaném komerčním sektorem, byť jen refundací poplatků na účast. Podle osobní zkušenosti se totiž jedná o mnohem vyšší úroveň vzdělávání, než v současné době poskytuje Policie České republiky v rámci svého interního vzdělávání i přesto, že se ho účastní i externí lektori. V obecné rovině se dá konstatovat, že v komerčním sektoru, kde poskytovatelé vzdělávacích služeb mezi sebou soupeří o zdroje příjmu, jsou na kvalitu kladeny vyšší požadavky, než je tomu ve státní správě. Nezanedbatelným bonusem účasti policistů při školeních komerčního sektoru je i skutečnost, že při nich lze získat informace o postupech uplatňovaných v komerčním sektoru, jež mohou být hodnotné zejména pro OČTŘ při odhalování skrytého majetku.

6. Determinace a průběh výzkumného procesu

6.1. Cíle

Hlavním cílem je zkoumat vztah vzdělávání a policejní praxe z pohledu respondentů.

K tomuto cíli byly stanoveny dílčí cíle:

- zkoumat a analyzovat dopady vzdělávání na připravenost policistů k provádění finančního šetření,
- zjistit, jakým způsobem by mohlo být vzdělávání zlepšeno.

6.2. Metodologie

Pro výzkumné šetření byla jako nejvhodnější zvolena kvalitativní metoda výzkumu, která může poskytnout nejucelenější obraz celé problematiky. Kvalitativní výzkum se zaměřuje na to, jak dané téma vnímají a interpretují zkoumané osoby, nikoliv badatel sám. Tento přístup vychází z induktivního logického principu, který se používá k budování teorie. Výzkumný proces začíná výběrem vhodného tématu pro zkoumání, které vychází ze sociální praxe a může být upřesněno nebo definováno z různých sociálních kontextů, nikoli z existujících teorií nebo hypotéz¹⁴⁴.

Pro získání hlubšího poznání skutečnosti a přesnějších informací byla zvolena metoda sběru dat pomocí nestrukturovaného rozhovoru. Nestrukturovaný rozhovor je metoda kvalitativního výzkumu, která umožňuje flexibilitu a otevřenost v procesu sbírání dat. Na rozdíl od strukturovaného rozhovoru, který obsahuje pevně stanovené otázky, nestrukturovaný rozhovor nemá přesný scénář nebo seznam otázek. Tazatel se spíše zaměřuje na otevřené otázky a podnětové reakce respondenta, což umožňuje hlubší porozumění zkušenostem a názorům.

Nestrukturovaný rozhovor se obvykle provádí v osobním setkání mezi tazatelem a respondentem, i když může být i telefonický či prostřednictvím internetu. Tazatel se může řídit několika obecnými tématy či otázkami, ale neklade striktně přesně

¹⁴⁴ Srov. BAUM, *Výzkumné metody v sociální práci*. 2014. s. 23.

formulované otázky. Rozhovor se spíše odehrává jako otevřená diskuse, kde je prostor pro respondentovy názory, pocity a hodnocení. Výhodou je, že tazatel se může volně vracet k nejasným nebo zajímavým odpovědím.

Po provedení rozhovoru badatel analyzuje získaná data a hledá vzory, témata či hlubší významy. Tato metoda je vhodná pro zkoumání složitých témat, kde je důležité porozumět hloubce respondentových zkušeností a perspektiv¹⁴⁵.

Otázky, které byly respondentům pokládány, je možné rozdělit do několika tematických okruhů, které se vzájemně prolínají:

- zhodnocení vzdělávání v oblasti finančního šetření, kterého se zúčastnili,
- stav vzdělání v této oblasti mezi řadovými policisty,
- jak by mohlo být vzdělávání zlepšeno, aby připravilo policisty lépe na vyhledávání, zajišťování a vypořádávání zajištěných hodnot.

Účelem šetření nebylo získat rozsáhlé množství informací, které by mohly být obecně aplikovány na celou společnost, ale spíše zachytit subjektivní pohledy a pocity vybraných respondentů s maximální hloubkou a autenticitou. V poslední fázi byl kladen důraz na názory respondentů, jak zlepšit současný stav vzdělávání. Důvodem je zjistit základní body pro transformaci současného vzdělávání tak, aby bylo mnohem přínosnější pro praktické použití, aby policisté byli po jeho ukončení skutečně připraveni vykonávat činnosti, pro které byli vyškoleni.

Všechny rozhovory byly prováděny osobně. Respondentům byly kladeny otevřené otázky, které často vedly k položení dalších otázek. Rozhovory probíhaly během roku 2024 s každým respondentem individuálně. Se souhlasem respondenta byly zaznamenány na nahrávací zařízení. Respondenti byli poučeni a ujistěni, že nahrávání se provádí pouze za účelem přepisu rozhovorů. Přepis bude anonymní a záznam nebude publikován. Nahrávky byly poté přepsány a analyzovány. Délka jednotlivých rozhovorů nepřesahovala jednu hodinu.

¹⁴⁵ Srov. BAUM, *Výzkumné metody v sociální práci*. 2014. s. 23.

6.3. Konstrukce a charakteristiky výběrového souboru respondentů

Vzhledem k zvolenému zaměření tématu práce a použitému postupu - kvalitativního výzkumu, bylo nezbytné pečlivě vybrat respondenty, kteří by mohli poskytnout co nejvíce relevantních informací. Pro tuto potřebu byla zvolena metoda účelového výběru, která umožnila sestavit vzorek respondentů na základě vlastního rozhodnutí a uvážení o tom, co je důležité pozorovat a zkoumat v rámci výzkumu¹⁴⁶. Jednalo se tak o výběr respondentů, kteří měli blízko k danému tématu, jak z hlediska jejich studijního, tak profesního zaměření. Díky tomu, nad rámec osobních názorů, mohli tak respondenti poskytnout určitý odborný vhled do celé problematiky.

Jako hlavní kritérium pro konstrukci souboru respondentů bylo zvoleno zařazení respondenta k SKPV Policie České republiky. Z tohoto vzorku, byli vyloučeni občanští zaměstnanci. Druhé hlavní kritérium bylo služební zařazení v rámci KŘPA. Toto kritérium bylo zvoleno z důvodu, že policisté KŘPA podléhají v oblasti finančního šetření metodické působnosti skupině FŠ, které jsem vedoucím pracovníkem. Respondent tak musel být policistou, který se podílí na prověřování a vyšetřování trestné činnosti a je zařazen v rámci KŘPA, a to včetně OŘP PI – IV.

Aby respondenti pokryli co největší možné spektrum odpovědí, byli vybráni policisté s širokým věkovým spektrem a různými délkami služby u Policie České republiky. Také byli vybráni respondenti, kteří se doposud nezúčastnili žádné vzdělávací aktivity v oblasti finančního šetření, anebo naopak se zúčastnili více z nich. Mezi vzdělávací aktivity, nebyly cíleně zařazeny kurzy a jiné aktivity skupiny FŠ. Toto vyřazení bylo zvoleno zejména z důvodu, že tyto kurzy jsem z velké části organizoval i odpřednášel já osobně a mohlo by dojít k nežádoucímu zkreslení. Respondenti by se totiž mohli obávat poskytnout negativní zpětnou vazbu tváří v tvář. Pokud by byly nedostatky společné kurzu skupiny FŠ i jinému vzdělávání, mohlo by docházet k jejich cílenému nebo nevědomému přehlížení, bagatelizování a opomíjení. Zařazeny nebyly ani kurzy CEPOL a kurzy komerční sféry, pro nejednotné zacílení obsahu a obtížnou identifikaci účastníků.

¹⁴⁶ DISMAN, *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*, 2011, s. 112.

Bylo vybráno celkem šest respondentů. Jejich složení je genderově vyrovnané – tři muži a tři ženy, věkové rozmezí je 25 – 51 let a délka služby u Policie České republiky je v rozmezí 3 měsíců – 26 let. Jeden respondent kurz v E-POLIS absolvoval celý, dva jej celý ještě nedokončili, dva respondenti absolvovali kurz na Policejní akademii a jeden absolvoval kurz v Holešově Vyšší policejní školy a Střední policejní školy Ministerstva vnitra. Souhrnný přehled respondentů je uveden v Tabulce č. 1. Respondenti jsou kvůli zachování anonymity označeni R I – R VI. Respondenti R I a R II jsou ve zkušenostech v naprostém protikladu. Respondent R II je dlouholetý zkušený policista, který je již 4 roky specialistou finančního šetření a v současné době je i členem skupiny FŠ. Oproti tomu respondent R I je policistka čerstvě po nástupu, ještě před kurzem Základní odborné přípravy a byla zařazena mezi respondenty zejména pro svůj mladý věk a faktické neovlivnění způsobem policejního vzdělávání.

		Pohlaví	Věk (let)	Délka služby u Policie ČR	Absolvovaný kurz		
					E-POLIS	Policejní akademie	Holešov
Respondent	R I	žena	25	3 měsíce	NE	NE	NE
	R II	muž	30	11 let	ANO	ANO	NE
	R III	muž	51	26 let	Z ČÁSTI ¹⁴⁷	NE	NE
	R IV	žena	44	19 let	NE	NE	NE
	R V	žena	46	3 roky	Z ČÁSTI	ANO	NE
	R VI	muž	32	6 let	NE	NE	ANO

Tabulka č. 1 Přehled respondentů (zdroj: vlastní zpracování).

¹⁴⁷ Kurz absolvovaný „Z ČÁSTI“ znamená, že respondent jej započal, ale ještě nedokončil celý.

7. Analýza rozhovorů

Po absolvování rozhovorů byly zpracovány doslovné přepisy. Tyto přepisy jsou součástí příloh této práce. Následně pak byly rozebrány a podrobeny analýze. Během rozhovorů byly hledány jak podobnosti, tak rozdíly mezi odpověďmi respondentů. Tyto prvky byly důkladně rozebrány a zařazeny do skupin dle obsahu. Na základě tohoto vyhodnocení byly identifikovány prvky týkající se zhodnocení absolvovaného kurzu v E-POLIS, kurzu pořádaném Policejní akademií a kurzu v Holešově. Dále byla identifikována skupina informací popisující úroveň znalostí a schopností provádět finanční šetření mezi řadovými policisty. Jako poslední skupina informací relevantních pro tuto práci byly identifikovány informace o tom, jak by mělo dojít ke zlepšení, nebo co by měl případný nový kurz doplňující systém aktuálního vzdělávání obsahovat. V rámci textu nebude u jednotlivých respondentů pro zjednodušení rozlišováno pohlaví a budou označeni pouze jako respondent R I – R VI.

7.1. Hodnocení kurzu v E-POLIS

Tohoto kurzu se zúčastnili tři respondenti – R II, R III a R V. Jeden ho dokončil a dva ho ještě úplně celý nedokončili. Všichni uvedení respondenti se přesto ke kurzu vyjádřili.

Všichni uvedení respondenti se shodují na tom, že kurz je dobře zpracovaný po vizuální stránce. R II to dokonce hodnotí slovy: „... *Mně to přijde jako hodně povedený, že si člověk udělá představu, jak by to mělo fungovat...*“. Mezi další pozitiva tohoto kurzu uvádějí respondenti R II a R III přepis mluveného slova, který si student může stáhnout a kdykoliv znovu přečíst. Avšak zatímco respondent R II to hodnotí velmi pozitivně „...*tak se k tomu člověk může vrátit a podle mě je to pro ten základ super...*“. Oba dva ale mají za to, že kurz je vhodný pro nováčky. Respondent R V se k tomu nechce vyjádřit s ohledem na to, že nejprve byl na kurzu na Policejní akademii, a proto ho nemůže již objektivně posoudit.

Při interpretaci faktorů, které nebyly podle názoru respondentů optimálně nastaveny, považuji za důležité zmínit skutečnost, že respondent R III byl v rámci celého rozhovoru velmi kritický a frustrovaný z celkového způsobu organizace

práce. Z toho důvodu zdůraznil i skutečnosti, které mohli ostatní respondenti považovat za podružné. Respondentovi R III kurz nevyhovuje vzhledem k délce popisných a vysvětlovacích částí: „...*No je to takový rozvláčný a jak to vykresluje ty obrázky, tak to hodně odvádí pozornost od toho mluveného textu. Možná se pak víc soustředíš na to, jak se vymalovávají postavičky a ne na tu podstatu obsahu. Za chvíli už to nevnímáš, jak je to všechno dlouhý...*“ nebo „...*A odvádí to pozornost... stejně si to z toho nezapamatuješ... jako čekat 8 minut, abych si jako napsal 4 nějaký neurčitý pojmy jako části toho malého pavouka, je jako moc dlouho...*“. Respondent R III zároveň poukazuje na nedostatek, kterým se shoduje s respondenty R II i R V. Tímto nedostatkem je podle všech provázanost s praxí. Ostatně respondent R II sám přiznává, že je to pouze „...*teoretickej (základ), ale asi míň právní...*“, to potvrzuje i respondent R V „...*jsou to jako vesměs ty teorie...*“. Tento respondent pak velmi popisně vysvětluje, v čem spatřuje neprovázanost kurzu s praxí „...*pro mě když mi tam někdo řekne - projedeš veřejný rejstříky a registry, tak to je pro mě na nic... Myslím si, že... alespoň z kraje je to potřeba udělat jako pro hlupáky. ...No prostě říct tady to napíšeš tohle a tam... Prostě ukaž mi to, kam to mám napsat... jinak jako pak nevíš...*“. V podobném duchu to hodnotí i respondent R II „...*nejsou tam zase jako ty formuláře, tady se žádá to a to...*“, „...*zase tě to neupozorňuje na to a to si dej pozor, protože tohle je v praxi problém...*“ a také respondent R III „...*kdyby ti to ukázalo alespoň ten registr, ale ono ti to tam hodí jen autíčko...*“ „...*prostě něco, co všichni známe... aby sis prostě řekl, jo to vím, to je v Bedrunce... strašně tam chybí ta vazba na tu realitu...*“.

V závěru si respondent R III ještě stěžuje, že má pocit nedostatečného vysvětlení zkratk a pojmů „...*všude jsou samý zkratky a já pak nevím, o čem to je...*“.

7.2. Hodnocení kurzu Policejní akademie

Tohoto kurzu se zúčastnili dva respondenti – R II a R V. Oba ho dokončili celý.

Oba respondenti velmi kvitovali vysokou právní odbornost kurzu. Respondent R V zejména vyzdvihuje účast školitelů, kteří mají velké zkušenosti u policie: „...*se mi tam líbil ten člověk, který tam hodně vyprávěl ze své praxe, jak byl někde na severní Moravě...*“. Později ještě doplňuje: „...*byl výbornej, zapálenej, všechno,*

a mně se to líbilo, jakým způsobem mohl on pracovat...“. Ani jeden z respondentů si ale nemyslí, že by byl kurz určen pro začátečníky. Respondent R V doslova uvedl: *„... já si myslím, že když tam chceš jít, tak už něco musíš vědět. Protože jinak se moc nechytáš. Říkám, byli tam kluci, který vůbec nevěděli, co je virtuální sídlo, to vůbec v životě neslyšeli... Nevím no, co z toho pochopili...“.* Respondent R II nejdříve zhodnotí kurz z pohledu začátečníka: *„... lidi, co to vůbec nedělají, nebo s tím začínají teprve... Tak si myslím, že toho moc nepochytí...“* nebo takto: *„... (začátečník by) z toho měl v hlavě strašnej guláš... no... protože jako je to hodně právně postavený a když k tomu neví nic, tak se skoro nechytá. Něco málo asi pochytí ale... no nebude toho moc. Budou to prostě paragrafy, které mu moc nebudou nic říkat...“.* Nakonec ale v rámci sebereflexe přiznává, že i on po několika letech práce na pozici specialisty měl trochu problém: *„... když to pak vezmu i zpětně s porovnáním u sebe, tak to, co bych teď už chápal, co by mi to vyjasnilo a dávalo mi to trochu větší smysl, maximálně bych si to upřesnil, tak v tu chvíli mi to nedávalo smysl...“.*

Z tohoto posledního vyjádření respondenta R II lze navázat na okolnosti, které respondenti vnímali negativně. Oběma respondentům tam shodně chybělo prezentování věcí v praktických příkladech a souvislostech – respondent R II: *„... v hlavě jsem si to prostě nedokázal dát do souvislostí, protože jsem to neměl zažitý...“*, respondent R V: *„... veškerý věci je potřeba mi dávat v určitých souvislostech takže víc jako to rozpitvat...“.* K tomu ještě respondent R II dodává: *„... bylo (to) hodně na textové bázi... ty zákony, ustanovení a nebylo to podkládaný praxí a tím pádem hůř se ti to pamatuje, než když se řekne, tady tohle uplatníš takhle... tady tohle takhle, na toto si dejte pozor...“.*

Respondent R II v závěru ještě zmiňuje, že by bylo vhodné vyšší nároky na znalosti zmínit více i v základních informacích k tomuto kurzu, a že není časová dotace dostatečná: *„... nedá se to úplně všechno pochytit, aby si to člověk za týden pamatoval...“*, *„Asi se to ani za ten týden nedá jako stihnout...“.* Oproti tomu respondent R V by spíše ocenil, kdyby bylo vytvořeno několik úrovní obtížnosti kurzů, podle znalostí účastníků a zejména klade důraz, aby byl kurz více orientovaný na podmínky, v jakých je finanční šetření realizováno v Praze: *„... by to chtělo, aby veškerý ty školení, ne jen to finanční šetření, byly přizpůsobeny*

na tu Prahu, protože my jsme jako specifický a finanční šetření, co on si tam jako dělal někde na územku a způsob jakým to dělal, já tady rozhodně neudělám...“.

7.3. Hodnocení kurzu Holešov

Tohoto kurzu se jako jediný zúčastnil respondent R VI. Bohužel vzhledem k poloze školícího zařízení je využíván tento kurz spíše policisty z Moravy. V rámci KŘPA byl proto problém vyhledat policisty, kteří se tohoto kurzu zúčastnili v nedávné době a souhlasili s rozhovorem¹⁴⁸. Respondent R VI kurz dokončil celý.

Respondent R VI konstatoval, že pro něho nebyl kurz úplně vhodný, protože byl nastaven na začátky finančního šetření a když tam jel, tak už nějaké znalosti měl. Bylo to pro něj nanejvýš opakování: *„...pro ty (začátečníky) to bylo především. Jakože přímo pro ty, co začínali, nebo jako že by měli dělat nějaký finanční šetření, tak by tam měli jet hned na počátku... no... Pro ty co už to někdy dělali nebo se v tom pohybovali, tak jen nějaký jako poznatky tam byly od jednotlivých přednášejících.“*. Respondent přirovnal kurz v Holešově ke kurzu v E-POLIS, který zběžně prohlédl¹⁴⁹. Přidanou hodnotu kurzu v Holešově respondent spatřuje v přítomnosti lektorů z praxe. Přesto ale respondent cítí velký nedostatek praktické části a aktivit, které by mohl v praxi využít: *„...nic tak jako praktického nebylo. Tam jako popisovali jen nějaký zajímavý případy většinou... hmm... akorát tam byla ještě státní zástupkyně a ta nám jako dávala nějaký příklady a zkoušeli jsme si to jako nějak hromadně...“*. Kurz považuje i přesto za hodně teoretický: *„...v tom kurzu mi chybělo, abych si tam třeba zkusil napsat nějaké usnesení o zajištění. Nebo prostě takový ty modelovky, aby si člověk udělal nějaké ty vzory... Aby člověk ujasnil ty nástroje, výnosy a tak.“*. Celkově si ale myslí, že kurz úplného začátečníka pro realizaci finančního šetření v praxi úplně nepřipraví. Závěrem ještě respondent doplnil, že kurz by mohl efektivněji využít časovou dotaci: *„jako nebylo to moc intenzivní... jak víš co na pohodu do obídka... pak se jako učte...“*, *„...na těch pět dní to je asi na tu látku zbytečně moc...“*.

¹⁴⁸ V několika případech byl policistou rozhovor odmítnut, že si z kurzu již nic nepamatuje, protože kurz absolvoval před velmi dlouhou dobou.

¹⁴⁹ Z toho důvodu však nebyl schopen zhodnotit kurz v E-POLIS. Proto se ke kurzu v E-POLIS nevyjadřoval a je označen v tabulce, že jej neabsolvoval ani z části.

7.4. Hodnocení úrovně znalostí a schopností provádět finanční šetření mezi řadovými policisty

Ke zhodnocení úrovně znalostí a schopností policistů se mohli vyjádřit všichni respondenti kromě R I. Tento respondent s ohledem na krátkou dobu služby nemohl poskytnout relevantní informace. Důraz byl kladen zejména na respondenta R II, který z pozice specialisty finančního šetření provádí i konzultace a má největší přehled, jak na tom jednotliví policisté se znalostmi a schopnostmi jsou. Vzhledem ke skutečnosti, že každý respondent pojal tuto oblast trochu odlišně, bude analyzován každý z nich samostatně.

Respondent R II

Respondent R II je přesvědčen, že obecně úroveň znalostí a schopností mezi policisty je na velmi nízké úrovni: „*Oni jenom ví, že existuje nějaký pojem finanční šetření a že to musí dělat, ale co se pod tím skrývá, vůbec netuší...*“. Dále pak ještě doplňuje, že jim chybí hlavně obecný přehled. Problém vidí, že mají velice nízkou úroveň vzdělání v oblasti finančního šetření: „*...většina nemá žádné základy. Vůbec žádné základy na čem by mohli stavět. Pak prostě se s těmi lidmi domlouvá těžko ta další spolupráce, protože oni sami neví, čeho by chtěli dosáhnout a dělají to často jen proto, že jim někdo řekne, třeba státní zástupce*“. Především v této oblasti vidí tento respondent největší nedostatky, protože pokud policista nemá přehled o tom, jaké jsou možnosti a jak by mělo být postupováno, tak s nimi je obtížné konzultovat postup, jaký by měli zvolit. Sám tvrdí, že policistů, kteří vůbec nevědí, co mohou od finančního šetření skutečně očekávat, je na základních útvarech 70 - 90%: „*...neví, co po mně chtějí, abych udělal. Prostě přijdou, že chtějí udělat finanční šetření... jestli chtějí aktuální majetkový stav nebo co nabyli v době páchání a už to nevlastní ten majetek... vůbec neví, co chtějí. To je asi bohužel ta většina, která přijde s finančním šetřením. Je to asi tak u 70, 90 procent*“.

Na tento problém pak navazuje i další problém nedostatečné znalosti policistů o všech možnostech, které mají. Policisté podle respondenta R II nemají přehled ani o základní právních institutech, kterými mohou majetek zajišťovat: „*...třeba ty instituty na základě kterých to zajišťuje státní zástupce, že to nejde využít před*

stošedesátkou (pozn. usnesení o zahájení trestního stíhání), že to jde až po stošedesátce... Oni teda bohužel dost často ani neví, že nějaké takové instituty, kde zajišťuje státní zastupitelství, jsou...“. I v případech, kdy právní instituty znají, však často nevědí, jak správně takové rozhodnutí koncipovat a to ani co do struktury, ani co do obsahu. To lze přisuzovat i krátké době služby a tím malému množství zkušeností.

Podle respondenta nemají policisté ani velké znalosti o systémech, kde mohou získávat informace: „Lidi vůbec nevědí, že vůbec takové věci jsou, třeba svěreneckých fondů evidence... a o exekucích třeba tuší... prostě jim chybí základní projití jednotlivých programů a systémů.“, neznají příslušné formuláře, které lze využívat pro účely finančního šetření: „vůbec často nemají ani povědomí, že tam je nějaký formulář (v sekci finančního šetření), který by jim mohl pomoci, že tam jsou předchystané ty otázky, který si pak už může jen doladit nebo si je umazat, nebo poupravit podle svého...“ a zejména pak policisté neznají programy, které jsou určeny pro usnadnění práce se získanými daty a informacemi: „...lidi, co neví ani o základních programech, jako jsou superúčty, třeba, nebo jako je ten náš program na tu centrální evidenci účtů. Když člověk jako ani neví, že může nějaké takové informace vyžadovat, tak potom těžko bude vědět, jak to vůbec vypadá a co s tím má dělat.“. Respondent také zmínil problém policistů ve znalosti ovládání programů a informačních systémů, který není nijak centrálně řešen, a policisté jsou často necháni problémům napospas sami. Neexistuje totiž žádný centrální kurz, kde by se mohli policisté tyto programy a informační systémy naučit ovládat a často tuto informaci nemohou získat ani od kolegů: „...jim vedení zřídí přístup, ale tím to ukončuje. Tam prostě není ani ta mezisložka na jednotlivých odděleních, kde by člověk si je vzal bokem... ať už vedoucí nebo člověk, který tam už přístup dýl má... no vlastně často ani ten člověk to sám často ani neví... prostě aby jim vysvětlil, co kde mohou najít...“.

Respondent R III

Na příkladu odpovědí respondenta R III lze názorně demonstrovat určitou frustraci policistů z aktuálního stavu znalostí a schopností. Zejména pokud policisté nepoužívají rejstříky a evidence pravidelně, tak postupně ztrácejí schopnosti je ovládat a vytěžovat: „...pro mě to je strašně velká zátěž s těma věcmi se pak

setkáváš tak zřídka... třeba jednou za dva roky... jsem teďka něco po strašně dlouhý době dělal teď něco v tom katastru... a nejen, že jsem hledal, kde vlastně se mám do jaké přihlašovací tabulky přihlásit...“ Zpětné zjišťování postupů je pak pro něj velmi zatěžující: *„Vždyť já ani nevím pořádně v tý Bedrunce, co jsou všechny ty věci... nevím, jak se jmenujou... fakt nevím a musím přemýšlet, co tam jako je...“*. Často ale ani přes svou snahu není schopen potřebné informace dohledat nebo zjistit, kdo by mu mohl poradit: *„Pak tady něco potřebuješ a pak to trvá a nevíš, na koho se obrátit nebo jak to udělat...“*, *„... a v momentě když tady nikdo není, tak nemáš ani za kým jít a tím jak to neděláš, tak na to potřebuješ takovýho času...“*. Právě z toho důvodu je respondent R III přesvědčen, že veškeré úkony by měl dělat specialista finančního šetření.

Respondent R IV

Respondent R IV zhodnotil úroveň znalostí a schopností policistů jako velmi špatnou. Respondent uvádí: *„... moc neumí a neví, co mají hledat a kde... Já už jako to docela vím, ale někteří jsou v tom hodně marní... fakt vůbec neví...“*. Jako důvod uvádí například, že kolegové neumí pracovat se základními evidencemi, kam mají přidělen přístup a učí se je ovládat spíše postupem pokusu a omylu: *„Když to měl dříve kolega, tak tenkrát taky nevěděl, co kde najde a co co znamená. Pak jsme na to nějak přišli, ale za tři měsíce už jsme zase nevěděli, jak se to našlo...“*. Tím potvrzuje i to, co uvedl respondent R III – pokud policisté nevyužívají systémy pravidelně, tak pak zapomínají jak je ovládat.

Další důvod vidí v problému, že nemají přehled o možnostech, které mohou využít: *„Ale taky to kde lustrovat, protože když děláme finanční šetření, tak lodě a letadla nikdy neděláme, prostě se udělají základní evidence v Bedrunce a potom účty a taky katastr a to je všechno.“*

Jako poslední z důvodů, proč považuje situaci za neuspokojivou, uvádí, že policisté neumí pracovat s nástroji a programy, které by jim měly usnadnit práci. Na konkrétním příkladu - programu na úpravu výpisů z Centrální evidence účtů - situaci popisuje následovně: *„Já už to jako teda umím, ale myslím, že stejně 80% to ještě dodnes nechce převádět.“*, *„Oni to neuměj převádět. Já vůbec nevím, kdo by to u nás dělal, snad jen jeden nebo dva to tam umí. Vůbec si nepamatuju, že*

by to tam někdo převáděl. Protože si všichni myslej, jak je to těžký, to je přesně ono. Kdyby to věděli, že udělají takhle – ťuk ťuk - a mají to, tak by to dělali...“

Respondent R V

Respondent R V slouží relativně krátkou dobu, ale poskytl informaci o znalostech policistů ukončujících Základní odbornou přípravu. Je pravdou, že v jeho případě se jednalo o zkrácenou verzi pro boční vstupy¹⁵⁰, ale podle jeho slov noví policisté nejsou vůbec v rámci tohoto kurzu na to připraveni: „...určitě jsme to neprobírali nijak konkrétně a detailně. Víím, že nám tam bylo několikrát zdůrazňováno, že je to strašně důležitý, ale že bysme tam brali jako nějaký postupy a detailnější věci, to asi ne...“. Policisté neumí po odborné přípravě ani provádět lustrace v základních evidencích: „...jako jen ETR. založit č.j., vyplnit záložky, ale evidence jako vůbec. Jen úplně základní věci, které já třeba ani nevyužiju, třeba jako přestupky, úředník, že někdo ukradl kolo a jako takový věci... Takže mi celá ZOPka nic v tomto ohledu nepřinesla, je to prostě jen ten základ. Je to hlavně zaměřený na ten zákon o policii a pořádkovou policii plus nějakou dopravku...“.

Aplikační znalosti zákonných oprávnění a opatření nejsou na velké úrovni. Zákony jim byly jen předneseny a nebylo jim ani vysvětleno využití: „...bylo to jen bla, bla, bla, bla... On to jako uměl slovo od slova a všechno nám tam odcitoval, jako super (ironie), ale že by jako bral paragraf po paragrafu a nějak to tam vysvětloval a probral, jako co to teda je a co si pod tím máš představit nebo hlavně, jak to použít, tak to jako ne. To tam nebylo.“ Policisté pak podle tohoto respondenta na základních útvarech nemají úplně přehled o evidencích, které mohou využít a zejména, k čemu jim mohou pomoci: „Protože jako přehled, to lidi moc nemaj. A jestli to má pro nás ta daná evidence vůbec smysl, protože někde já nevím, co v tom mám vidět...“.

Jako svůj osobní nedostatek spatřuje tento respondent v nedostatečné znalosti programu na úpravu bankovních účtů do jednotného formátu. Obecně ale problém mezi policisty vidí v neznalosti reálných možností, které je možné provádět v rámci finančního šetření: „...pak za tebou přijde vyšetřovák a von ti řekne, jak chce

¹⁵⁰ Podle mého názoru zejména v tomto případě by na to měl být kladen zvláštní důraz, protože se očekává, že zrovna tito policisté budou sloužit na pozicích kde se finanční šetření má provádět.

trasovat ty peníze a teď tam máš ty desetitisíce transakcí za deset let a jak to máš jako udělat. Aby taky lidi věděli, co je reálný. Oni si jako představují, já nevím, jako co z toho vykouzlím.“ a dále také z nejednotného postupu některých úkonů v rámci celé policie: „...by to chtělo ty všechny postupy sjednotit, protože jsem se bavila s holkama ze ZOPky a ty mi říkaly, že jinde se to jako dělá jinak no, třeba to rozpočítávání zajištěných peněz. Prostě nic není jednotný...“.

Respondent R VI

Respondent R VI hodnotí znalosti a schopnosti jeho kolegů v souladu s ostatními respondenty nepříliš pozitivně. Podle jeho názoru se policisté potýkají s nedostatkem základních znalostí. Neznají zaběhlé postupy, například při nakládání se zajištěnými věcmi: „...lidi neví nebo nechtěj vědět... Vlastně ani neví, co kam mají dávat. Lidi to nedokážou rozlišit a pak s tím maj problémy... nebo třeba soudní úschovy...“, nebo mají problém sestavit správně usnesení a zejména jim chybí znalost právních norem: „...lidi maj problém udělat i pořádné usnesení, tak by potřebovali si to nějak někde procvičit... a taky podle čeho to má třeba zajistit.“. Velký problém respondent spatřuje i ve skutečnosti, že mnoho kolegů nevyužívá nástrojů, které jim mají de facto usnadnit a zrychlit práci: „...větší polovina lidí ještě odmítá ten program na ty CEÚčka, nebo dávat ty bankovní výpisy do Excelu.“.

7.5. Požadavky respondentů na změnu vzdělání

Podněty a požadavky respondentů na změnu aktuálního vzdělávání fakticky navazují na předchozí okruhy odpovědí. Na tuto otázku odpověděli úplně všichni respondenti. Mezi odpověďmi jednotlivých respondentů lze pozorovat časté průniky obsahu informací. Dokonce lze spatřovat i shodná témata s respondentem R I, který nemá zkušenost s policejním vzděláváním a ani není ovlivněn policejní praxí. Díky tomu lze tak identifikovat jednotlivé skupiny požadavků na vzdělání.

Základní orientace v teorii a zákonech

V tomto bodu se všichni respondenti shodují. Na základě jejich názorů tak lze vyvodit důležitost poskytnutí základní orientace v teorii a zákonech v rámci kurzu. Respondenti R I a R II zdůrazňují potřebu kombinace teoretické a praktické části

výuky, která by studentům pomohla nejlépe porozumět materiálu. R I se domnívá, že mu právě toto uspořádání nejvíce pomůže: „...*jo tak jako že mi to někdo bude tři hodiny hučet do hlavy je sice super, ale já to zapomenu, když to nebudu používat.*“, zatímco R II upozorňuje na nedostatečný obecný přehled některých policistů a nutnost seznámit je i se základními pojmy: „...*aby věděli co je výnos, co je nástroj, co je náhradní hodnota...*“. Ve stejném duchu odpověděli i respondenti R III, R IV, R V i R VI, kteří zejména zdůraznili důležitost zopakování institutů pro zajištění. Zejména respondent R V upozorňuje na nutnost propojení teoretických znalostí s praktickými příklady: „...*čím víc toho tam bude a čím víc jako budeš mít vzorů, aby sis to nějak měl... no aby ses měl jako něčeho chytit.*“

Práce a ovládání programů, evidencí a rejstříků

Respondenti R II, R III a R V se domnívají, že je potřeba policisty v rámci kurzu poučit o celkovém rozsahu možností, které jsou jim k dispozici: „*Prostě takový výukový program, aby ti to udělalo přehled v tom, jaký možnosti máš...*“ (respondent R III).

Respondenti se dále jednotně shodují, že je celkově důležité posílit vzdělávání v oblasti práce s programy a evidencemi, aby uživatelé získali potřebné dovednosti v jejich ovládní, získávání informací z nich, aby je tak mohli efektivně využívat ve své práci. Respondent R II zejména upozorňuje na skutečnost, že není kurz, kde by se policisté mohli naučit vytěžovat rejstříky a evidence. Je přesvědčen, že by výuka měla probíhat přímo v nich: „*Kdyby si to prostě projeli, jak to vypadá v katastru...*“. S tím souhlasí i respondent R I: „...*(aby) se lidi učili vyloženě, jak v těch různých databázích hledat. Protože je to vlastně i logický a ty lidi si to vyloženě najdou a začnou si říkat, tady musím kliknout na tohle, tady najdu tohle...*“

Respondenti R II, R IV, R V a R VI pak shodně upozorňují na potřebu nácviků policistů ve vyhodnocování informací, jako je například dat z centrální evidence účtů nebo prolomeného bankovního tajemství: „...*mě když mi přijde 10 výpisů, každé v jiném formátu, tak když to mám dát dohromady, tak jsem z toho trochu jelen...*“ (respondent R V). Zejména respondent R VI pak v této oblasti upozorňuje, že někteří policisté se mohou potýkat s nedostatkem digitální

gramotnosti: „*Všechno si to tisknou a jedou to fixou. a to nejen ti služebně starší. Takže je to jako problém no... asi to nechápou.*“.

Tvorba usnesení

Z odpovědí všech respondentů R I – R VI lze vyvodit, že je důležité do výuky zařadit cvičení v tvorbě usnesení. Všichni respondenti se zcela jednoznačně shodují na důležitosti výuky a zmiňují potřebu procvičování a tréninku v oblasti psaní správně formulovaných usnesení. Také zdůrazňují nezbytnost cvičení tvorby usnesení pro policisty: „*...potřebovali si to nějak někde procvičit...*“ (respondent R VI), aby se naučili správně formulovat a odůvodňovat rozhodnutí: „*Aby si to vyzkoušeli a aby věděli co je výnos, co je nástroj, co je náhradní hodnota, jak by to mělo být odůvodňované...*“ (respondent R II). Zejména respondent P v popisuje, že tvorba usnesení je klíčovým prvkem propojení teorie s praxí: „*...aby se ti to jako propojilo s tím trestním řádem a s tím postupem v tom vyšetřování kompletně... nebo i v prověřování.*“

Konkrétní příklady

Všichni respondenti také zdůrazňují, že praktické příklady z reálného světa jsou klíčové pro efektivní učení a získání komplexnějších dovedností. Zdůrazňují proto důležitost konkrétních příkladů a praktických postupů pro efektivní učení: „*Když se to jen řekne... udělej to tak a tak... a máš to hotový... tak to by mě vůbec nepomohlo.*“ (respondent R I). Je proto pro ně klíčové, aby policisté měli možnost prakticky aplikovat získané znalosti a dovednosti, aby si je lépe osvojili a porozuměli jim: „*...prostě něco co všichni známe... aby sis prostě řekl, joo to vím...*“ (respondent R III). Zejména kladou důraz na konkrétní situace a příklady z reálného života, které policistům umožní lépe pochopit abstraktní teorie: „*...já bych jako potřebovala spíš, co nás tady může ve skutečnosti potkat...*“ (respondent R V).

Praktické ukázky

Posledním bodem, na kterém se jednotně respondenti shodují, jsou praktické ukázky. Respondenti přikládají důležitost konkrétním praktickým ukázkám finančního šetření, které by jim pomohly lépe porozumět tématu a zapamatovat si ho: „*asi by to muselo být postaveno na praktických příkladech, aby si to člověk vyzkoušel...*“ (respondent R II). Dále zdůrazňují důležitost interaktivních kurzů nebo průvodců, které by je provedly konkrétními kroky šetření a poskytly jim praktické návody k úspěšnému provedení: „*...interaktivní jako kurz, tak je to za mě jako lepší. Teda když to jde... no nevím... za mě kdybyste mi dali jako nějaký fiktivní prostě případ, kde já bych začala prostě nějakým způsobem teda... v rámci toho finančního šetření něco dělat a určitě bych si to víc zapamatovala, víc si uvědomovala, jak to teda funguje...*“ (respondent R I). Respondenti R I a R III pak přímo uvádí, že by bylo nejlepší ukázky realizovat prostřednictvím video návodů. Především respondent R III, by chtěl, aby videa byla k dispozici i po ukončení kurzu, aby mohl mít snadný přístup k praktickým informacím kdykoliv by potřeboval: „*... návody aby byly k dispozici ve video podobě i po skončení kurzu.*“

Respondenti R V a R VI preferují praktickou část kurzu prostřednictvím modelových situací a fiktivních scénářů finančního šetření, které by jim pomohly lépe porozumět celému procesu, aby se mohli lépe zorientovat v rámci finančního šetření a lépe si osvojit potřebné dovednosti a znalosti: „*... za mě nejlepší by bylo udělat to takový modelový... no jako třeba udělat to šetření celý jako... od začátku až do konce. Jako že by jsi měl nějaký příklad jako. Nebo nějakéj fiktivní spis. Aby si věděl, co tam máš hledat, proč to tam máš hledat, v jaký fázi to tam máš hledat...*“ (respondent R V). Respondent R I pak doplňuje oba dva tyto respondenty s návrhem na vytvoření komplexní simulace.

Teorie v písemné podobě

Respondenti R I a R III by od dobře nastaveného kurzu očekávali teoretickou část v písemné podobě. Respondent R III ale zároveň upozorňuje, že není vhodné dávat k dispozici pouze přepis mluveného slova jako tomu je v kurzu v E-POLIS. Je nezbytné text zkrátit pouze na důležité body: „*... číst takový text... to by se mi teda jako nechtělo...*“

Další podněty

Dalších podnětů, které nebylo možné zařadit do výše uvedených skupin, již není mnoho. Jedná se pouze o tři. Respondent R II připomenul důležitost vzdělávání i při práci v IS ETR: „...spousta lidí neví, ani jak vypadají formuláře v sekci finančního šetření.“ a respondenti R I a R III zmínili potřebu zkoušek nebo ověřovacích testů pro ověření dosažených znalostí: „Může to být nakonec i s formou nějakého testu. Prostě až se dopracuješ tam a tam, tak ať vidíme, že ty znalosti máš...“ (respondent R III). V poslední řadě respondent R I navrhoval využití 3D virtuální reality: „Tak by se mi líbilo, kdyby to tam bylo nasimulovaný v 3D... to bylo zajímavé pro mladé, jako jsem já...“

7.6. Závěrečné zhodnocení

Identifikace základních požadavků a potřeb policistů na vzdělání je klíčovým prvkem v procesu zdokonalování jejich pracovních dovedností a znalostí. Tím lze zásadně přispět k procesu zlepšování jejich výkonu a efektivity práce. Zejména ve vztahu k finančnímu šetření tím lze zvyšovat úspěšnost policistů při vyhledávání a zajišťování majetku zejména v trestním řízení a přispět tím k vyšší míře odškodnění poškozených a zároveň i k efektivnějšímu trestání pachatelů. Cílem proto bylo identifikovat prvky, příčiny a podmínky, které se mohou podílet na nedostatečné připravenosti policistů v této oblasti. I přesto, že vzorek respondentů byl relativně limitovaný, splnil určitá průřezová kritéria. Podle mého názoru tak přinesl do výzkumu velice relevantní poznatky, které poukázaly na některé zásadní problémy. Celkově jsem přesvědčen, že nepřítomnost vzdělávacích aktivit skupiny FŠ v rozhovorech neměla negativní vliv na výsledky. Myslím si, že naopak vynechání bylo vhodné, protože musím přiznat, že i přes snahu poskytnout co nejkvalitnější a nejpraktičtější informace, se některé uvedené nedostatky vyskytují i u školení skupiny FŠ.

Všechny tři zájmové kurzy byly sice oceňovány za zpracování a předané informace, ale všechny kurzy, bez výjimky, byly také kritizovány za nedostatečnou provázanost s reálnou praxí a nedostatek praktických příkladů. Respondenti zdůraznili potřebu většího množství praktických cvičení a situací, které by policisty lépe připravily na efektivní provádění finančního šetření ve skutečných případech. Dalším společným nedostatkem bylo také nedostatečné vysvětlení pojmů v těchto kurzech. Respondenti také upozornili na potřebu větší intenzity kurzů v E-POLIS a v Holešově, aby bylo možné lépe a komplexněji zpracovat rozsáhlou látku během omezeného časového rámce. Celkově lze vše shrnout, že kurzy nabízejí kvalitní informace k finančnímu šetření, avšak je nezbytné zdokonalit provázanost s praxí, poskytnout více praktických cvičení a situací a lépe vysvětlit pojmy, aby byli policisté schopni přednášenou látku co nejvíce využít.

Po detailní analýze získaných dat z rozhovorů s respondenty lze rozpoznat, že nedostatek znalostí a dovedností v oblasti finančního šetření mezi řadovými policisty představuje závažný problém. Respondenti uvádějí, že policisté mají obtíže s porozuměním principům a postupům finančního šetření, nedostatečně

zvládají právní instituty pro zajištění majetku a mají omezené schopnosti práce s programy a evidencemi. Nedostatek digitální gramotnosti rovněž výrazně brání policistům v efektivním využívání moderních nástrojů a technologií pro detekci zájmového majetku.

Z popisovaných potřeb respondentů vyplynula jednoznačná potřeba reformy vzdělávacího systému v oblasti finančního šetření. Navrhované změny zahrnují posílení teoretického základu prostřednictvím zlepšení porozumění právním institutům a postupům, zlepšení schopností potřebných pro formulování odpovídajících usnesení a osvojení si práce s programy a evidencemi. Respondenti také požadují praktické ukázky, konkrétní příklady a interaktivní vzdělávání zaměřené na osvojení konkrétních dovedností nezbytných pro efektivní provádění finančního šetření.

I přesto, že podnět na vytvoření vzdělávání prostřednictvím 3D virtuální reality považují osobně v současné době za neproveditelný pro náročnost na tvorbu i materiální požadavky na účastníky, myslím si, že video návody a interaktivní cvičení by mohly být správným směrem, jakým by se mělo policejní vzdělávání rozvíjet.

Celkově lze konstatovat, že cílem navrhovaných změn v systému vzdělávání policistů v oblasti finančního šetření je posílení jejich teoretických znalostí, praktických dovedností a realistické přípravy na praktické situace v terénu. Takový přístup by měl zajistit, že policisté budou lépe vybaveni pro úspěšný výkon jejich povinností v oblasti finanční detekce a prevence kriminality.

Výše uvedené závěry korespondují i s dílčími závěry, ke kterým došel ve své diplomové práci již v roce 2016 Juraj Pagáč. Tedy že v obecné rovině je hlavní příčinou nekvalitních školení snaha poskytnout mnoho poznatků za krátký čas (36% respondentů), nedostatečná využitelnost v praxi (50% respondentů) a celkový nedostatek praktických ukázek nebo cvičení (40% respondentů)¹⁵¹.

¹⁵¹ Srov. PAGÁČ, *Současná problematika profesního vzdělávání policistů*, 2016, s. 68-69

III. PRAKTICKÁ ČÁST

Předchozí empirická část identifikovala nedostatky současného vzdělávání v oblasti finančního šetření. Aby závěry z minulé části nezůstaly pouze v rovině konstatování, v rámci této kapitoly bude na základě zmíněných závěrů vytvořen koncept nového kurzu, který by měl komplexně doplnit stávající vzdělávací aktivity. Pro tvorbu kurzu byla za účelem standardizace a přímého využití v praxi použita šablona k tvorbě vzdělávacích programů¹⁵² dostupná na intranetových stránkách Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy¹⁵³. Z tohoto důvodu se tato část může svojí strukturou a formátováním mírně odlišovat od stylu předchozích částí. Účelem byla možnost přímého využití takto vytvořených podkladů pro schvalovací proces nově vznikajícího kurzu.

Pro maximální dostupnost a přizpůsobení časovým potřebám policistů by kurz měl být realizován v on-line prostředí a bude proto koncipován jako distanční vzdělávání. Proto není v kurzu uváděna časová dotace. Studenti budou moci kdykoliv kurz přerušit a pokračovat později. To ale nebrání, v případě stanovení přiměřených podmínek a materiálního zabezpečení, jeho realizaci v podobě prezenčního studia.

8. Návrh nového kurzu finančního šetření

8.1. Gestor problematiky

Gestorem problematiky finančního šetření na úrovni Policie České republiky je Národní centrála proti organizovanému zločinu.

8.2. Cílová skupina

Vzdělávací program je určen pro příslušníky Policie České republiky, kteří provádějí úkony trestního řízení.

¹⁵² Pojmy „kurz“, „školení“ a „vzdělávací program“ budou v této části používány jako identická synonyma.

¹⁵³ Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Šablona_klasicky.dotx* [online]. [staženo 22. 2. 2024] Dostupné z: https://upvsp-portal.pcr.cz/layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=%7B3ACDACDC-39BB-4ECF-91B2-A33CFDE191CB%7D&file=VP%20%C5%A0ablona_klasicky.dotx.

8.3. Vstupní požadavky

Uchazeč o studium, není omezen žádnou podmínkou. Je však doporučeno, aby měl splněnou Základní odbornou přípravu v některé její formě.

8.4. Kompetence absolventa a cíle vzdělávání

8.4.1. Kompetence absolventa

Absolvent kurzu získá kompetence k provádění finančního šetření v trestním řízení v rozsahu daném ZPPP č. 174/2011.

Absolvent umí správně používat základní pojmy z oblasti finančního šetření - zejména zájmová osoba, zájmový majetek, nástroj trestné činnosti, výnos z trestné činnosti, náhradní hodnota.

Absolvent má přehled o právních normách, které upravují oblast finančního šetření a umí využít zákonná oprávnění a postupy v nich uvedené.

Absolvent je schopen zvolit vhodnou formu provádění finančního šetření dle profilu zájmové osoby. Při realizaci finančního šetření využívá optimální postupy, úkony a opatření v každé jednotlivé fázi průběhu - vyhledání majetku, zajištění majetku, správa zajištěného majetku a vypořádání majetku.

Absolvent umí ovládat a vytěžovat informace ze základních informačních systémů, databází, evidencí a rejstříků.

Absolvent ví, jakým způsobem vést řádnou dokumentaci, evidenci a vykazování statistických hodnot věcí v informačním systému ETŘ, a jak prezentovat výsledky provedeného šetření tak, aby byly využitelné jiným policistou, státním zástupcem i u soudu.

8.4.2. Cíle vzdělávání

OZNAČENÍ CÍLE	CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ	TAXONOMIE
	Základy finančního šetření	
1.	Porozumění významu zájmové osoby a zájmového majetku ve finančním šetření	PO
2.	Rozlišování a identifikace nástroje a výnosu z trestné činnosti	PO
3.	Porozumění pojmu náhradní hodnota a jeho aplikace	PO
4.	Pochopení účelu provádění finančního šetření v trestním řízení	PO
5.	Znalost základních způsobů provádění finančního šetření, rozdílů mezi nimi a důvodu jejich využití	ZA, PO
	Právní normy a postupy	
6.	Získání přehledu o platných právních normách regulujících oblast	ZA
7.	Znalost zákonných oprávnění a postupů k získání relevantních informací	ZA
8.	Znalost zákonných oprávnění a postupů k zajištění majetku	ZA
9.	Znalost postupů a způsobů realizace správy zajištěného majetku dle zákona č. 279/2003 Sb. a PPP č. 23/2022	ZA, PO
10.	Znalost způsobů vypořádání majetku	ZA

OZNAČENÍ CÍLE	CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ	TAXONOMIE
	Praktické dovednosti	
11.	Schopnost vybrat vhodnou formu provádění finančního šetření v závislosti na profilech zájmových osob	DO
12.	Schopnost aplikace nejvhodnějšího postupu k získání informací	DO
13.	Schopnost ovládnutí základních informačních systémů, databází, evidencí a rejstříků a získávání potřebných informací z nich	DO
14.	Schopnost analyzovat a vyhodnocovat získané informace	AN, DO
15.	Schopnost interpretovat výsledky analýz a navrhnout vhodná opatření pro další postup	DO
16.	Schopnost aplikace nejvhodnějšího právního institutu k zajištění majetku s ohledem na druh věci a jejímu vztahu k zájmové osobě	PO, DO
	Administrativní dovednosti	
17.	Schopnost aplikace znalostí z oblasti práva na tvorbu rozhodnutí, kterým dochází k zajištění konkrétní věci, změně tohoto zajištění, nebo vypořádání zajištěné věci	AP, DO
18.	Schopnost tvorby dokumentů a rozhodnutí souvisejících se správou zajištěného majetku	DO
19.	Znalost řádné evidence věcí v IS ETŘ	ZA
20.	Schopnost věc zaevidovat do IS ETŘ, statisticky vykázat její hodnotu, upravit detaily věci a přidat odpovídající pohyb při nakládání s věcí	DO

Tabulka č. 2 Přehled cílů vzdělávání (zdroj: vlastní zpracování).

Použité zkratky - Taxonomie: **ZA** = Zapamatování, **PO** = Porozumění, **AP** = Aplikace, **AN** = Analýza, **DO** = Dovednost.

8.5. Učební a časový plán vzdělávání

8.5.1. Délka vzdělávání

Trvání vzdělávacího programu není ve své délce omezeno. Studenti postupují vlastním tempem, které je pro ně optimální. Výuku mohou přizpůsobit svým schopnostem, znalostem a pracovním úkolům.

8.5.2. Rozpis obsahu učiva

POŘADOVÉ. ČÍSLO	TEMATICKÝ CELEK	METODY VÝUKY	CÍLE
I.	Základy finančního šetření		
I/1.	Základní pojmosloví finančního šetření – zájmová osoba, zájmový majetek, nástroj a výnos z trestné činnosti, náhradní hodnota	P	1, 2, 3
I/2.	Účel a způsoby realizace finančního šetření	P	4, 5
II.	Právní normy a postupy		
II/1.	Problematika finančního šetření z pohledu stávající právní úpravy	P	6
II/2.	Způsoby získávání informací pro účely finančního šetření	P	7

POŘADOVÉ ČÍSLO	TEMATICKÝ CELEK	METODY VÝUKY	CÍLE
II/3.	Procesně právní podmínky a postupy při zajišťování majetku	P	8
II/4.	Správa zajištěného majetku a působnost zákona č. 279/2003 Sb.	P	9
II/5.	Možnosti vypořádání zajištěného majetku	P	10
III.	Praktické dovednosti		
III/1.	Základní informační systémy, databáze, evidence, rejstříky a práce s nimi	P	13
III/2.	Analytické nástroje a základy jejich využití pro potřeby finančního šetření	P	14, 15
III/3.	Praktická cvičení	PC	11 - 16
IV.	Administrativní dovednosti		
IV/1.	Rozhodnutí, žádosti, návrhy a závěrečné zprávy ve finančním šetření	P, PC	17, 18
IV/2.	Evidence věcí v IS ETR	P, PC	19, 20

POŘADOVÉ ČÍSLO	TEMATICKÝ CELEK	METODY VÝUKY	CÍLE
V.	Modelová situace		
V/1.	Zpracování finančního šetření	MS	1 - 20

Tabulka č. 3 Přehled rozpisu učiva (zdroj: vlastní zpracování).

Použité zkratky – Metody výuky: **P** = Přednáška, **PC** = Praktické cvičení, **MS** = Modelová situace

8.5.3. Metody výuky

Výuka probíhá prostřednictvím přednášek, navazujících praktických cvičení a komplexní modelové situace.

8.6. Průběh a způsob ukončení vzdělávání

8.6.1. Průběh vzdělávání

Vzdělávání probíhá formou distančního vzdělávání v on-line podobě v prostředí intranetu. Výuková témata jsou rozdělena do čtyř výukových okruhů a jedné komplexní modelové situace.

Přednášky jsou realizovány prostřednictvím nahraných instruktážních videí s komentářem v internetovém prohlížeči. Text přednášek je včetně obrazové dokumentace k dispozici ke stažení v tištěné podobě. Přednášky jsou studentovi k dispozici po celou studia i po jeho ukončení.

Praktická cvičení navazují na přednášky a slouží k praktickému nácviku postupů popsaných přednáškami. Realizace cvičení probíhá v internetovém prohlížeči interaktivním způsobem, zpravidla za účelem simulace skutečné aktivity na základě předem zadaných kritérií. Jedná se například o vyplnění záložky „věc“ v IS ETR, vyplnění tabulky statistického vykazování hodnoty věci v IS ETR nebo úkoly zaměřené na dílčí analýzy dat. Vyhodnocení probíhá automaticky po dokončení cvičení. Cvičení lze opakovat. K dispozici je několik variant zadání, které jsou náhodně vybírány.

Modelová situace slouží k aplikaci všech zkušeností nabytých v rámci celého vzdělávacího programu. Realizace probíhá v internetovém prohlížeči plně interaktivním způsobem. Modelová situace není časově omezena a lze ji kdykoliv přerušit. Studentovi jsou k dispozici všechny přednášky po celou dobu plnění modelové situace. Opětovné sledování přednáškových okruhů umožní studentovi zopakovat si postupy, které si dostatečně neosvojil. Modelová situace simuluje realizaci finančního šetření v praxi a využívá k tomu skutečné podklady, které jsou pro studijní účely pozměněny nebo co nejvěrněji imitovány.

Na začátku modelové situace obdrží student virtuální kartu pachatele. Z této karty získá základní informace o osobě pachatele a skutku, pro které je vedeno řízení. Karta pachatele je studentovi dostupná po celou dobu modelové situace a umožňuje studentovi zápis dodatečných informací pro lepší zpětnou orientaci v případě, že modelovou situaci přeruší a bude pokračovat později. Další postup studenta modelovou situací probíhá na základě interakce studenta. Student rozhoduje o dalším postupu a na základě tohoto rozhodnutí jsou mu předkládána simulovaná data. Data lze stáhnout a také vytisknout. Student tato data zpracovává, analyzuje nebo jinak vyhodnocuje. Postupuje jako by se jednalo o skutečnou situaci.

Pokud student dohledá zájmový majetek, bude mu umožněno jeho zajištění. V tomto případě bude nucen zvolit vhodný způsob a vytvořit podstatné části příslušného usnesení. Dále zvolí optimální způsob správy tohoto zajištěného majetku.

Modelová situace je ukončena stiskem tlačítka ukončit. Následně bude studentovi umožněno vytvořit závěrečnou zprávu z provedeného finančního šetření. Po dokončení bude vygenerována tabulka se všemi provedenými úkony, hodnotou zajištěného majetku a hodnotou majetku pachatele, kterou student mohl ještě zajistit. Modelovou situaci lze opakovat. K dispozici je několik variant, které jsou náhodně vybírány.

8.6.2. Průběžné hodnocení

Za účelem poskytnutí zpětné vazby studujícímu bude mu po ukončení každé kapitoly předložen praktický úkol z absolvovaného učiva¹⁵⁴ pro ověření míry osvojení vědomostí a dovedností. Vyhodnocení bude prováděno automaticky. Každá kapitola bude obsahovat více variant, které budou voleny v náhodném pořadí. Po dokončení úkolu bude studujícímu umožněno plnit praktický úkol opakovaně v jiné jeho variantě. Počet opakování praktického úkolu není omezen. V případě špatné odpovědi bude v rámci vyhodnocení studující informován o správné variantě a důvodu proč je tato varianta správná.

8.6.3. Ukončení vzdělávání

Studium je ukončeno vykonáním závěrečné zkoušky. Podmínkou pro vykonání závěrečné zkoušky je dokončení všech částí vzdělávacího programu.

8.6.4. Průběh závěrečné zkoušky

Závěrečná zkouška je písemná a je tvořena didaktickým testem k ověření míry dosažení stanovených cílů vzdělávání. Didaktický test obsahuje 30 otázek. Student vybírá vždy jednu správnou odpověď nejméně ze dvou distraktorů¹⁵⁵. Doba pro vykonání testu je 45 minut. Test bude prováděn a vyhodnocován za využití výpočetní techniky.

8.6.5. Kritéria hodnocení závěrečné zkoušky

Hodnocení závěrečné zkoušky se provádí výrokem:

1. splnil/a,
2. nesplnil/a.

Hodnocení "splnil/a" je možné udělit pouze studentovi, který při vyhodnocování didaktického testu dosáhl alespoň 75% správných odpovědí.

¹⁵⁴ Praktický úkol bude spočívat například ve vyplnění údajů ze zadání do tabulky pro evidenci věci do IS ETŘ, vyplnění tabulky statistického vykazání, nebo rozhodnutí o druhu zajištění na jednotlivé věci uvedené v zadání.

¹⁵⁵ V testech s více možnostmi se distraktor označuje jako nesprávná odpověď, která je záměrně zařazena mezi možnosti, aby odvedla pozornost od správné odpovědi.

8.6.6. Opravná zkouška

Opravnou zkoušku lze vykonat nejdříve 24 hodin po posledním hodnocení závěrečné zkoušky s výrokem „nesplnil/a“. Opravnou zkoušku lze vykonat nanejvýš dvakrát po sobě.

Pokud student obdrží třetí výrok „nesplnil/a“ při hodnocení závěrečné zkoušky, musí absolvovat všechny předchozí části kurzu znovu. Poté mu bude umožněno opětovné vykonání závěrečné zkoušky.

8.6.7. Doklad o absolvování vzdělávání

Jako doklad o absolvování vzdělání slouží osvědčení o absolvování kurzu. Osvědčení o absolvování bude vygenerováno v digitální podobě po prvním dokončení všech částí kurzu a úspěšném složení závěrečné zkoušky. Poté bude automaticky odesláno do osobní služební e-mailové schránky absolventa.

8.6.8. Evaluace vzdělávání

Zpětná vazba ze strany účastníků je získávána několika evaluačními nástroji. Ze strany účastníků je možné v průběhu kurzu zaslat podněty cestou e-mailové zprávy gestorovi. Po dokončení poslední kapitoly kurzu se zpřístupní možnost vyplnit evaluační dotazník.

Vyhodnocení zpětné vazby provádí gestor problematiky s pořadatelem kurzu a výsledky využívá jak pro ověření efektivity vzdělávání, tak i pro získání námětů k jeho zdokonalování.

8.7. Kvalifikace

Úspěšným absolvováním vzdělávacího programu získává absolvent kvalifikaci v režimu § 45 odst. 2 písm. b) zákona č. 361/2003 Sb., k vybraným činnostem Finanční šetření – základy.

Doba platnosti kvalifikace je neomezená.

8.8. Personální, organizační, ekonomické a materiální podmínky

8.8.1. Pořadatel, lektorské zabezpečení a místo konání

Pořadatelem je Skupina FŠ. Výuka bude prováděna prostřednictvím webového prohlížeče v intranetové síti. Lektorské zabezpečení není proto realizováno.

8.8.2. Počet účastníků

S ohledem průběh vzdělávání v on-line prostředí není počet účastníků fakticky omezen.

8.8.3. Materiální zabezpečení

Realizátor vzdělávacího programu zajišťuje výukové materiály vlastními silami.

Realizátor pro tvorbu výukových materiálů nad rámec dostupného materiálu a vybavení vyžaduje následující:

- programové vybavení – program na záznam aktivity na obrazovce, program na záznam a editaci zvuku, program na editaci videa s možností vložit zvukovou stopu a titulky,
- zařízení pro nahrávání zvuku, zařízení pro nahrávání videa v rozlišení HD (1080p) nebo vyšším,
- intranetové datové úložiště o velikosti nejméně 2GB s přístupovým oprávněním administrátor.

Pro kompilaci dat vzdělávacího programu do uživatelské podoby je realizátorem požadován programátor se znalostí HTML a JavaScript.

8.8.4. Studijní literatura a vybavení účastníka

Každý účastník musí být vybaven stolním počítačem nebo notebookem:

- s připojením do sítě Intranet,
- se sluchátky nebo reproduktory,
- s podporovaným internetovým prohlížečem (například MS Edge),
- nainstalovaným programem BisGuard,

- se základním programovým vybavením v rozsahu: MS Excel (nebo obdobný tabulkový procesor ovládající makra z MS Excel), MS Word, Poznámkový blok (nebo obdobný program umožňující úpravy neformátovaného textu), Kalkulačka.

Dále se doporučuje:

- vybavení výpočetní techniky myší (v případě notebooku),
- psací potřeby a papír pro psaní poznámek,
- flash/externí disk pro zálohování dílčích úkonů a vyhodnocení (pokud účastník nebude využívat vždy stejné výpočetní techniky).

Studijní literatura je součástí výukovým bloků.

8.8.5. Doprava, stravování a ubytování

Vzdělávání probíhá distančně z pracoviště účastníka. Doprava a ubytování proto nejsou zapotřebí. Stravování účastník realizuje jako při běžném výkonu služby.

ZÁVĚR

Diplomová práce na téma „Praktické vzdělávání v oblasti vyhledávání a zajištění majetku v trestním řízení“ byla zpracována v souladu s jejím zadáním a stanovenými cíli.

V rámci této diplomové práce jsem se podrobně zaměřil na analýzu současného stavu vzdělávacích programů pro policisty v oblasti finančního šetření a v rámci provedeného výzkumu jsem identifikoval klíčové nedostatky, které brání optimálnímu výkonu jejich pracovních povinností spojených s vyhledáváním a zajišťováním majetku v trestním řízení. Výzkum zároveň poskytl cenné informace o potřebách, očekáváních a konkrétních problémech policistů v oblasti vzdělávání.

Návrh nové vzdělávací aktivity vychází z důkladné analýzy současné situace a konkrétních potřeb policistů. Navrhovaný vzdělávací program se zaměřuje na doplnění stávajících vzdělávacích kurzů o klíčové dovednosti a znalosti, které jsou nezbytné pro efektivní vykonávání finančního šetření v praxi. Tímto způsobem je efektivně reagováno na konkrétní požadavky a problémy policistů, s cílem zajistit jim potřebnou podporu a vzdělání v této oblasti. Věřím, že implementace navrhovaného vzdělávacího programu by mohla přinést pozitivní změny v praxi a pomůže policistům zdokonalit své dovednosti v oblasti finančního šetření. Zlepšení profesionality a efektivity policie v této oblasti přispěje k účinnějšímu boji proti trestné činnosti a k ochraně majetkových zájmů občanů.

Jednotlivé klíčové body, které vyplynuly z této práce, a které by měly být implementovány v rámci systému policejního vzdělávání, lze shrnout takto:

1. Zvýšení praktického zaměření a provázání teoretických informací s praxí prostřednictvím více praktických cvičení, situací a konkrétních příkladů v rámci vzdělávacích programů.
2. Zavedení praktických ukázek do vzdělávání, které by měly policisty lépe připravit na reálné situace v terénu a posílit jejich specifické dovednosti.
3. Zavedení komplexních systémů interaktivních cvičení jako moderního a efektivního nástroje pro výuku.

4. Zlepšení porozumění právním institutům a postupům včetně důkladného pochopení související pojmové terminologie.
5. Osvojení si práce s programy a evidencemi a celkové posílení digitální gramotnosti policistů včetně zdokonalení jejich schopností v práci s technologiemi a programy nezbytnými pro finanční šetření.
6. Tvorba názorných video návodů na standardizované postupy a práci s programy a evidencemi, které budou k dispozici v rámci vzdělávání a také budou snadno dostupné i v rámci policejní praxe.

Nad rámec výše uvedených bodů plynoucích z empirické části této práce, lze dále navrhnout další opatření pro zlepšení efektivity vyhledávání a zajišťování majetku v trestním řízení. Jedním z klíčových kroků by mohlo být zaměření se na vzdělávání všech OČTŘ a to včetně všech úrovní státního zastupitelství. Tomuto by mohlo napomoci ukotvení finančního šetření v legislativě, což by jasně definovalo principy pro finanční šetření v rámci trestního řízení a částečně sjednotilo postupy všech OČTŘ. V oblasti legislativy by chtělo dále zvýšit pravomoci a zjednodušit postupy policejních orgánů při získávání informací o zájmovém majetku. Například v oblasti ztotožňování vlastníků bankovních účtů prostřednictvím Centrální evidence účtů nebo Registru pro platby na kontakt je, podle mého názoru, vyžadování prostřednictvím státního zastupitelství nepřiměřené omezení oproti faktické operativní hodnotě informace. V poslední řadě by velice usnadnilo a urychlilo analýzy a vyhodnocování bankovních informací, kdyby došlo k zavedení právně závazných technických standardů pro jednotný formát a strukturu bankovních výpisů, které by byly poskytovány všemi bankami na území EU.

Závěrem lze shrnout, že vzdělávání v oblasti finančního šetření hraje klíčovou roli v profesní přípravě policistů pro úspěšné vykonávání jejich úkolů v trestním řízení. Bez reformy současného vzdělávání bude ale tato role velmi limitovaná. Věřím proto, že závěry a návrhy uvedené v této práci budou cennými podklady pro pozitivní proměnu celého systému vzdělávání a ve výsledku i pro efektivnější vedení finančního šetření v trestním řízení. Ve finále mohou vést i ke zvýšení bezpečnosti ve společnosti jako takové.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

BAUM, Detlef. *Výzkumné metody v sociální práci*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2014. ISBN 978-80-7464-390-3.

BRUCKNEROVÁ, Eva a KALVODOVÁ, Věra (ed.). *Nové jevy v ekonomické kriminalitě 2023: sborník příspěvků z mezinárodní konference k počtě doc. Josefa Kuchty*. Brno: Masarykova univerzita, 2023. ISBN 978-80-280-0389-0.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 4., nezměn. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1966-8.

DORNBIERER, Andrew. *Proving Illicit Enrichment Using Financial Investigation and Source and Application of Funds Analysis: Technical Guidance for Investigators and Prosecutors*, Basel Institute on Governance, 2021, [online], [cit. 2024-1-17] dostupné z JSTOR: <https://doi.org/10.2307/j.ctv2cc5r8n.1>.

DVOŘÁK, Vratislav a ZÁMEK, David. *Sborník vstupních studií*. Praha: Police history, 2008. ISBN 978-80-86477-43-5.

DVOŘÁK, Vratislav a ZÁMEK, David. *Sborník vstupních studií*. Praha: Police history, 2008. ISBN 978-80-86477-42-8.

DVOŘÁK, Vratislav. (ed.). *Výnosy z neznámých zdrojů a problémy s jejich odhalováním, identifikací a možnosti jejich odčerpávání: sborník studií a dílčích výsledků empirických šetření I*. Praha: Pro potřeby nakl. Ivan Fojt vydala Scientia, 2009. ISBN 978-80-86960-56-2.

DVOŘÁK, Vratislav a ZÁMEK, David. *Výkon zajištění majetku a věcí v trestním řízení: sborník studií a dílčích výsledků empirických šetření III*. Brno : Tribun EU, 2008. ISBN 978-80-7399-629-1.

DVOŘÁK, Vratislav. *Ekonomické a kriminální aspekty legalizace výnosů z trestné činnosti*. Praha: Pro potřeby nakl. Ivan Fojt vydala Scientia, 2010. ISBN 978-80-86960-63-0.

DVOŘÁK, Vratislav. *Hospodářská kriminalita*. Praha: Policejní akademie, 2000.

DVOŘÁK, Vratislav. *Metody a nástroje odhalování a identifikace výnosů z neznámých zdrojů a podezřelých obchodů: sborník studií a dílčích výsledků empirických šetření I.* Brno: Tribun EU, 2008. ISBN 978-80-7399-627-7.

DVOŘÁK, Vratislav. *Pátrání, finanční šetření, zajištění a odčerpání výnosů z trestné činnosti: sborník studií a dílčích výsledků empirických šetření II.* Brno: Tribun EU, 2008. ISBN 978-80-7399-628-4.

DVOŘÁK, Vratislav. *Výnosy z trestné činnosti, jejich odhalování, identifikace a možnosti jejich odčerpání: sborník studií.* Praha: Pro potřeby nakl. Ivan Fojt vydala Scientia, 2010. ISBN 978-80-86960-66-1.

DVOŘÁK, Vratislav. *Výnosy z trestné činnosti.* Praha: Pro potřeby nakl. Ivan Fojt vydala Scientia, 2010. ISBN 978-80-86960-67-8.

GILMOUR, Nicholas, and Tristram HICKS. *The War on Dirty Money.* Bristol, England: Policy Press. 2023, ISBN 978-1-4473-6514-3.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část.* Vyd. 2. Student (Leges). Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-49-3.

KUCHTA, J. *Kriminologie (II. část).* Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN: 80-210-0681-1.

MICHÁLEK, Luděk a kol. *Kriminální zpravodajství jako nástroj kontroly trestné činnosti a zajišťování bezpečnosti.* Kolektivní monografie. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2020. ISBN 978-80-7251-506-6.

MUSIL Jan., *Finanční šetření – nástroj odhalování praní peněz.* Kriminalistika 1999, ročník 32.

NETT, Alexander. *Praní špinavých peněz.* Právnícké sešity. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0630-7.

POWIS, Robert E. *Jak se perou špinavé peníze.* Praha: Victoria Publishing, 1992. ISBN 80-85605-32-5.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd. v Praze: C.H. Beck, Velké komentáře, 2013.* ISBN 978-80-7400-465-0.

ŠUGÁR, Ján a kol. *Aktuální problémy finančního šetření v rámci trestního řízení*. 1. Vydání. Praha: Vysoká škola finanční a správní, z.ú., 2015, EUPRESS. ISBN 97880-7408-121-7.

ŠUGÁR, Ján a kol. *Certifikovaná metodika finančního šetření pro Policii České republiky*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. ISBN 978-80-7408-125-5.

ŠUGÁR, Ján a kol. *Finanční šetření v trestním řízení*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. ISBN 978-80-7408-121-7.

ŠUGÁR, Ján. *Odčerpávání výnosů z trestné činnosti v praxi orgánů činných v trestním řízení*. Praha: Pro potřeby nakl. Ivan Fojt vydala Scientia, 2009. ISBN 978-80-86960-52-4.

ŠVARCOVÁ, Eva. *Výnosy z trestné činnosti a problémy s jejich odhalováním, zajišťováním a odčerpáváním: sborník studií a dílčích výsledků empirických šetření II*. Praha: Pro potřeby nakl. Ivan Fojt vydala Scientia, 2009. ISBN 978-80-86960-58-6.

VÍTKOVÁ, Petra. *Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty: podle § 79a až 79g trestního řádu*. Právo prakticky. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-551-4.

VONDRÁČEK, Ondřej. *Příručka pro rozkrývání vlastnických struktur a skutečných majitelů*, Transparency International – Česká republika, o.p.s., 2017, [online], [cit. 2024-1-17]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/wp-content/uploads/P%C5%99%C3%ADru%C4%8Dka-pro-rozkr%C3%BDv%C3%A1n%C3%AD-vlastnick%C3%BDch-struktur-a-skute%C4%8Dn%C3%BDch-majitel%C5%AF-%C4%8CJ.pdf>.

ZEHR, Howard. *Úvod do restorativní justice*. Praha: 2003. [s.l.]: Sdružení pro probaci a mediaci v justici., 2003. ISBN 80-902998-1-4.

Zákonná úprava a IAŘ (interní akty řízení)

RADA EVROPSKÉ UNIE. Návrh závěrů Rady a akčního plánu pro další postup v oblasti finančního vyšetřování, Brusel: Rada Evropské unie, 2016 [online]. [cit. 15. 2. 2024]. Dostupné z <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8777-2016-INIT/en/pdf>.

Sdělení č. 209/1992 Sb., federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících.

Sdělení č. 33/1997 Sb., Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu.

Sdělení č. 462/1991 Sb., federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy Organizace spojených národů proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami.

Sdělení č. 70/2002 Sb. m. s., Ministerstva zahraničních věcí o Trestněprávní úmluvě o korupci.

Směrnice (EU) 2019/1153 Evropského parlamentu a Rady ze dne 20. června 2019, kterou se stanoví pravidla usnadňující využívání finančních a dalších informací pro prevenci, odhalování, vyšetřování nebo stíhání určitých trestných činů.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu.

Úmluva Organizace spojených národů proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami.

Usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 369/15 ze dne 17. 2. 2015.

Usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 2970/09 ze dne 15. 3. 2010.

Usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 333/04 ze dne 30. 6. 2005.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ústava České republiky.

Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

Zákon č. 140/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.

Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže.

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti.

Zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí.

Zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení.

Zákon č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů.

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěrenských fondů.

Zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů.

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestněprávní odpovědnosti právnických osob.

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.

Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích.

Zákon č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení.

Zákon č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů PČR v trestním řízení.

Pokyn policejního prezidenta č. 23/2022, o správě majetku zajištěného v trestním řízení.

Rozkaz ředitele Krajského ředitelství policie č. 4/2021, k provádění finančního šetření v trestním řízení.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 174/2011, k provádění finančního šetření v trestním řízení.

Webové stránky, elektronické a další zdroje

Agentura Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva. CEPOL. Budapešť: CEPOL, 2021 [online]. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.cepola.eu/cs>.

Agentura Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva. *CEPOL Exchange Programme - Pilot General Mentoring Programme*, Budapešť: CEPOL, 2024 [online]. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.cepola.eu/training-and-education/how-apply-training/cepola-exchange-programme/pilot-general-mentoring>.

ARO Czech republic. *Možnost zjištění informací k zahraničním bankovním účtům prostřednictvím mezinárodní policejní spolupráce cestou pracoviště ARO*. 27.06.2023.

Camden Assets Recovery Inter-Agency Network [online]. [cit. 15. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.carin.network/>.

Data Technologické agentury ČR o výzkumných projektech a grantech [online]. [cit. 15. 2. 2024].

Dostupné z: <https://starfos.tacr.cz/projekty/VF20142015038#project-main>.

Data Technologické agentury ČR o výzkumných projektech a grantech [online], [cit. 15. 2. 2024]. Dostupné z: <https://starfos.tacr.cz/vysledky-vyzkumu?query=qdxqaadbt5cq>.

FATF. *Mezinárodní standardy v boji proti praní peněz, financování terorismu a proliferace: Doporučení FATF*, 2012, aktualizováno 2020, [online], [cit. 15. 2. 2024] Dostupné z: https://www.financnianalytickyurad.cz/download/downloads_files_cs/1617964137_cs_1609769311_cs_fatf-doporuceni-rijen-20.pdf.

Finanční analytický úřad. *Výroční zpráva Finančního analytického úřadu za rok 2022* [online]. Dostupná na <https://fau.gov.cz/files/vyrocnizprava-financniho-analytickeho-uradu-za-rok-2022.pdf>.

KÜHN, Zdenek. *Precedent in the Czech Republic*, In: HONDIUS, E. (ed.). *Precedent and the Law. Reports to the XVIIth Congress of International Academy of Comparative Law*, Bruylant: Bruxelles, 2007. s. 379 [online]. [cit. 15. 2. 2024]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1017/S0143814X09990195>.

MARZOUK, Mariola. Recenze knihy *The War on Dirty Money* [online]. [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/book/show/79164411-the-war-on-dirty-money>.

Mgr. Karel Černín, *Úředníci a pyramida: k výkladu podzákonných právních předpisů správními orgány*, [online]. [cit. 15. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/urednici-a-pyramida-k-vykladu-podzakonnych-pravnich-predpisu-spravnimi-organy.aspx>.

Nejvyšší státní zastupitelství. *Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2022* [online], [cit. 15. 2. 2024]. Dostupná na <https://verejnazaloba.cz/nsz/cinnost-nejvyssiho-statniho-zastupitelstvi/zpravy-o-cinnosti/zprava-o-cinnosti-za-rok-2022/>

PAGÁČ, Juraj. *Současná problematika profesního vzdělávání policistů*. Diplomová práce Praha: Policejní akademie České republiky 2016.

Policejní akademie České republiky v Praze. *Katalog programu celoživotního vzdělávání v akademickém roce 2023/2024* Praha, 2023 [online], [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: https://www.polac.cz/inf_stud/kata23/katalog23.pdf.

Policie České republiky, *Společná centra policejní a celní spolupráce* [online]. [cit. 2024-03-13] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/spolecna-centra-policejni-a-celni-spoluprace.aspx>.

Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. *Šablona_klasicky.dotx* [online]. [staženo 22. 2. 2024] Dostupné z: https://upvsp-portal.pcr.cz/layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=%7B3ACDACDC-39BB-4ECF-91B2-A33CFDE191CB%7D&file=VP%20%C5%A0ablona_klasicky.dotx.

VOHNÍK, Tomáš. *Vyhodnocení činnosti specializovaného pracoviště k provádění finančního šetření v trestním řízení za období 1.1.2023-1.12.2023*. Praha: Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy, Odbor hospodářské kriminality, Specializované pracoviště k provádění finančního šetření v trestním řízení, 21.12.2023.

VOKUŠ, Jiří. *Profesní vzdělávání příslušníků Policie České republiky* [online], [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zverejneni-podle-ustanoveni-5-odst-3-zakona-c-106-1999-sb.aspx>.

Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Holešově. *Školní vzdělávací program Finanční šetření a legalizace výnosů z trestné činnosti, kódové označení: P3/0060*. Holešov, 2013. Č. j. VPŠH-536-7/2013-VZ-OZV.

SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka č. 1 - Přehled respondentů – strana 60

Tabulka č. 2 - Přehled cílů vzdělávání – strany 78-79

Tabulka č. 3 - Přehled rozpisu učiva – strany 80-82

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha číslo 1 – Přepis rozhovoru respondenta R I

Příloha číslo 2 – Přepis rozhovoru respondenta R II

Příloha číslo 3 – Přepis rozhovoru respondenta R III

Příloha číslo 4 – Přepis rozhovoru respondenta R IV

Příloha číslo 5 – Přepis rozhovoru respondenta R V

Příloha číslo 6 – Přepis rozhovoru respondenta R VI

PŘÍLOHY PRÁCE

Příloha číslo 1 – Přepis rozhovoru respondenta R I

Seznam použitého označování:

T: tazatel

R I: respondent R I

„...“ delší pauza v rozmluvě

T: Máš před nástupem k policii nějakou jinou pracovní zkušenost?

R I: Dělal jsem před tím přibližně asi přes 2 roky účetní. Jako konzultanta na financích. V poradenské firmě. Soukromá správa...

T: A před tím jsi studovala?

R I: Ano. Mám inženýra. Už i v průběhu té práce jsem studovala.

T: Co jsi zatím absolvovala za kurzy a školení u policie - předpokládám že minimálně nástupní kurs se střeleckou přípravou.

R I: Ano, jo ten mám za sebou

T: Ještě někde jsi byla?

R I: Ne-e. Jsem tu krátce, jsem boční vstup.

T: Když se zeptám na pojem finanční šetření, nebo vyhledávání výnosů z trestné činnosti... Říká ti to něco?

R I: No jako upřímně, nevím úplně přesně, čím vším se to zabývá. Ale dokážu si to alespoň tak trochu představit. Nevím. Jestli je to správně, že jako hledáte, kam plynou ty finanční toky. Trasování z jakého účtu jsou na jaký účet a tak podobně, ale jako nemám úplně přesnou představu. Neslyšela jsem úplně moc o tom zatím.

T: Mluvila jsi o tom, že jsi pracovala jako konzultant v účetní firmě. Máš nějaké zkušenosti s tím trasováním finančních prostředků?

R I: Ne.

T: Pracovali jste tam třeba jako forenzní účetní?

R I: Dělali jsme například DUE Diligence. To jsou v podstatě takové finanční kontroly při nákupech firem. To jsme jako dělali, ale většinou to bylo tak, že jsme měli výkazy od těch společností a tam jsme hledali, jestli tam nejsou nějak špatně zaúčtované věci a tak podobně. V takovém smyslu ano ale ne že bych jako dělala třeba bankovní účty. Nešetkala jsem se s tím, že bych třeba někde prolamovala bankovní tajemství.

T: Absolvovala jsi v té oblasti DUE Diligence nějaké školení?

R I: Ne. Bylo to pouze v rámci práce, kde mi to vysvětlili. Speciální kurs na to ale nemám.

Poznámka: Policistce byl následně vysvětlen pojem Finanční šetření i základní způsob fungování a práce specialistů finančního šetření v rámci Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy.

T: Když už teď víš takový ten teoretický základ, co to je a jak to funguje, jak bys sis představovala nastavení nějakého školení, které by ti jako vyhovovalo v této oblasti?

R I: Za mně... mě nejvíc pomáhá si to jako vyzkoušet prakticky... jo tak jako že mi to někdo bude 3 hodiny hučet do hlavy je sice super, ale já to zapomenu, když to nebudu používat. A mám to tak s hodně věcmi ... prostě... a za mě teda rozhodně nějakou praxí... nějakou interakcí ...interaktivní jako kurs, tak je to za mě jako lepší. Teda když to jde ...no nevím... za mě kdybyste mi dali jako nějaký fiktivní prostě případ, kde já bych začala prostě nějakým způsobem teda... v rámci toho finančního šetření něco dělat a určitě bych si to víc zapamatovala, víc si uvědomovala, jak to teda funguje... a ... a tak... určitě by tomu předcházela nějaká teoretická část, potom nějaká ta praktická... to by mi asi pomohlo... mě by to asi pomohlo nejvíc.

T: Takže bys potřebovala takový teoretický základ.

R I: ano

T: Myslíš, že by tam bylo dobré dát také práci se systémy, jako třeba Katastr nemovitostí a další evidence. Máš už s tím nějaké zkušenosti?

R I: Moc ne, jenom jsem se dívala tak jak to kolega dělal... tak přes rameno. Ale jako dřív v té práci jsem si jako vyhledávala jako v katastru nemovitostí, ale jako myslím si... že... jakoby ...logický, že jakoby se lidi učili vyloženě jak v těch různých databázích hledat. Protože je to vlastně i logický a ty lidi si to vyloženě najdou a začnou si říkat, tady musím kliknout na tohle, tady najdu tohle, to jsem před tím nevěděla. Přijde mi to jako dobré.

T: Dobře. Bylo by pro tebe třeba zajímavý tam dát příklad, který by sis mohla opakovat dokola, nebo spíše aby byl variabilní a pokaždé by byl jiný?

R I: To zas záleží asi jak v čem... kdyby byl v něčem jině tak mi to přijde takové trochu lepší v tom, že se naučíš jako víc situací než když si budeš furt dokola opakovat jednu věc a pak najednou přijde něco, co nebude to stejné a úplně tě to vyvede z míry.

T: A bylo by pro tebe přínosnější, kdyby to bylo... říkala jsi, jako že to má být interaktivní, tak udělat to jako počítačově v programu nebo bys to chtěla udělat jako prezenční kurs. Co by pro tebe bylo jako lepší.

R I: Za mě by bylo asi lepší, kdybys seděl za mnou a mohla bych se s tebou poradit. Ale jako časově by to bylo náročnější. Jako ale kdyby to bylo v on-lajnu, bylo by asi lepší i pro ty zpracovatele i jako ten čas.

T: A kdyby to bylo možné ta on-lajn verzi kdykoliv přerušit? Předpokládám, že to bude asi docela časově náročné...

R I: Pak by to asi bylo lepší na tom počítači.

T: A jak by ti to vyhovovalo... myslím udělat strukturu toho kurzu?

R I: Kdyby se lidem nejdříve ukázalo, jak se to má dělat... tak by to šlo. Když se to jen řekne... udělej to tak a tak... a máš to hotový... tak to by mě vůbec

nepomohlo. Ale když by se to lidem ukázalo a pak se to nechalo na nich, tak mi to přijde dobrý... lidi by si to pak vyzkoušeli sami a hráli by si s tím... no a pak by jim to nějak vyhodnotilo. Určitě bych tam ale dávala rozdílné situace a nenechat to na jedné samé.

T: Ano původně jsem nad tím tak přemýšlel, aby lidi přemýšleli pokaždé trochu jinak a pokaždé se zaměřili na jiné věci. Hlavně aby to pro ně bylo zajímavý. Bylo by myslíš dobré, aby si to mohli pustit znovu?

R I: Ano, pokud to bude jiné, tak určitě.

T: Myslíš, že by bylo dobré tam dát i možnost aby tam napsali třeba usnesení na nějakou konkrétní věc?

R I: pokud by tam byla k tomu nejdříve teorie, tak za mě určitě... za mě určitě...

T: Takže kdybys měla tedy interaktivní program, trochu na způsob počítačové hry, kde by vyhledávala věci na konkrétních dokumentech jako ve skutečnosti, pak bys na to napsala usnesení, nebo řešila správu zajištěných věcí, tak co si o tom myslíš?

R I: Trochu se bojím, jak by k tomu přistupovali ostatní... Mě jakoby... jak já to vnímám, mě se to líbí a vyloženě bych do toho šla. I třeba s těma usneseníma mi to přijde super... přijde mi to dobrý i v rámci jako simulace... a třeba i taky, ale nevím jak je to finančně nákladný, ale libilo by se mi i kdyby tam byla třeba domovní prohlídka... a bylo to ve VRku...

T: To myslíš ty 3D brýle?

R I: ano. Tak by se mi líbilo, kdyby to tam bylo nasimulovaný a šel bys do baráku a měl ty věci a říkal bys, tohle bych vzal, tohle bych vzal, tohle tam nechám... to mi přijde jako dobrý...

T: No upřímně si asi v současné době úplně nedovedu 3D simulaci v reálu u policie představit, ale je to docela dobrý nápad třeba do budoucna. Asi by to šlo ale udělat nějakým interaktivním obrázkem... možná... kde by šlo i zoomovat...

R I: Hm...

T: 3D by asi byl problém z hlediska výroby a pak pro uživatele... protože policie nemá moc těch brýlí, co vím... tak by byl problém, aby to mohli pak... no uživatelé prohlížet.

R I: Jo to asi jo, ale určitě by to bylo zajímavé pro mladé, jako jsem já... ale chápu...no to by se se to pak muselo dělat na nějaký škole jako..

T: Dobře. Ještě něco tě napadá, co by ti pomohlo se to lépe naučit, co by tam mohlo být ještě dál?

R I: Nevím... nevím... určitě mi tam přijde ta interaktivní část dobrá... ty se ptáš jako obecně do toho kurzu?

T: Ano, myslím to jako i v obecné rovině, aby tě to bavilo a taky ti to pomohlo ti to lépe třeba zapamatovat, nebo využít...

R I: poznámky mi přijdou fajn, ale asi by se mi to nechtělo přepisovat všechno... přemýšlím... možná nějaké pomůcky... ale nevím teď úplně jak to popsat...

T: Zkus mi ty pomůcky trochu vysvětlit...

R I: no nevím, třeba jako sepsat základní pojmy...

T: Myslíš do té teorie?

R I: no nevím... třeba... aby se to dalo i vytisknout... ta teorie...

T: Dobře...

R I: taky by to bylo dobré rozdělit jako na bloky... aby si to člověk mohl dělat, jak bude potřebovat... to jako určitě... ještě bych tam třeba udělala takové průběžné kvízy z toho.

T: Jo to jsem se chtěl ještě zeptat. Chtěla bys tam nějakou zkoušku na konci kurzu, nebo i každého bloku?

R I: Jo... to mi dává docela smysl, ale pokud by byl zkouška v každém bloku a muselo se to opakovat do doby než je to správně, jako třeba v autoškole, tak už je to velmi otravné.

T: Bylo by dobré, aby ses pak mohla do jednotlivých částí vracet?

R I: Ano to určitě. Kdyby to šlo, bylo by to fajn... super by bylo, kdyby po každém bloku teorie bylo něco, kde by sis to mohl hnedka vyzkoušet. Kdyby to šlo teda... kdyby to nebyl problém... když tam bude něco kde je praktická ukázka, tak aby sis to rovnou jako vyzkoušel... aby člověk si to mohl s něčím spojit.

T: Takže ne pak až na konci v praktické části kurzu... té simulaci...

R I: Já bych třeba uvítala, aby to bylo po částech hned po výkladu. Pokud tam bude video, jak se to má dělat, tak aby hned potom byl úkol to udělat... třeba něco vyplnit a tak... to by mi přišlo super...

T: To mě nenapadlo, to je dobrý nápad...

R I: nemyslím to jako zkoušku, ale pobídnout lidi ať si to zkusí... kdo si to udělá, tak super, kdo ne tak bude mít třeba problémy později... ale je to jako jen nápad... nevím jestli by to šlo...

T: Asi by to šlo, ale muselo udělat v nějakém virtuálním prostředí imitující ten program, protože lidi nemají do všeho přístupy a nemohou tam jen kvůli kurzu někoho hned lustrvat.

R I: no jo...

T: Ještě něco tě napadá?

R I: Asi ne.

T: Dobře, tak ti moc děkuji za rozhovor.

Příloha číslo 2 – Přepis rozhovoru respondenta R II

Seznam použitého označování:

T: tazatel

R II: respondent R II

„...“ delší pauza v rozmluvě

T: Jaké kurzy na finanční šetření jsi u policie absolvoval?

R II: No asi snad jen na Akademii (pozn. Policejní akademii)

T: No a ten kurz na E-POLISU?

R II: Jo, vlastně jo, ty videa jsem měl k dispozici ještě před tím, než to tam vyvěsili v tom E-POLISU. Ten kurs v tom E-POLISU jsem dělal vlastně taky... ale asi ho nemám ještě celý... a spíš jsem ho pak už jen proklikal... takže ty videa jsem už viděl s předstihem.

T: Na té Akademii jsi byl kdy?

R II: Asi myslím, že 2 roky zpátky... bylo to za Covidu...

T: Jak ten kurs za pozici specialisty hodnotíš?

R II: Za mě je to hodně postavený na právní stránce... to znamená prostě hodně teorie, hodně paragrafů a spousta lidí co si to neumí dát do souvislostí a jsou tam kolikrát lidi, co to vůbec nedělají, nebo s tím začínají teprve... Tak si myslím, že toho moc nepochytí... protože pak se tam řeší věci, které se jim mohou plést, jako 79c (pozn. TŘ) zajištění movité věci oproti... no ten režim 96 hodin... oproti tomu normálnímu zajištění... a že vlastně nerozumí ani tomu rozdílu, protože to nikdy nedělali. Takže si myslím, že to je hodně teorie. Teorie jako má hlavu a patu, ale nedá se to úplně všechno pochytit, aby si to člověk za týden pamatoval... a nebyly k tomu moc praktické ukázky. Ukončený to pak bylo testem. Ale za mě moc cvičení tam moc nebylo... jako že by rozdali nějaké zadání že by nám něco rozdali a řekli nám, jak byste to pak kvalifikovali a jestli to odpovídá tomu jak se to pak udělalo ve skutečnosti... prostě tam... asi by to chtělo... ono se mi to jako lehkou říká...

nechci jako říkat jak se to má dělat... ale chtělo by to jako trochu víc skloubit s praxí... no ... a vyzkoušet to třeba na praktických příkladech které jsou trochu složitější... no...

T: Takže jestli ti rozumím, tak na konkrétních věcech...

R II: ...jo na konkrétních věcech aby člověk věděl, jak má skutečně postupovat, co má komu posílat, jaký jsou tam omezení, s čím je to spjatý,... jak se kdo vyrozumívá, koho se vyrozumívá a tak...

T: Takže... pokud by ses na to teda podíval z pohledu nováčka, tak bys to zhodnotil jak?

R II: No tak to bych z toho měl v hlavě strašnej guláš... no... protože jako je to hodně právně postaveny a když k tomu neví nic, tak se skoro nechytá. Něco málo asi pochytí ale... no nebude toho moc. Budou to prostě paragrafy, které mu moc nebudou nic říkat.

T: Takže rozumím tomu, že to bude (pozn. kurs na Policejní akademii) taková prostřední, nebo vyšší úroveň, že už budeš muset něco vědět...

R II: Myslím si, že by to chtělo aspoň tušit... no ... minimálně trochu tušit, protože pak vlastně, když to pak vezmu i zpětně s porovnáním u sebe, tak to co bych teď už chápal, co by mi to vyjasnilo a dávalo mi to trochu větší smysl, maximálně by sis to upřesnil, tak v tu chvíli mi to nedávalo smysl... Teda jako ne u plně že by to nedávalo smysl, ale nenavazovalo mi to. V hlavě jsem si to prostě nedokázal dát do souvislostí, protože jsem to neměl zažitý. Takže to si myslím, že vtom tam byl problém. Ale neříkám, že u nich... ale že není něco... něco mezi. Asi se to ani za ten týden nedá jako stihnout. Nebo těžko jako soudit, jak by to mělo být dlouhý, jaký bys měl mít vstupní kritéria, abys tam mohl jít, jako parametry. Ale takhle to já cítím.

T: To máš asi pravdu, možná by to mělo být napsáno lépe v popisu toho kurzu. Napadá tě ještě něco, co se ti tam úplně nelíbilo, nebo bys to chtěl udělat jinak, nebo líp?

R II: Já už ani nevím, jak to tam mají úplně v tom popisu napsaný... jako mě tam nic úplně nevadilo. Prostě jen že to bylo hodně na textové bázi... ty zákony

ustanovení a nebylo to podkládaný praxí a tím pádem hůř se ti to pamatuje, než když se řekne, tady tohle uplatníš takhle... tady tohle takhle, na toto si dejte pozor... ať nezapomeneš tady u katastru nemovitostí tady po nabytí právní moci ještě vyrozumět katastr, že to nabylo právní moci... jo... Prostě takový to upozorňování na ty praktický věci. To asi možná.

T: Dobře, děkuji. A z toho E-POLISU, jak ses koukal na ty videa, tak to hodnotíš jak?

R II: Mně to přijde jako hodně povedený, že si člověk udělá představu, jak by to mělo fungovat. Samozřejmě když si bych si to pustil jednou a neměl bych k tomu přístup, tak zase to bude složitý uplatnit, protože si to všechno nezapamatuje za tu chvíli. Nicméně pokud tam jsou k tomu ty podklady a myslím, že tam ta teorie už je na stažení. To je vlastně ten přepis těch videí...

T: Ano přepis tam je

R II: Tak... tak se k tomu člověk může vrátit a podle mě je to pro ten základ super.

T: Myslíš si, že je to pro úplných nováčka?

R II: Myslím si, že jo. Myslím si, že člověk když si to celý projede, tak má určitě představu o tom co to vlastně to finanční šetření je, jak by to mělo orientačně fungovat. Ale zase tě to neupozorňuje na to a to si dej pozor, protože tohle je v praxi problém... jo... ale je to takový průvodce celým tím scénářem, co se jako dělá jo... nejsou tam zase jako ty formuláře, tady se žádá to a to... ale přišlo mi to hodně příjemný.

T: Takže to chápeš jako takový teoretický základ?

R II: Teoretickej, ale asi míň právní, ale víc zajímavěj.

T: Co by chtělo na tom kurzu změnit, aby to bylo lepší, nebo respektive využitelnější?

R II: Aby to začátečník pochopil je to potřeba udělat asi takhle. Chápu, že to někomu může už připadat roztahané díky těm animacím. Ve chvíli ale, když to člověk vezme, když už něco jako ví, tak jako šlo by to hodně zkrátit, ale myslím, že to by už zase nepochopil ten začátečník. Ty videa jsou pro naprosté

začátečníky nastaveny dobře. Vysvětlí to tam poměrně polopatě, takže to tam pěkně udělaný. Ten člověk co už něco ví ta, tak by potřeboval... nebo jako stačila by mu kratší verze toho vysvětlení ale... zase to nepochopí ten člověk co je úplně na začátku. Takže pro ty lidi co vůbec netuží je to samozřejmě lepší.

T: Dobře. Probrali jsme tedy ty kurzy... Vzhledem k tomu že působíš jako specialista tak ti pravděpodobně asi lidi hodně volají a ptají se tě na různé věci, které s tím souvisí. Co vlastně cítíš, že očekávají od těch konzultací? Nebo co by obecně potřebovali, nebo očekávali od dalšího vzdělávání? Zkusil bys to nějak popsat?

R II: Asi bych to rozdělil na 2 skupiny podle toho, kvůli čemu volají a jestli vůbec vědí, co chtějí. Totiž když volají, tak spousta z nich... teda asi většina lidí co volá, tak volá s konkrétní věcí. Například nevím, jak mám postupovat v případě soudní úschovy, nevím, kde mám získat informace k zahraničním účtům, neznají vůbec, že existuje nějaké ARO a tak podobně. Pak některý lidi volají kvůli věcem, kdy sice jsou z hospodářské, nebo z finanční sféry, ale to už je v dnešní době spousta věcí... To my už v současné době nemáme nestarosti... myslím jako nějaký fintechy a podobně... takže pak vůbec neví. Volají ve výsledku špatně a vůbec neví, že volají špatně. Vůbec neví třeba, že je nějaký ÚSKPV a že má něco v gesci a... takže když vím, kdo konkrétní jim může poradit, tak je samozřejmě odkážu, a pak je nejhorší problém u lidí... ale to je jako už většinou ve fázi kdy chtějí nějaké finanční šetření, že vůbec nevědí, co chtějí a co od toho očekávají sami. A těžko se jim může vycházet vstříc, nebo radí, když sami nevědí, čeho chtějí dosáhnout.

T: Jestli ti teda rozumím, tak oni znají pojem, ale ví jeho obsah a nejsou s ním schopní pracovat.

R II: Oni jenom ví, že existuje nějaký pojem finanční šetření a že to musí dělat, ale co se pod tím skrývá vůbec netuší... Ale to by asi i bylo jedno, že to netuší, protože to bysme měli asi tušit my, nicméně neví, co oni chtějí, neví co pomě chtějí, abych udělal. Prostě přijdou, že chtějí udělat finanční šetření... jestli chtějí aktuální majetkový stav nebo co nabyli v době páchání a už to nevlastní ten majetek... vůbec neví, co chtějí. To je asi bohužel ta většina která přijde s finančním šetřením. je to asi tak u 70, 90 procent, že vůbec nevědí, co chtějí. Až tady se to snažíme

nějak relativně posoudit a domluvit se, ale furt je to takový... furt je to takový, že je tam spousta nejistoty, nikdo neví přesně, co on chce, protože ten člověk co s tím přišel, neví, co on sám chce. Musím ho pak se snažit navést k tomu, aby mu to bylo k něčemu. Aby to vůbec mohl použít, aby to mělo vůbec nějakou váhu a nějaký smysl. Ale ne vždy se to úplně podaří.

T: Co myslíš, že by jim zrovna v tomhle pomohlo?

R II: Teď myslíš jako těm co sem volají, nebo těm co sem chodí?

T: Jestli můžeš říct tak těm, i těm.

R II: Těm asi co volají, tak asi nějaká základní orientace v tom jaké součásti u policie jsou, čím se zabývají, jo... protože finanční oblast samozřejmě je strašně široká. V dnešní době prochází všechno přes finance a není možný, aby jedno oddělení hospodařiny (pozn. oddělení hospodářské kriminality) nebo naše pracoviště obsáhlo TransferWise, obsáhle vše kde je IBAN, co ti zjistí z Paypalu a tak. Něco samozřejmě ví člověk i z vlastní zkušenosti, ale nejsme prostě pojmout úplně všechno...

T: Myslíš tedy, že jim teda chybí obecný přehled?

R II: No, obecný přehled jim jako některým chybí. Ani teda jako volají i hodně ti co jsou třeba krátkou dobu na hospodařině a vůbec nic netuší a hlavně ani jak to u policie ve výsledku funguje.... Takže i tam by jako mohl být velký problém... pak taky samozřejmě spousta lidí co tomu nějak jakoby neholdují, nebo nerozumí a pak jsou samozřejmě taky lidi, co neví ani o základních programech, jako jsou superúčty, třeba, nebo jako je ten náš program na tu centrální evidenci účtů. Když člověk jako ani neví, že může nějaké takové informace vyžadovat, tak potom těžko bude vědět, jak to vůbec vypadá a co s tím má dělat. Pak spousta lidí neví ani jak vypadají formuláře v sekci finančního šetření, neví ani jak je tam ten formulář na vyžádání a jsou tam, myslím že i celkem pěkně, předchystané otázky at' už pro ministerstvo financí na penzijko, jsou tam i na pojišťovny a další subjekty... to pak záleží na konkrétní situaci aby se zas neoslovovalo všechno... ale vůbec často nemají ani povědomí že tam je nějaký formulář který by jim mohl pomoci, že tam

jsou předchystané ty otázky, který si pak už může jen doladit nebo si je umazat, nebo poupravit podle svého...

T: Dobře a co se týče toho finančního šetření jako takového?

R II: No co se týče finančního šetření jako takového, tak tam si myslím, že většina nemá žádné základy. Vůbec žádné základy na čem by mohli stavět. Pak prostě se s těmi lidmi domlouvá těžko ta další spolupráce, protože oni sami neví, čeho by chtěli dosáhnout, a dělají to často jen proto, že jim někdo řekne, třeba státní zástupce aby tam udělali finanční šetření.

T: Myslíš, že by těmto lidem pomohlo absolvování nějakého aktuálního kurzu na finanční šetření?

R II: No... třeba co se týče ARO tak by se dozvěděli, že nějaké ARO existuje, ale jako co se týče nějaký, ale co se týče jako pak třeba plateb na Paypall, tak to se tam samozřejmě nedozvíš. Dost často lidi co sem volají, chtějí specifické věci a to se tam samozřejmě nedozví. Na to to není úplně postavený. Spíše by to mělo smysl pro ty lidi, co sem chodí těmi dotazy, nebo se žádostmi na to finanční šetření. Ty ostravský videa (*pozn. kurs v E-POLIS*) by jim jako mohli pomoci, aby měli alespoň nějakou představu, co by chtěli udělat.

T: A myslíš, že kdyby prošli si ty ostravský videa a třeba tím kurzem na akademii, tak... no myslíš, jestli by byli schopni to finanční šetření udělat?

R II: Myslím si. A teď nechci nic z toho jako hanět. Jak třeba ta akademii hodně právně postavená a chybí tam ty praktické ukázky, ta nebude vědět co a jak. A co se týče toho Ostravska, tak sice bude vědět některé instituce na oslovení, ale zase nebude vědět na co se jich má ptát. Takže v praxi jim dávají ty ostravský videa víc než ta akademie, pro ty začátečníky. Ale aby to dělali smysluplně, neoslovovali úplně nesmyslně všechny instituce bez hlubší myšlenky... aby... no aby vůbec věděli na co se tam ptát, tak to se obávám, že jim nedá ani jedno.

T: Plus, ještě nevíš, jestli je u policie nějaký kurz kde by se naučili pracovat s programama jako katastr...

R II: No to bohužel není. To je další věc proč lidi volají. Jako že jim vedení zřídí přístup, ale tím to ukončuje. Tam prostě není ani ta mezisložka na jednotlivých

odděleních, kde by člověk si je vzal bokem... at' už vedoucí, nebo člověk který tam už přístup dyl má... no vlastně často ani ten člověk to sám často ani neví... prostě aby jim vysvětlil, co kde mohou najít a jak se třeba pohybovat v rámci historie někam. Že třeba v katastru nemovitostí jsou nabývací tituly a kupní smlouvy. To třeba sousta lidí... když se jim podaří už vylustrovat, že ten člověk třeba něco má, tak kolikrát na tom končí. A dost lidí to v tom katastru nedokáže ani najít. Kolikrát ani nevím, jestli si jsou schopní v tom katastru ty LVčka (*pozn. listy vlastnictví*) najít a zjistit že to je třeba na hypotéku.

T: Takže rozumím tomu, že tady chybí takový praktický mezičlánek.

R II: To určitě. To si myslím, že chybí úplně nejvíc tady, jak říkám. Teorie je sice pěkná ale bez praktických ukázek kde by člověka provedli konkrétním finančním šetřením třeba, tak to chybí. To si myslím, že by těm lidem dalo nejvíc.

T: Jo...

R II: Kdyby si to prostě projeli, jak to vypadá v katastru, aby se jim nestalo, že něco přehlédnou, nebo aby věděli, že prostě je tam přídatné spoluvlastnictví, nebo věcný břemena. Aby tohle neopomenuli. Aby nevylustrovali jen vlastnictví nemovitosti, ale že tam jsou i tyhle práva. Tam se pachatel teoreticky mohl zbavit majetku jen tím, že to převedl na jinou osobu a aby ten s ním nenakládal v jeho neprospěch, tak si tam zřídil věcný břemeno. A ten převod byl jen účelový, ale ten kolega by to vůbec nezjistil. To je jen příklad katastru, ale je spousta dalších možností a registrů. Lidí vůbec nevědí, že vůbec takové věci jsou, třeba svěřeneckých fondů evidence... a o exekucích třeba tuší... prostě jim chybí základní projití jednotlivých programů a systému v rámci... teda jako se kterými pracujeme v rámci finančního šetření a aby věděli, že existuje a věděli, jak s nimi mají pracovat...

T: Ještě mě napadá, co myslíš k vydávání usnesení a rozhodnutí obecně? Myslíš, že lidi jsou schopní?

R II: Myslím, že právě jako vůbec. Tím jak ta praktická stránka... není moc nikde probírána, neví, co mají kde psát ani jakým způsobem to mají psát. Jako návod... Je asi dobrý že v tom formuláři je napsaný jako nějaký návod co a kam mají psát,

třeba u toho výroku do katastru, nicméně do toho odůvodnění jich většina není schopná to poskládat, protože vůbec neví, jak by to mělo být strukturovaný.

T: Takže myslíš, že v rámci toho kurzu by to mělo být kromě toho vyhledávání i proces toho zajišťování?

R II: Aby si to vyzkoušeli a aby věděli co je výnos, co je nástroj, co je náhradní hodnota, jak by to mělo být odůvodňované... Pak třeba ty instituty na základě kterých to zajišťuje státní zástupce, že to nejde využít před stošedesátkou (pozn. usnesení o zahájení trestního stíhání), že to jde až po stošedesátce... Oni teda bohužel dost často ani neví, že nějaké takové instituty kde zajišťuje státní zastupitelství jsou, natož že to je až po stošedesátce, takže je to ani jako netrápí, protože neví, že jsou. Samozřejmě ale jinak to spolu souvisí ...a pak ještě musí pochopit co je nástroj, výnos a co náhradní hodnota. Když to nebudou schopni pochopit, tak nebudou vědět vůbec, tak to nebudou schopni do toho odůvodnění napsat. Když budou vědět co je co co tak to budou schopni odůvodnit.

T: Napadá tě ještě něco, co by těm lidem mohlo pomoci, aby ty praktický věci vstřebali líp? Prostě aby ten kurz byl dostatečně zajímavý, aby to zase nebyla jen prostá teorie... prostě jen nalejvána. Aby si z toho něco odnesli.

R II: Myslíš ty stávající kurzy nebo jako nový?

T: No ono to vzájemně souvisí, že to v těch stávajících chybí a v novém by to nemělo chybět...

R II: Za mě nejvíce chybí znalost informační systémů... jak jsem říkal... znalost vůbec že něco existuje, znalost na koho se s tím mohou obrátit... když jako přístup nemají... Pak taky do čeho přístup mají tak aby to uměli pak ovládat, aby jim to k něčemu bylo. A... a pak se snažit... asi by to muselo být postaveno na praktických příkladech, aby si to člověk vyzkoušel... asi ne úplně na nějakých úplně komplikovaných případech, ale komplikovaných v tom smyslu aby nad tím musel víc přemýšlet. Třeba když je tam u té nemovitosti ta hypotéka a je tam třeba nějaká pohledávka nebo zástava... auto na leasing. Když budou vědět tu složitou situaci, tak tu jednoduchou pak nebudou mít problém řešit. Prostě vědět že to jde

zajišťovat a jak. Tak chce udělat, i aby věděli jak poskládat výrok, poskládat odůvodnění.

T: Ještě mě napadá, a co třeba schopnost těch lidí vyhodnocovat informace? Myslíš, že jsou schopní získat, co potřebují z těch Ceúček(pozn. výpis z centrální evidence účtů) nebo bankovních průlomů? Nebo vůbec jako s datama pracovat...

R II: Zase narážíme na tu úroveň předvyhodnocovací, to znamená upravit si vstupní data tak aby se s nima dalo pracovat. Spousta lidí neumí pracovat se superúčtama, pak tím pádem těžko se jim bude pracovat s tím vyhodnocováním...

T: Ale jak jsi říkal, tak hlavně musí vědět, co chtějí najít...

R II: To je... přesně! Takže oni nebudou schopni si to převést do Excelové tabulky aby se jim ta práce výrazně zjednodušila. Aby tam mohli filtrovat a když už se sem člověk dostane tak spousta z nich neví, naráží na to, že v těch výpisech neví, co mají hledat.

T: Napadá tě ještě něco?

R II:... hmmm... no... myslím si, že co jsem řekl, to je nejdůležitější. Na tom to vlastně stojí. Na tom to vlastně padá, že lidi neví, co mají dělat a jak mají dělat. Prostě znalost informačních systémů, i těch institucí co můžou pomoci, umět ty evidence ovládat a pochopit smysl toho finančního šetření návaznost na hlavní spisový materiál. Hlavně jak a kdy to nabyl, jestli to nabyl před pácháním, v průběhu páchání anebo až po spáchání dodatečně. No to je asi všechno.

T: Dobře děkuji za rozhovor.

Příloha číslo 3 – Přepis rozhovoru respondenta R III

Seznam použitého označování:

T: tazatel

R III: respondent R III

„...“ delší pauza v rozmluvě

T: Víš jak provádět finanční šetření?

R III: No finanční šetření... na to bych tady měl mít specialistu, tomu bych měl říct, tady mám tisíc účtů a potřebuju tam zjistit to a to... chápeš... Jako pro mě to je strašně velká zátěž, s těma věcmá se pak setkáváš tak zřídka... třeba jednou za dva roky... jsem teďka něco po strašně dlouhý době dělal teď něco v tom katastru... a nejen že jsem hledal kde vlastně se mám do jaké přihlašovací tabulky přihlásit... a v momentě když tady nikdo není, tak nemáš ani za kým jít a tím jak to neděláš, tak na to potřebuješ takovýho času... jako když nevíš a seš dobrej tak na to jako přijdeš... A mě tohleto přijde jako úplně nesmyslně nesystematický jako. Tady má prostě být ta dělba práce... Víš co... tady jsou všichni vyšetřovatelé, všichni si všechno dělají sami a to je prostě chyba tohle. Tady má bejt prostě člověk, který to celý řízení zaštituje a pracuje jen s výstupama a má říkat potřebuji od tebe tenhle výstup... Rozumíme si? Víš proč to já potřebuju?... A já to potřebuju protože... no... prostě já ti tady dám nějaký data, potřebuju z toho výstup a to písemně... jako neže ti tady analytici udělaj kontingenční tabulku prostě... no co to je... kontingenční tabulka je prostě pro mě 2 hodiny navíc... nebo 3... oni to maj za 10 minut... to je tak silně... silně neefektivní...

T: Rozum... (pozn. přerušeno odpovídající osobou)

R III: Pak tady něco potřebuješ a pak to trvá a nevíš na koho se obrátit, nebo jak to udělat... To je prostě těžký... jsme se to to tom bavili tisíckrát... já něco potřebuju, otevřu si stránku krajskýho ředitelství, zadám tam klíčový slovo, a co ti to najde? Nic! Prostě nic! To je přece základní nástroj využívanej všude, jen ne u státní správy nebo v policii... tohle mě jako strašně ubíjí... lidi pak na to nemaj

čas... a pak si musíš sednout tady ke kurzu na autoškolu a musíš to půl dne všechno odklikat, tak to je prostě strašný zdržování. A tak to jako člověk vykliká, pak vykliká ten test no... a to nemluvíme no nějaký nachytávkách, nebo pseudo nachytávkách... jak tam musíš furt dokola šoupat obrázky, dokud to není správně... No anebo v testech na zbraně, tak je... to jako já vůbec nechápu kdo to jako dělá a proč to dělá...

T: Takže rozumím, že klikací kurz je špatně?

R III: No to si myslím, že to prostě spoustu lidí odradí no... ale nevím no... fakt nevím... jako jo něco bych si raději přečetl, ale něco bych si raději pustil třeba video.

T: Zkoušel jsi ten kurz na finanční šetření v E-polis?

R III: Jako jo, ale zatím jenom začátek...

T: Jak se ti ten kurz líbí?

R III: Jo je to udělaný vizuálně hezky...

T: A co do zapamatování obsahu?

R III: No jako jsou tam vypsány věci a pokud tam vypsány nejsou tak si je musíš vypsát sám...

T: Víš, že tam je celý namluvený text i v psané podobě?

R III: jo ale zase že by se mi chtělo číst takový text... to by se mi teda jako nechtělo...

T: Myslíš, že ten kurz je vhodný pro nováčky?

R III: Nevím, asi jo...

T: Jak ti vyhovuje podoba toho kurzu?

R III: No je to takový rozvláčný a jak to vykresluje ty obrázky, tak to hodně odvádí pozornost od toho mluveného textu. Možná se pak víš soustředíš na to jak se vymalovávají postavičky a ne na tu podstatu obsahu. za chvíli už to nevnímáš, jak je to všechno dlouhý... pak ti tam třeba jako vyjede katastr a registr vozidel už

nevnímáš protože čekáš co ti tam vyjede za další obrázek. navíc jako kdyby ti to ukázalo alespoň ten registr, ale ono ti to tam hodí jen autíčko. prostě něco co všichni známe... aby sis prostě řekl, jo to vím, to je v Bedrunce... strašně tam chybí ta vazba na tu realitu.

T: To máš jako pravdu asi.

R III: A odvádí to pozornost... stejně si to z toho nezapamatuješ... jako čekat 8 minut abych si jako napsal 4 nějaký neurčitý pojmy jako části toho malýho pavouka je jako moc dlouho ...kor když to samozřejmě ... tady jako skoro lidi od nuly začínat nebudou tady už by lidi nějaký povědomí mít měli... jako základní... co je registr vozidel, kontrola... už trošičku pracuješ s tím, že už víš jak něco vypadá.

T: Takže videa zkrátit a dát více konkrétní věci?

R III: No to jo. A taky co mě... nevím jestli je to jen u policie ale co mě strašně... .. to jsou zprostě zkratky. Já si pamatuji jen pár nejprofláklejších, nebo ty co se nezměnily, ale tady na tebe to vysype jakékoli text o čemkoli a najednou XT... sakra jak mám proboha vědět o čem to je? Oni mi tady mluvěj o nějaký spolupráci, ale když jsem to nikdy nedělal, tak jak to mám doprdele vědět... To mě jako nesmírně vytáčí. Všude jsou samý zkratky a já pak nevím, o čem to je, jestli to je zkratka z domova, odsud, něco jinýho...

T: Dobře, rozumím.

R III: Vždyť já ani nevím pořádně v tý Bedrunce co jsou všechny ty věci... nevím, jak se jmenujou... fakt nevím a musím přemýšlet co tam jako je... ale to máš všude třeba i v jídelně, oni ti tam napíšou vole vestfálský řízek... a co by jim udělal, o kdyby tam napsali vepřové mleté ...nevím ... s paprikovozeleninovou omáčkou... něco... já to fakt nechápu ty vole... jo takže to máš IS Jmenovka... používáš jmenovku? Víš k čemu je?

T: No abych řekl pravdu tak úplně přesně teď také nevím...

R III: Prostě je potřeba všechno někde zvyšvětlivkovat a popsat... ty tam dáš hledat jmenovku v nápovědě a tam ti to napíše, že jsou to osoby vedený v systému Očista a jsi zase v prdeli... (smích)

T: (Smích) dobře ale vraťme se k tématu...

R III: Jasně. No třeba před vánocemi jsem tu něco nabíral a potřeboval jsem udělat ilustraci v exekucích... ne kecám, to byly Trusty (*pozn. fondy*), teda jako krom toho že ta ženská byla úplně mimo, tak jsem potřeboval do toho registru těch fondů... naštěstí jsem odchytnul toho kolegu z finančního šetření, tak mi to jako rychle udělal... Já bych to prostě... já bych se s tím strašně dlouho trápil. To jsou přesně ty věci, který mají být někde nadefinovaný. Když já najedu na domácí stránku ředitelství a vůbec nevím, kde to tam mám... Já prostě nevím no... to je hrozný... a když nevíš, jak se to jmenuje... já prostě nevím...

T: Tomu úplně rozumím. Takže aby to bylo názorné a popsané...

R III: Přesně. Ještě že máme tady ty lidi na finanční šetření. Já jim jako fandím, ať dělají a něco se změní. Protože bez nich nějak někde najedeš na stránce a ani vlastně nevíš kde seš... to prostě grafický znázornění úplně na nic...

T: Takže když to shrnu tak udělat nějaký názorný popisný kurz, třeba s video příklady.

R III: Jo ale zase nevím, jak na to lidi zase budou mít čas. Ale jako zase si vem, že tu teď je nová holčina, která neví nic. Ale vůbec nic a oni ji hoděj do hodnosti a tak by měla dělat to samé jako já. A teď ani neví, jak má valit ty informace ...no zase jsme u toho. Jako smysl to má. Mě to přijde jako dobrá věc. Může to být nakonec i s formou nějakého testu. Prostě až se dopracuješ tam a tam, tak ať vidíme, že ty znalosti máš.... Mohlo by to tak přece bejt v rámci toho vzdělávání.

T: No to by určitě mohlo.

R III: Prostě takový výukový program, aby ti to udělalo přehled v tom, jaký možnosti máš a pak něco praktickýcho ať si to jako můžeš spojit no... to by mělo být ideálně součástí výuky na ZOPce (*pozn. základní odborná příprava*).

T: Myslíš, že by tam měla být i nějaká tvorba vzorových rozhodnutí?

R III: Jo to by asi chtělo... jen nevím teda... každý to jako píše jinak a nevím, jak by se to pak posuzovalo...

(zvoní telefon)

R III: no a teď už ti k tomu nemám asi co říct víc.

T: Tak já ti děkuji.

Příloha číslo 4 – Přepis rozhovoru respondenta R IV

Seznam použitého označování:

T: tazatel

R IV: respondent R IV

„...“ delší pauza v rozmluvě

T: Jak to vypadá u tebe na oddělení s finančním šetřením?

R IV: Hodně blbě... (*smích*)

T: Proč myslíš?

R IV: Skoro nikdo to tam moc nedělá... jen když musí... že to po něm chce třeba státní zástupce.

T: Dokážeš říct proč to tak je?

R IV: Já si teda myslím, že je to zdržuje... a taky to moc neumí a neví, co mají hledat a kde... Já už jako to docela vím, ale někteří jsou v tom hodně marní... fakt vůbec neví...

T: Co by třeba tobě pomohlo, kdyby tě měl někdo školit ve finančním šetření?

R IV: No mě by jako pomohlo, kdybych to jako viděla, jak se to dělá, třeba v tom katastru je moc možností a každá dělá něco jiného. Prostě co mám lustrvat, kde to mám lustrvat a když to vidíš, tak už si to potom nějak zapamatuješ a uděláš si to sám.

T: Takže třeba jako myslíš udělat nějaké návodné video s postupem?

R IV: no u toho katastru určitě jo, protože je tam sbírka listin a různá řízení a u nás když to měl dříve kolega, tak tenkrát taky nevěděl, co kde najde a co co znamená. Pak jsme na to nějak přišli, ale za 3 měsíce už jsme zase nevěděli, jak se to našlo a dlouho jsme to hledali. Taky se to pak už naučil... Ale taky to kde lustrvat, protože když děláme finanční šetření, tak lodě a letadla nikdy neděláme, prostě

se udělají základní evidence v Bedrunce a potom účty a taky katastr a to je všechno.

T: Ještě něco tě napadá?

R IV: No je to právě o tom, že mi to kolega z finančního šetření vysvětlil a ukázal. Jako jinak kdyby mi někdo řekl, udělej tam finanční šetření, tak bych vůbec nevěděla, co mám dělat a kde... a co mám všechno kam psát, jak to odůvodnit...

T: Napadá mě, co třeba jako v rámci kurzu psát usnesení podle zadání?

R IV: Jo to by bylo super, ale nevím, jestli by to nebylo pak těžké na vyhodnocování, protože to píše každý jinak...

T: A co třeba vyhodnocování informací, třeba CEÚ nebo bankovní účty?

R IV: Já už to jako teda umím, ale myslím, že stejně 80% to ještě dodnes nechce převádět.

T: Myslíš, jako že to odmítají dělat v těch programech?

R IV: Ne! Oni to neuměj převádět. Já vůbec nevím, kdo by to u nás dělal, snad jen jeden, nebo dva to tam umí. Vůbec si nepamatuju, že by to tam někdo převáděl. Protože si všichni myslej jak je to těžký, to je přesně ono. Kdyby to věděli, že udělají takhle t'uk t'uk a mají to tak by to dělali.

T: To je ale neštěstí...

R IV: To je, jako když je těch stran pár tak to ještě jde, ale když je jich 200, tak to děláš týden a něco tam přehlídneš a při přepisování tam uděláš takových chyb....

T: Napadá tě ještě něco, co by dobré aby v tom kurzu bylo, aby ti to pomohlo k zapamatování?

R IV: Já si myslím, kdyby se to tam dělalo prakticky na nějakým příkladu ...kdyby si to prostě ty lidi zkusili sami... třeba ten katastr, aby viděli, co to udělá a jak vypadá výsledek... nevím teda jak by se to ale dělalo prakticky... Aby právě viděli, co bude, když to hledají podle LVčka, ve sbírce listin, nebo hledají to podle práv pro osobu... To samý i u těch Ceúček... aby si to zkusili převýst... Taky by bylo

dobrý zopakovat jaký jsou ty instituty pro zajištění, třeba ty mezinárodní věci moc lidí neví...

T: Dobře. Ještě něco tě napadá?

R IV: Už ne...

T: Tak děkuji za rozhovor

Příloha číslo 5 – Přepis rozhovoru respondenta R V

Seznam použitého označování:

T: tazatel

R I: respondent R I

„...“ delší pauza v rozmluvě

T: Ty jsi byla relativně nedávno na ZOPce (pozn. základní odborné přípravě)

R V: Jo.

T: Jak je to dlouho.

R V: no byla jsem tam asi od února 22(*pozn. 2022*)... jo no od února 22 až do dubna 22.

T: Probírali jste tam nějaké věci ohledně finančního šetření?

R V: Já si myslím, že se tam něco jako řeklo, ale určitě jsme to neprobírali nijak konkrétně a detailně. Víím, že nám tam bylo několikrát zdůrazňováno, že je to strašně důležitý, ale že bysme tam brali jako nějaký postupy a detailnější věci to asi ne. To si nevybavuju.

T: Takže jako ani psaní formulářů třeba na vyžadování informací, nebo zajišťování jste tam nedělali?

R V: To určitě ne. K tomu jsme se tam vůbec nedostali.

T: Nějaké informační systémy jste tam probírali?

R V: Ne jen čistě jako jen ETR. založit č. j., vyplnit záložky ale evidence jako vůbec. Jen úplně základní věci, které já třeba ani nevyužiju, třeba jako přestupky, úředník že někdo ukradl kolo a jako takový věci... Takže mi celá ZOPka nic v tomto ohledu nepřinesla je to prostě jen ten základ. Je to hlavně zaměřený na ten zákon o policii a pořádkovou policii plus nějakou dopravku. Bylo to strašně nahuštěný a člověku to hnedka vypadne. Pamatuji si jen, že někdo v oboru právo nám tam trestní

zákoník prošel. Jako znal ho slovo od slova, ty některý paragrafy nám tam jako odcitoval...

T: Vysvětloval vám to?

R V: Ne bylo to jen bla, bla, bla, bla... On to jako uměl slovo od slova a všechno nám tam odcitoval, jako super (*ironie*), ale že by jako bral paragraf po paragrafu a nějak to tam vysvětloval, a probral, jako co to teda je a co si pod tím máš představit nebo hlavně jak to použít, tak to jako ne. To tam nebylo.

T: Dobře. Pak jsi mi již dříve říkala, že jsi byla teď nedávno na tom kurzu na policejní akademii.

R V: Byla no.

T: Dobře, jak to hodnotíš ten kurz jako fakticky skoro začátečník?

R V: Úplně jako začátečník si myslím, že kdybych jako úplně nevěděla, tak se jako vůbec nechytím. Plus co já jsem o tom teďka přemýšlela, tak se mi tam líbil ten člověk, který tam hodně vyprávěl ze své praxe, jak byl někde na severní Moravě. Ale asi jako pro nás by to chtělo, aby veškerý ty školení, ne jen to finanční šetření, byly přizpůsobeny na tu Prahu, protože my jsme jako specifický a finanční šetření co on si tam jako dělal někde na územku a způsob jakým to dělal, já tady rozhodně neudělám. Jako byl výborněj, zapálenej, všecko, a mně se to líbilo, jakým způsobem mohl on pracovat, ale já tady dost pochybuju, že bych já to tady tak mohla využít. Jako říkal to sice hezky, jak tam zabavoval dealerům ojetý auta, ale pro nás to nemá jako smysl.

T: Takže když tam chceš jít, tak to není úplně pro začátečníky?

R V: Ne, já si myslím, že když tam chceš jít, tak už něco musíš vědět. Protože jinak se moc nechytáš. Říkám, byli tam kluci, který vůbec nevěděli co je virtuální sídlo, to vůbec v životě neslyšeli... Nevím no, co z toho pochopili... Chtělo by to zase udělat několik stupňů, aby to bylo úplně pro ty úplně, co nevědí a pak dál to rozšiřovat. Plus pro mě veškerý věci, tohle... nebo prostě veškerý věci je potřeba mi dávat v určitých souvislostech takže víc jako to rozpitvat jako.

T: Dělalí jste tam alespoň nějaké praktické aktivity?

R V: Myslím si, že tam byly nějaké ty aktivity. Myslím si, že tam byly nějaký ty cvičení, kde jsme měli něco vyřešit... Dostali jsme tam nějaký příklad na papíře... ale už si to úplně přesně nevybavuju... že jako tam byly asi i nějaký přeshraniční věci, kdo je pachatel a tak... To už si přesně nevybavuju.

T: Vzpomeneš si, v čem to alespoň orientačně spočívalo?

R V: Už úplně přesně nevím, ale myslím, že něco jako to kvalifikovat a jestli můžeme třeba zajistit pozemek nebo auto. Možná něco s fondem, ale už si k tomu moc nepamatuju

T: Tys procházela ještě i ten kurz na tom E-POLISU?

R V: Hmm... jo.

T: A co si o něm myslíš?

R V: Tam je to obsáhlejší jako celkem. Ale úplně celý jsem ho ještě nedodělala. Víím, že jsem si tam koukala na to o těch autech. Takže ten si myslím jako že ten by jako celkem šel.

T: Co si myslíš o jeho úrovni? Je vhodný třeba i pro začátečníky?

R V: Nevím, to teda asi takhle zpětně nemohu posoudit. Kor když jsem byla nejdřív na té Akademii

T: Co si myslíš o celkovém provedení toho kurzu? Myslím třeba texty, animace a tak...

R V: Já jako moc nevím, teď jsem to projížděla nedávno a vytahovala jsem si z toho hlavně věci co mě teď aktuálně zajímaly. Takže jsem to nedělala úplně komplexně. Ale jsou to jako vesměs ty teorie jako... pro mě když mi tam někdo řekne - projedeš veřejný rejstříky a registry, tak to je pro mě na nic... Myslím si že... alespoň z kraje je to potřeba udělat jako pro hlupáky.

T: Jo

R V: No prostě říct, tady to napíšeš tohle a tam... Prostě ukaž mi to, kam to mám napsat... Jinak jako pak nevíš no... tak to asi tak celý.

T: Dobře. Ty jsi tu teď krátce.

R V: Jsem...

T: Tak jak by sis představovala nastavení obecně kurzu na finanční šetření, aby jednak ti jako něco dalo, jednak to pro tebe nebylo úplně únavný, jako prostě tuna teorie.

R V: No za mě nejlepší by bylo udělat to takový modelový... no jako třeba udělat to šetření celý jako... od začátku až do konce. Jako že bys měl nějaký příklad jako. Nebo nějaký fiktivní spis. Aby si věděl, co tam máš hledat, proč to tam máš hledat, v jaký fázi to tam máš hledat... Co teda máš dělat skutečně ty, jestli se pak třeba ujednotí, že tam na té Akademii říkali, že tam máš hledat ty důkazy a jel to ně jak tak aniž by nějak výrazně spolupracoval s tím vyšetřovatelem no... on jako tvrdil, že si vyhledával ty spisy, když byl nějaký nápad a v tom si jako o vlastní iniciativě zajišťoval a tak. To si jako tady neumím jako představit jak by se to dělalo a je to blbost... Takže já bych jako potřebovala spíš, co nás tady může ve skutečnosti potkat... pak tady aby ti někdo našel... já jako chápu, že s tím finančním šetřením tady asi nikdo není, kdo by měl praxi desítky let... ale jako nějaký ty záludnosti se kterými se můžeš potkat, třeba u těch drog to je jako problém jak vyčíslíš ty škody nebo prostě na čem to jako postavit aby ti to za tejdén jako zase někdo nezrušil, protože prostě ...jo... Aby ti tam někdo řekl - tady jsme to dělali tak a tak a zrušili nám to protože ...no a proto je to lepší udělat tak...

T: A myslíš to jako tu praktickou část udělat jako i třeba včetně například usnesení?

R V: To teda rozhodně... Rozhodně... čím víc toho tam bude a čím víc jako budeš mít vzorů, aby sis to nějak měl... no aby ses měl jako něčeho chytit a ne jen jako z toho finančního šetření ale, aby se ti to jako propojilo s tím trestním řádem a s tím postupem v tom vyšetřování kompletně... nebo i v prověřování. A co je pro nás jako pro výsledek... prostě abysme toho získali co nejvíc a ten pachatel aby na tom byl co nejvíce bitej, tak co je pro nás v jaký situaci prostě nejvýhodnější. Já jako chápu že se nedá popsat a postihnou všechno, protože je toho strašně moc ale aspoň nějaký ty základní aspoň... ty věci který se tady furt opakují tak aby tam byly. Prostě jak to ošetřit aby toho prošlo co nejvíc.

T: A co jako evidence nebo práce s programy třeba na účty a CEÚ?

R V: No to je další věc... vzala bych to od toho jaký by lidi měli mít přístupy a kam. Od toho se to bude odvíjet od těch přístupů. Protože jako přehled, to lidi moc nemaj. A jestli to má pro nás ta daná evidence vůbec smysl, protože někde já nevím, co v tom mám vidět jo... Pak taky ty účtu... kdy mám 40 prolomenejch účtů tak jestli se do toho pouštět sám, nebo donutit nějakýho analytika aby jako něco udělal... protože pro mě když mi přijde 10 výpisů každé v jiným formátu, tak když to mám dát dohromady, tak jsem z toho trochu jelen... takže aby se vědělo, co kdo dělá a co je pro nás nejdůležitější. Protože pak za tebou přijde vyšetřovák a von ti řekne, jak chce trasovat ty peníze a teď tam máš ty desitisíce transakcí za deset let a jak to máš jako udělat. Aby taky lidi věděli co je reálný. Oni si jako představujou, já nevím jako co z toho vykouzlím. Já nevím no.

T: Něco dalšího tě napadá?

R V: Třeba já jsem ještě úplně nepochopila tu podstatu nadačních fondů. Tak když si tam může každé napsat cokoliv, že je to na podporu dětí v dětským domově a pak tam šoupne nemovitost ve který bydlí... tak jestli to jde zajistit. Prostě jestli to bereš tomu, co v tom bydlí nebo těm dětičkám... tak tohle by tam chtělo... Taky by to chtělo ty všechny postupy sjednotit, protože jsem se bavila s holkama ze zopky a ty mi říkali, že jinde se to jako dělá jinak no, třeba to rozpočítávání zajištěnejch peněz. Prostě nic není jednotný...

T: Ještě něco dalšího?

R V: už asi nic

Příloha číslo 6 – Přepis rozhovoru respondenta R VI

Seznam použitého označování:

T: tazatel

R I: respondent R I

„...“ delší pauza v rozmluvě

T: Kdy jsi byl na tom kurzu v Holešově?

R VI: Myslím, že předloni... jo... asi jo...

T: Jak ho ten kurz hodnotíš? Jako účastník... Co ti to přineslo.

R VI: Hele jako když bych to měl zhodnotit, tak to bylo koncipovaný jako úplný začátek toho finančního šetření, takže kdo už se v tom nějakou dobu jako pohybuje, nebo kdo už jako něco zajišťoval, tak už to pro něj bylo jako nějaký opáčko jo...

T: Myslíš, že by to bylo vhodné pro lidi, kteří s finančním šetřením neměli nikdy před tím nic společného?

R VI: Jo. Já si myslím, že pro ty to bylo především. Jakože přímo pro ty co začínali, nebo jako že by měli dělat nějaký finanční šetření, tak by tam měli jet hned na počátku... no... Pro ty co už to někdy dělali, nebo se v tom pohybovali, tak jen nějaký jako poznatky tam byly od jednotlivých přednášejících.

T: Dobře. Dělal jsi ten kurz v tom E-POLISU? Můžeš to spolu nějak srovnat?

R VI: Mě to skoro přijde jako kurz v tom E-POLISU ale ten jsem ještě nedělal, jen jsem na něj koukal. Ale jak tam v Holešově byli ty přednášející tak ty zkušenosti tam v tom E-POLISU asi nebudou no. Nebo nějaký ty poznatky, případový studie, nebo tak.

T: Dobře. Rozumím. Říkáš případový studie? Dělali jste tam něco takového? Něco jako praktického...

R VI: Hele v Holešově nic tak jako praktického nebylo. Tam jako popisovali jen nějaký zajímavý případy většinou... akorát tam byla ještě státní zástupkyně a ta nám jako dávala nějaký příklady a zkoušeli jsme si to jako nějak hromadně tam. V kruhu tam vyřešit...

T: A zkoušeli jste tam třeba pracovat se skutečnými datama? Jako třeba že by vám ukázali výpisy z bankovního účtu a na nich ukazovali nějaké informace?

R VI: Jo jo to tam byl myslím nějaký nadpraporčík poslední den a ten tam měl jako nějaký screenshoty ze systémů. Jakoby teda jako z ETRka.

T: Jo takhle... takže ale nic praktického...

R VI: Ne jen ukázka.

T: Dobře. Mohl bys tomu něco ze své pozice vytknout? Jako, co pro tebe nebylo úplně dobře pojatý? Nebo jestli tam něco chybělo.

R VI: Za mě prostě... v tom kurzu mi chybělo, abych si tam třeba zkusil napsat nějaké usnesení o zajištění. Nebo prostě takový ty modelovky, aby si člověk udělal nějaké ty vzory... Aby člověk ujasnil ty nástroje, výnosy a tak.

T: Takže rozumím tomu, že to bylo spíše v teoretické rovině?

R VI: no...

T: Myslíš, že člověk, který by tím kurzem prošel, by byl schopen udělat nějaké finanční šetření, nebo by ještě musel dál studovat a doptávat se?

R VI: Co se týče nějakého praktického použití, tak člověk by si rozhodně jistej nebyl. No asi jako většina školení. Já bych byl za to, aby se tam přímo třeba nastavily nějaký parametry a v počítačový skupině by se řeklo, zkuste si napsat usnesení.

T: Ano...

R VI: A tak a tak. Ale myslím, že je to systémový problém. Obecně totiž ti instruktoři nebo ty učitelé, když už to dělají nějaký ty roky, tak prostě chtě nechtě, to prostě zapomínají a ty trendy jim utečou. Jakoby ty v tom Holešově dobrý, hodný všechno, ale prostě postupem doby se tam ty trendy... no. Je to prostě takový zastaralejší. Ale zase jako od toho tam zase nasmlouvali i nějaký ty praktiky z praxe. Takže i oni sami se tomu tak nějak přiučovali od nich. No to je asi všechno co mě napadá.

T: Co myslíš o kolezích? Jak jsou obecně na tom s finančním šetření?

R VI: no nic moc, třeba větší polovina lidí ještě odmítá ten program na ty Ceúčka, nebo dávat ty bankovní výpisy do Excelu. Všechno si to tisknou a jedou to fixou. A to nejen ti služebně starší. Takže je to jako problém no... asi to nechápou, nebo nevím no, ten postup ale dostali. No a taky třeba jak jsem říkal, lidi maj problém udělat i pořádné usnesení, tak by potřebovali si to nějak někde procvičit... a taky podle čeho to má třeba zajistit. Jinak u nás je docela jako problém se státníma zástupcema. Ty vůbec na nějaký finanční šetření nejdou... ho nechtěj vůbec dělat.

T: To je zajímavé, ještě něco tě napadá?

R VI: Nevím no, asi by bylo dobrý, aby v těch kurzech byly i ty zaběhlý poznatky, jako když se zajišťuje třeba auto tak ta správa u Cenzy... nebo nějaký takový věci... tady je pak povědomí úplně po staru. A teď jako úplná novinka, že se i u aut ve správě bude dělat údržba. Přitom se to na tý Cenze dělá furt od samýho začátku. Tohle furt jako lidi neví, nebo nechtěj vědět... Vlastně ani neví, co kam mají dávat. Lidi to nedokážou rozlišit a pak s tím maj problémy... nebo třeba soudní úschovy...

T: Dobře, to jsou dobré informace...

R VI: Jo ještě k tomu kurzu... tak jako že to je na těch pět dní to je asi na tu látku zbytečně moc... Byl tam teda jako závěrečný test, ale bylo to spíš takový oddychový týden.

T: Tak jestli to bylo pro začátečníky...

R VI: Ne to asi jako ne... jako nebylo to moc intenzivní... jak víš co na pohodu do obídky... pak se jako učte. Taky ta skladba je taková různá. Nám říkali, že třeba polovina lidí co tam byla minule, teďka nemůže, tak tam dávali jinou náhradu. Takový ty praktický zkušenosti byly zajímavý. Jak to třeba mají pojmoutý v rámci jiných krajů a tak. Třeba jako na tý Moravě je to všechno se státníma zástupcema úplně jinak než tady... tam o to mají zájem, ale tady jako vůbec... No to je asi všechno no...

T: A na tom kurzu na Akademii jsi byl?

R VI: Ne, tam ne.

T: Tak to je už asi všechno. Děkuji.